

ISBN 80-89158-04-8

9 788089 158041

Dušan Krivský

Ked na chmel, tak do Kryr!

Dušan Krivský

**Ked na chmel,
tak do Kryr!**

Dušan Krivský:
Ked na chmel, tak do Kryr!
2004

Vydavateľstvo: Vladimír Durlák
Jazyková úprava: Martina Zezulová
Obálka: Rozhľadňa - foto Luděk Prošek
Končíme - foto autor
Grafická úprava: AD reklama Senica
Tlač: Tlačiareň DURLÁK Senica
Vydanie prvé
Náklad: 1 000 ks
Počet strán: 162

ISBN 80-89158-04-8

Obsah

Úvod alebo omluva pár slušným čitateľom	7
I. Starci na chmeli	9
II. Bylo léto, horké léto... alebo slavný r. 1968	14
III. Z okresu Senica do Kryr a späťky	31
IV. Ubytovňa, ošetrovňa a v nich robené vylomeniny ...	39
V. Na chmelnicách bylo dicky veselo	49
VI. Na česačkách nebylo nikedy smutno	62
VII. Volné chvíle	70
VIII. Športování	84
IX. Kdo byl kdo a už není	93
X. Chmelové lásky a proč sem žádnú nenašel	107
XI. Babka Božena Lehká	120
Závjer alebo nic netrvá vječne	129

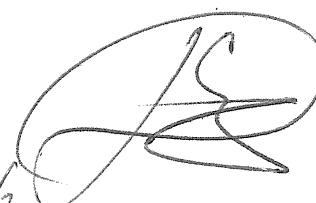
Ked na chmel, tak do Kryr!

Chmel byl, je a bude moje zlato !

Ked na chmel, tak do Kryr!

*Le leněmu
Dariošovi*

Karvine 9.6.06

Vjenuju:

*Šeckým vedúcím a brigádnikom z býv. okresu Senica, kerí
byli v Kryroch na chmeli.*

Šeckým Kryranom, kerí si to pamatujú.

A hlavne! Památce tých, kerí si to už určite neprečítajú.

Ďekuju:

vtedyslečne Denisce, kerá to se mnú spísala r. 1992,

eštechvíluslečne Katce, kerá to napísala na disketu,

slečne Martine, kerá opravila moc chyb,

*šeckým, kerí mi nejak pomohli s vydáním a pomozú s distri-
búciú.*

*Táto kniha byla vydaná s finančnú podporú Fondu kultúry pri
MsZ Skalica.*

Úvod alebo omluva pár slušným čitateľom

Vloni sem sa konečne odhodlal vydat nieco z toho, čo si od r. 1964 zapisuju do dnes už velice rozsáhlého deníku a čo sem si enom tak pro sebja spracoval ešte v pro mja krízovom roku 1992. Najprv sem chcel vydat toto písanie o chmeli. Ale zdálo sa mi to moc vulgárne, a proto sem vydal jak moju prvotinu jakési pamjeti na detstvo a mládí, čo bylo slušnejší. Původne sem túto prvotinu myslel enom jak vánočný dárek pro známých.

Enomže tí známí mi po přečítání toho vánočního dárku tvrdili, že to není až tak špatné a že by to mohlo íť aj mezi lidi. Dost' dlouho mja o tem presvědčali, až sem sa nechal navést, že ve skalické knižnici spravím také nějaké sranda uvedení mojej prvotiny „Aj ve Skalici svítí slunko !“. Aby to nebylo nějaké nudné, požádal sem o spolupůsobení okrem kamošů - hudebníků aj kamoša opravdického literáta.

A s tímto kamošem sem byl dvakrát na chmeli, kde sme, né enom my dvě, prožili nádherné zážitky. Tento literát vyslovil názor, že z těch 13 chmelových brigád, na kerých sem v Kryroch byl, bych měl nějaké literární dílko stvorit. To má-talo hlavu aj mje. Enomže to vůbec není lehké. Bylo to tam krásné, zažili sme toho moc, já sem si zážitky, až na dva roky, zapisoval, ale...

To víte, nezapisoval sem si to, že sme o štyroch ráno stáli, vyrazili na chmelnicu a robili skutečně důležitú, užitečnú a aj dost' těžkú robotu. Zapisoval sem si všelijaké hovadiny, keré sa stali. Čím to bylo sprostější, tím lehší sem si to zapamatal a tím rychlejší sem si to zapisal. A tak může vzniknúť dojem, že tam byli enom všelijaké sprostárne, vulgárnosti a enom sa tam slopalo. To vůbec není pravda! Bylo tam aj to, ale nebylo to to hlavní, enom sa to jaksik lehší dostávalo do mojich zápisků. Proto sem jak prvotinu chmel nevydal. Velice si vážím a velice su vdečný za tí krásné chvíle, keré sem tam 13 roků koncem leta dicky prožil.

Nakonec sem sa na knížku o chmelových brigádách nechal navést. Naváděli mja chmelari a hlavne můj „vnútorný

hlas". Myslel sem, a hlavne sem dúfal, že sa mi to podarí nejak zeslušnit. Dlhú dobu som sa o to pokúšal. Snád by to aj išlo, ale stratilo by to zase šťavu a tá teda na chmeloch byla! Tá chýbať určite nemože! Keby to zeslušené čítali chmelári /a tých za 13 rokov z bývalého veľkého okresu Senica bylo moc/ a Kryrani, tak by si rekli, že mi už aj mozek zmjakel. Do takej pro mja /aj pro ostatných chmelárov/ dôležitej kapitole jak je „Babka Božena Lehká“, bych v zeslušnenej verziji vlastne nemjel co dat.

Bohužel, neostáva mi nič inší enom to napísať tak, jak to skutočne bylo, vyhnúť sa zbytočným vulgarizmom s vjedomím, že aj tak ich tam zostane ešte požechnane. Jak sa spívá v jednej z piesničiek muzikálu Starci na chmeli: „...a byla by věc nerozumná chtít rub na líc obracet.“ Omlúvam sa slušným čitateľom aj slušným ľuďom /ono ich zas až tak kór moc neni/ a omlúvam sa aj chmelárom za to, že nekeré príhody, keré nebyli na uverejnení, sem rači vynechal. No, idu na to! Poručeno Bohu...

A ešte neco, než začnu. Na chmel chodil celý ten čas aj Joža, enom začal o rok neskúrej. Dicky robil na česačkách a vyznal sa v tej robote. Ráz som cosí došiel z chmelnice na česačky a on mi rekel, že robí mój valník. Bylo mi to divné a opýtal som sa ho, jak to môže poznať, šak strhávame šeci rovnak. A on mi na to odpovedal: „Ty to robíš s láskú a to je dicky poznať.“ Vážení, aj toto píš s láskú a dúfam, že to bude poznať. Dúfam, že to bude vidieť v tej všelijakej nečistote tak, jak je vidieť krásny kviet lotosu v bahne.

Musím napísať pár slov aj o reči. Moju prvotinu som vydal ve skaličtine. Zdúvodnil som proč ve skaličtine a napísal som aj stručný skalicko-česko-slovenský slovníček. Knihu o chmeli som napísal tiež ve skaličtine. Predpokládám, že to budú čítať účastníci brigád a tí po skalicky vjeďá. Kryrani sa tiež skaličtine za tí roky naučili a dúfam, že ju nezapomjeli. A ostatní temu snád také porozumjá.

Skalica, august 2004

I. Starci na chmeli...

... je názov čarokrásneho filmu, kerý velice prispjel k tomu, že som sa vybral na prvú a potom aj na ďalší chmelové brigády do obce Kryry. V rokoch 1964 - 1967 som študoval na SVŠ Skalica. Dnes sa to volá po starom gymnázium. A koncom prázdnin, v lete 1966 nekerí z našej triedy jeli na chmelovú brigádu na Žatecko. Nebylo ich moc a já som medzi nima nebyl. Byla u nás teta z USA a já som na tú brigádu ani nechcel, ani nemohel jet.

Ked sa brigádníci vrátili do školy, tak nejak kór moc o svojich zážitkoch nevyprávali. Až pred maturitú, ked sme sa lúčili ze školú, sme sa nejak ocitli v byte pána učiteľa, kerý byl na tej brigáde vedúci. A začalo sa baviť o chmeli. Hlavne Staňa a Kvjetoš, posmjelení a rozjarení trochu vína, vyprávjali svoje zážitky. Nevím, esli to spôsobila krása jejich zážitků alebo jejich skvjelá výřečnost, ale velice mja to zaujalo. Říkal som o tem mojej krsnej Margite a tá mja skutočne šokovala. Ona byla na chmelovej brigáde ešte v r. 1928 a aj po 40 rokoch vjedela o tem velice krásne vyprávjat.

Reči mojich spolužáků a krsnej vyvolali ve mje záujem o chmel, kerý som ešte v živote nevidel a vjedel som o nem enom to, že po latinsky sa volá humulus lupulus a že je dost dôležitý pro výrobu piva, keré som nepil. V takémto rozpoložení som zistil, že v kine budú promítat film Starci na chmeli. Dodnes deň považuju tento film za najkrajší film, kerý som kedy videl. Aj po už 37 rokoch od doby, co som ho videl poprvé.

A velice som lutoval, že som v tem r. 1966 na chmel nejel. Lutoval som, že nič z toho, co zažili moji spolužáci, moja krsná a ďalší a co som videl v tem krásnom filme, já nezažiju. Ale stal sa zázrak a já som sa účasti na chmelovej brigáde dožil. A keby enom jednej... Celkem som byl na 13 chmelových brigádách. Byl som tam jak študent, jak voják, jak koncipient, jak advokát, jak slobodný, jak ženatý. Skrátka nech som byl, kde som byl, koncom augusta som sa dicky nejak

do Kryr dostal a česal sem chmel. Tých 13 chmelových brigád by snád mohlo byť zapísaných aj do Guinnessovej knihy rekordů.

Stalo sa to tak, že prez prázdniny pamätného roku 1968 sem sa kamarádil s našimi prvákami Jožú, Vladú a Rudú. V tomto roku „Pražské jaro“ a „horké léto“ spôsobilo, že sa ve veľkém čítali noviny. Moja mama predávala noviny ve stánku na križovatke. Já sem každé ráno zbral šucky deníky, sedel si na lavičku u križovatky a čítal sem. Pri mje sa zastavovali známi a debatovali sme a „rešili“ demokratizačný proces u nás, v Československu. Tak aj títo tré. A furt brblali, že musá jet na chmelovú brigádu.

Netušil sem ze začátku, že jejich řeči o problémech s balením výstroja sa týkajú aj mja. Až nekerý z nich ze srandy rekel, abych išel s nima. Trochu mi to vrtalo hlavú, ale považoval sem to za velice bláznivé, abych já - starší seriózný 19-ročný študent išel na brigádu ze 16 - 17-ročnými soplákami. Zaujímavé, že neskúr - jak ženatému 31-ročnému advokátovi mi to bláznivé vůbec nepripadalo.

V pondelí 19.8.1968 sme sa, jak obyčajne, stretli na lavičke. Oni potrebovali ešte neco dokúpiť. Išel sem s nima a z nevysvetliteľných dôvodů sem si kúpil cestovnú kabelu, najpotrebnejší vjei a podlá svojich schopností sem sa zbalil aj já. Jasné, že moc vjei mi chýbalo. Moji rodičé aj bratři byli v ten deň v Bratislavje, mobile nebyli, a tak sem dal za sklo do kredenca papírek, na kerý sem napísal, že sem išel na brigádu nekde do severných Čech a že dojdú asi za dva týdne. To sem si ani za svjet nemohel spomenúť, jak sa tá obec volá.

Tá obec sa volá Kryry a strávil sem tu pri 13 chmelových brigádách najkrajší chvíle mojého života. Tak krásné, že furt tvrdím, že v živote sem sa enom jeden - jedinýkrát rozhodel správne. Nech sem sa rozhodoval, o čem sem chcel, dicky sem sa rozhodel zle. Enom 19. 8. 1968 sem sa rozhodel správne, pretože v tento deň sem sa rozhodel, že pojedu na chmel.

Tak velice sa mi tam lúbilo, že sem tam chodil ďalej, aj keď každý rok sem sa lúčil s tým, že su tu naposledy a každý rok

sa vyskytli prekážky, keré by byli pro normálního človjeka neprekonatelné. Skutečne sem musel prekonať moc všelijakých prekážek a nástrah, abych sa na chmel do Kryr dostal. Každý rok mi do toho neco vlézlo a já sem musel vyvinúť veľké úsilí a všelico navymýšľať, abych sa do Kryr dostal.

Hned další rok 1969 sem musel 1. septembra nastúpiť na vojenské sústredení. Navíc SVŠ Skalica tento rok na chmel nejela. Nebyť toho, že sa jelo už 16.8. a že išel aj Joža, určite by sem sa na chmel už nedostal. Tento rok vlak z Kútů jedinýkrát išel načas a my sme sa nestačili stretnúť s nejakým známým vedúcím a prihlásiť sa. Vlázli sme proto do vagónu senickej SVŠ, odkát nás ale vedúci, kerý išel na chmel prvýkrát vyhodil. Ledva-ledva, že sme sa dostali na zásah pracovníka ONV do vlaku.

Další rok 1970 sem išel na svadbu najlepšimu kamarátovi. Svadba aj odchod na chmel byli 22.8. Išel sem na svadbu do Záhorkej Bystrice, vybavil sem si funkciu svjedka a ze svadby sem v noci utékel do Bratislavy a odtát sem vlakem dojel do Kryr asi sedem hodin po tem, co dojeli brigádníci. Velice sa mi lúbilo, keď mi vedúci odboru pracovných sil Baculík preplatil cestovné aj diety ze slovami: „Keď to nie je za frajerku, tak to zaplatíme.“

V roku 1971 sme zase mjeli závjerečné vojenské sústredení v mjeste Břeclav, takže odchod 21.8. sem nestihel, ale okamžite po tem, co mja pustili z kasární, sem chytil kabelu, kerú mi dovézel na motorce tata, sedel sem na vlak a tentokrát sem došiel do Kryr ze sedemdňovým skluzem.

Další rok 1972 sem zase nastupoval výkon základnej vojenskej služby a musel sem z Kryr odéjť predčasne 31.8. Na vojne sem si jasne uvjedomil nemožnosť účasti na chmeli 1973. Ale, blížil sa august a moja účasť sa mi nezdála beznádejná. Na vojnu mi chodili dopise a pozdravy z Kryr a od chmelárů a já sem nemjel stání. Nedalo sa nic delať, musel sem navštívit veliteľa útvaru a vysvetliť mu, že volání chmelu je u mja silnejší jak volání divočiny a že keď mja aj retazů prikove, aj tak sa utrhnú a uteču do Kryr. Nakonec mi podpísal trojdňový opušťák do Kryr. Tak sem došiel do Kryr chmelovým vlakem ve vojenském, kde sem byl 3 dni. Potom sem od-

jel na týdeň doslúžiť vojnu v Piešťanoch a letel späť do Kryr. To sem si myslel, že je koniec, ale došiel sem do Kryr aj roku 1974 tentokrát prímou z Paríža, kde sem bol na dovolenke. To, že dojedu, sem slúbil predsedovi JZD Vyhnáľkovi a jeho pani, keď podpisovali zmluvu v Senici.

V roku 1974 sem sa zase definitívne rozlúčil s Kryrama a s chmeľom, ale nedalo mi to a v roku 1975 sem došiel znova, aj keď sem mal záverečné skúšky advokátskych koncipientů. V Kryroch sem sa aj trochu musel učiť a, bohužel, musel sem o tri dni skúrejšie odjet na tie skúšky. Zase sem sa rozlúčil s chmeľom, ale v lete 1976 došiel predseda zlúčených JZD Pražák s Ladmanem podpísať zmluvu do Senice. Byli v šoku, keď ma v Senici videli v obleku a v kravate. Dohodli sme sa, že na chmel dojedu.

V tomto roku 1976 sa mi konečne podarilo stráviť v Kryroch celý čas. Ďalší štyri roky sem už mal všelijaké pojednávaná, na brigádu sem dojel, ale dicky sem musel buď skúrejšie odjet, alebo neskúrejšie dojet, alebo aj počas brigády skočiť na dva - tri dni do kancelárie. Pravdepodobne málokterý advokát si chodil privyrábjať na chmeľovú brigádu.

Zaujímavé to bolo v roku 1978. Mal som naplánovanú cestu do Indie a Nepálu a nedostávalo sa mi dovolenky. Jednoznačne to nešlo. Ale došiel 19. august, deň 10. výročia mojej prvej cesty do Kryr. Celý deň som myslel na chmel a na Kryry. Celú noc sa mi zdalo o chmeľnici. Na nič som sa nemohol sústrediť. Kebych tú Indiu nemal zaplatenú a nepodstúpil tortúru očkovania, vykašlal by som sa na ňu. Ale aj tak som to vybavil, že som v tomto roku strávil na dvakrát v Kryroch celkom 9 dní z 18.

S Jožou, ktorý na chmel chodil omnoho menej ako ja, sme sa chceli vsadiť, kto bude dlhšie chodiť na chmel. Rozmýšľali sme o tom. Joža navrhol basu koňaku. Ja som mu rekel: „Jožo, ja si myslím, že ako 90-roční starčeki nebudeme mať chuť na koňak.“

Do Kryr sa veľmi rád vracám a často tam jezdím na návštevy. Aj keď som r. 1980 zaviesol chmeľové rukavice a hlavne môj chmeľový širák na hrebík, dojel som do Kryr ešte párkrát. Poprvé v r. 1984 s trojročným synom, potom s dvoma

deckami r. 1987. Na 20. výročie môjho prvého pobytu v Kryroch r. 1988 som tam dojel so ženou a s dvoma deckami. Potom som tam bol s tretím deckom r. 1993 na 25. výročie. V tieto roky sme bývali striedavo u p. Hřebcové, ktorá bola ciera babky Lehkej, a u bývalej predsedkyne MNV p. Krátkej. Potom som tam bol sám r. 1994. To už nežila ani p. Hřebcová, ani p. Krátká a býval som u Láďu Vrkoča. V r. 1998, teda na 30. výročie, a v rokoch 2000 a 2004 som býval u Milana Prezbruchého. Láďa aj Milan boli traktoristi už na chmeľi r. 1968.

Jak čestného občana obce ma pri návštevách prijme starosta v budove obecného úradu. Osoby starostů sa mjeňá, mjeňá sa aj obrázky prezidentů, ale ja s chmeľovým širákom na hlavie zostávam. Posedíme, odfotíme sa, pokecáme, zaviezú ma potom na rozhľadňu, ktorú musia komplikovane odomknúť a odkódovať. Pri návšteve dostanú nejaké prospekty, nejaké čísla časopisu „Kryrská rozhľadňa“ a idu sa venovať obvyklej činnosti.

Moja obvyklá činnosť v Kryroch spočíva v chodení od domu k domu po známych /bohužel, väčšinou sú to už vdovy/, čo je spojené s nemírnym jezením a pitím ako zmlaďa. A tí starší ľudia, keď ma vidia, ako idu bosky v môjom chmeľovom širáku a čujú môj hurónsky smích, tak ríajú, že sú jediný pozostatok starých dobrých časů.

Oslavu 35. výročia môjho prvého vstupu na pôdu Kryr som preložil na r. 2004 a strávil som v Kryroch pár krásnych dní pri korektúre tejto knihy. Konečne po mnohých rokoch som normálne strhával chmel ako zmlaďa. Bože, ako krásne voňal a nádherne drápal!

II.

**Bylo léto, horké léto...
alebo slávný rok 1968**

Leto v r. 1968 bylo neskutečně krásné a teplé. Určite to nebylo enom tým, že pomály končili nádherné, úžasné šedesáté roky, ani tým, že sem byl mladý 19-ročný fagan. Počasí bylo skutečně neskutečně krásné. Prez deň bylo dic-ky krásne a ked pršalo, tak v noci, aby sme sa zase obudili do krásného slunečného dňa. Už enom s ohledem na počasí oprávnene znela často z rádií a televizorů, keré sa v r. 1968 počúvali furt, krásná pjesnička, kerú spívala Lilka Ročáková. Ano, bylo léto, horké léto, tak jak léto má být... Ono, kdo v tej dobe žil, velice dobre ví, že to léto bylo horké aj ináč. Politicky. Vrcholil „obrodný demokratizačný proces“ alebo „Pražské jaro“ pod vedením skupiny okolo Alexandra Dubčeka. Prevažná vječina temu velice fandila, ale mjela velké obavy z toho, jak sa zachovajú vtedajší naši spojenci ve Varšavskej zmluvje, hlavne vtedajší velmoc Sovjetský svaz.

V pondelí 19.8. bylo ešte šecho dobré a skoro celé Československo sa ešte tešilo z nedávno podpísaného Bratislavského protokolu a žilo pripravama na mimorádný XIV. zjezd vládnucí Komunistickéj strany Československa. V pek-ném časi a dobrej atmosféri sme pár koček, Vlada, Joža, Ruda a já nasedli pred pátú poobjede ve Skalici do vlaku, kerý nás o púl šestej dopravil na nádraží v Kútoch.

Tam sme stretli pátého z našej partije Peťu, kerý jak jediný byl na chmelovej brigáde v Kryroch už vloni. Ten nás hned nadirigoval do hospody, žeprý musíme trénovat pití piva. Říkal, že to budeme v Kryroch velice potrebovat. Já sem pivo nepil, ale nechal sem sa presvjedčit. Nevjeril sem mu, že budu pit pivo, ale mjel pravdu. Pivo, keré sa podávalo u nás, bylo úplně inačí, než pivo, keré sme pili v Kryroch. Doma sem ho nepil a v Kryroch ano. Píšu o krušovickém pivje, ale pozor! Píšu o krušovickém pivje 60-tých a 70-tých roků, keré bylo inačí než to dnešné.

V hospode nám Peťa vyprávjal o chmelovém živote, o ro-

bote od rána do večera a vůbec o ručném česání chmelu, jak sem ho poznal z filmu Starci na chmelu. Títo jeho reči ale byli zbytečné, protože chmel sme ručne nečesali. V r. 1968 sa přešlo v Kryroch na strojové česání chmelu a robili sme enom púl dňa, né celý deň.

Těž nám rekel, že máme čas, že aj vloni mjel mimorádný vlak dojet o šesti a dojel až kolem devátej. Nechcelo sa nám vjerit, že može až tolko meškat a za hodinu sme stáli na peróne a vyhlédali vlak. Bohužel, v temto byl Peťa velký optimista. Už dávno bylo devjet přeč a vlak nikde. Já sem furt vyprávjal: „Náš výlet do Kútů byl pjekný.“

Chalani sa chceli dívat po devčatoch, co sem im rozmlú-val tým, že tu sú enom nekeré a až na míste samém, kde budú šecky, treba začat s výbjerem. Vlada sa aj vybral na obchůzku, ale ked sme sa ho pýtali, esli si nejakú vybral, odpovjedel: „A jak, šak je tu tma, nevidím.“ To rozhodlo, že zatát sme sa bavili spolem. Až konečne kolem desátej večer ten nešťastný vlak dojel do Kútů a my sme mohli nasednúť a vydat sa na strastiplnú cestu tahaní parným rušnem. Furt sme netušili, co šecho tam zažijeme a hlavne, co šecho sa stane u nás a ve svjete počas našeho pobytu v Kryroch.

My pjeti chalani sme cestovali v jakémsi kumbálku s pjeti-ma kočkama ze skalickéj SVŠ-ky. Nemjeli sme pedagogic-kého vedúciho a až na míste samém sme byli priradení k SVŠ Holíč, kerú védel Štefan Juríček. Hned, jak sme sa do toho kumbálku poskládali, sem rekel, aby každý, kdo miní v noci spat, opustil tento kumbál, lebo v okruhu deset metrů okolo neho sa spat nebude. Asi mi nevjerili alebo sa im nechcelo spat a tak zostali. Dokonca tam došli dvje kočky, kerým sa nechcelo spat. Možná sa im nekerý z nás lúbil, ale na to sme nedošli.

Fakt sme celú noc nespali, enom sme kecali a robili všeli-jaké blbosti. Skoro celú noc sme hráli orangutána. Vtip je v tem, že toho, z kerého si chcú spravít prču, pošlů ven. Dohodnú sa, že na otázku: „Kdo je tu orangután?“ šeci zač-nů revat JÁ a robit všelijaké opičí kúsky. Teho, koho poslali ven, zavolajú a on má hádat, kdo je ten pravý orangután. Neuhodne, aj ked mu to trikrát zopakují. Potom mu reknů,

aby kričal s nima a pošlú hádat nekohe druhého. Dohodnú sa tak, že na otázku už potom kričí a opičiny delá enom ten jeden, co je ke smíchu šeckým.

Je jasné, že to vyskúšali na mje, kerý sem to nepoznal. Zavolali mja do kumbálu a revali a robili opičiny a já sem neuhodel. Potom mja posadili a rekli, že orangután budu já a abych to zahrál presvjedčivo, aby to ten hadač mohel uhodnúť. S hlasem sem problémy nemjel, a tak sem si trénoval potichu všelijaké opičiny. Nechcel sem sklamat. Už došel hadač, už položil otázku, už sem chcel vyskočit a zarevat a v tem lup ho! Poznáni! Poznáni, že to je habadúra. Zavrel sem už otevrítu hubu a rekel sem: „Ale ste čakali, že vám naletím a zarevu, co ?! Ale já odhalím každý kepienok!“ Smíli sme sa ešte víc, jak kebych naletel.

Potom sme po celém vlaku hledali vhodné objete. Tí „kepienok neodhalili“ a smíli sme sa na tem dlúhú časť cesty. Ten náš kumbál byl v púlce vagónu a naše revání nedovolilo v temto vagóne nikomu spat. Skutečne sa v okruhu deset metrú nespalo.

Cesta nám takto utešene ubíhala až na to, že sme dlúho stáli v Kutnej Hori a v Biline. Už ve vlaku sme si nejak oblúbili výroky, keré sa potom velice často používali na chmeli. Bylo to hlavne dobové: „Kategoricky sa ohradzuem proti paušálnemu obvineniu!“ a velice sa vžilo to moje: „odhalím každý kepienok“ Bavili sme sa aj o našem pánovi riditelovi z SVŠ, kerý používal „ä“ aj tam, kde nemjel. Nekdo takto rekel „jebánti“ a to sme používali ani né jak nadávku, ale skúrej jak jakési citoslovce prevapeňá a údivu.

Konečne sme videli z vlaku chmel. Já poprvé v živote. Velice sem sa čudoval, že to je jak skalické vinohrady, enom o moc dluhší. Z filmu sme vjedeli, že k obírání nebudeme potrebovat žebrík jak treba na jabka, ale sa to strhne. Objavila sa aj majestátná rozhledňa, o kerej nám Peťa vyprávjal, a to sme už vjedeli, že budeme vystupovat.

Do Kryr sme dorazili v úterý 20.8. okolo púl tretí poobjede, teda skoro po 17 hodinách cesty. Na tihlovém nádraží nás čakali valníky, na keré sme naložili kabele. Pješky sme išli okolo kina a hospody Na Růžku k našej ubytovni. Zostali

sme čekat na dvori, než sa vedúci dohodnú na našem ubytování a na robote.

Byla nám dlúhá chvíla, objavil sa tam balón, a tak sa hrál volejbal. Začali s tým chalani z myjavskej SVŠ. Mezi nima byl supervolejbalista Vašek. Nikdo nemohel odhadnúť, kam poletí balón po jeho zásahu do hry a ten dicky letel tým najnečekanejším smjerem. Mja bolel malíček, nemohel sem hrát, ale poslal sem do hry šeckých Skaličanů s tým, aby nahrávali Vaškovi. Prvá zábava v Kryroch byl Vašek. A druhá babka Lehká, ale to bude kapitola sama o sebe.

Konečne nás ubytovali. Šeckých chalanů v jednej velkej izbje s vchodem do ulice, devčiska porozdelovali. Po obsadení postelí sme išli šeci na objed. Hned po nem nás Peťa zavedel na rozhledňu. Vyšlapat k ní a potom na ňu stojí za to! Videli sme jak na dlani široké okolí a zaujímali sme sa, kde je co v Kryroch a kolko je tu chmelnic. Videli sme, že je ích tu moc a nechcelo sa mi vjerit, že to možeme šecko očesat. To sme si furt mysleli, že budeme česat ručne.

Peťa dlúho vyprávjal o svojich zážitkoch z minulého roku, o útrapách pri ručném česání chmelu. Ale podlá neho najhorší bylo, že tu je jedna česačka a že strhávání chmelu pro ňu je hrozná robota. Oni by na tej rozhledni byli všonc byt až do večera, ale mja to tam už nebavilo a nemohel sem ich od-tát dostat. Podarilo sa mi to až vtedy, ked sem im rekel: „Keby sa tak nekdo z nás včil zbláznil a začal nás zhazovat dole...“

Já a Vlada sme išli po Kryroch a ostatní tré išli na pivo. Prešla okolo nás pječná Božena, kerá vypadala jak vtedy vychytená modelka Twigy. Milo sa usmíla na Vladu, ten byl z teho hotový, ale neodvážil sa nadvázat kontakt. Furt sa na to chystal a pritem říkal, že ešte je čas a též, že keby ju stretel Joža, tak ju zbalí. Sila slova je velká a za chvílu išel Joža s Boženú. Nejak sme sa stretli a to už byl Vlada smjelý a pridál sa k nim. Byl sem tam fakt zbytečný a išel sem k ubytovni.

Tu sem stretel kočky ze skalickéj SVŠ a bavil sem sa s nima, hlavne ze Zlaticú. Nevjedel sem si predstavit, že po dlúhej dobjje budu neco robít. A do teho došla hrozná správa, že budeme robít akurát tých strhávačů na chmelnici. Teda to, co

nám Peťa líčil v tak čierných farbách. Pokúšali sme sa to zmeniť, ale, chvala Bohu, nám to nevyšlo. Ono, Pán Boh najviac potrestá človeka, keď mu splní jeho práni. V tomto prípade nás nepotrestal, práni nám nesplnil a my sme sa stali strhávačami.

Došla večerka a my, unavení z prebdenej noci, sme sa chystali spať. To nám ale nedovolili Joža a Vlada, ktorí sa kvôli Božene veľmi hádali. Z jejich hádky sme sa dozvedeli, že Boženu nebavilo prochádzať sa s dvoma chalanami a poslala Jožu pro péro, že mu nieco napíše. Ten „neprehliadol kepienok“ išiel pro péro, čím tým dvom umožnil osamostatnení. Né enom se mnú dokážú ženské vybjehnúť... Všelijak sme ich krotili, ale nedarilo sa nám to. Až sem im rekel: „Zbytečne sa hádate! Víte, proč ona s vama chodí? No predsa, aby sa prez vás dostala ke mne. Vy ste enom kepienok a já prehliadnem každý kepienok!“ Jak už to bývá, tam kde sa dvá bijú, víťazí tretí a s Boženú celý chmel chodil „absolutne zamilovaný strihač“ Jano z Myjavy. A nakoniec, snád proto, aby sa naplnili moje múdre slova, sa aj s ním rozešla a na dočesnej sa fakt bavila se mnú. Joža si našel Lidku a Vlada Joju.

Vúbec sme netušili, že táto hádka sa odehrála ve veľmi významný čas. V Praze sa v tú hodinu odehrávali dalekosáhlé vjaci, ktoré mali veľký vplyv na náš život na chmeli a na náš život vúbec. O tem sme sa ale dozvedeli až na druhý deň ráno.

Ve stredu 21.8.1968 sme sa obudili dosť neskoro. Po únavnej ceste sme spali dlúho, pretože sme mali odpoledňajší smjenu. Dlhú myslím tak, že sme sa obudili nieco po sedmej s tým, že pôjdeme na snídani. Ležali sme ešte na postelách, keď sem navrhol, aby sme počas chmelu nečítali noviny. Sme prepolitizovaní, odpočineme si od politiky. Mamje sem napísal na lístek, aby mi odkládala noviny a prečítame si ich, až keď dojdeme spať. Chalani súhlasili.

Strašne sa mi nechcelo stávať a parafrázoval sem v tej dobe často používané slova: „Súdruhovia, situácia je napätá, nechce sa mi vstávať, robte niečo!“ A urobili... A dokonale... Ve dverách sem čul prenikavý a smutný hlas vedúciho

Emila, profesora senickej SVŠ-ky: „Situácia je vážna, napadli nás vojská Sovietskeho zväzu, Maďarska, Poľska, Nemecka a Rumunska, vlastne Bulharska, skratka vojská krajín, ktoré podpísali Bratislavské komuniké. Oblečte sa a pôjdeme spolu na raňajky...“

Moc sme temu neverili a nadávali sme na neho, že nás straší, aby ľahší dosáhel disciplínu. Nálada ale veľmi poklesla. Keď za chvíľu znova došiel vedúci, tak sme sa ho pýtali, či to myslel vážne. On na to: „Áno, je to pravda, slovenské stanice už nevysielať, z českých len Praha a Rusi pre nás vysielať na vlně 210 metrov. Pustite si rádio!“

Zhrkli sme sa u jediného tranzistoráku a naladili sme stanicu Praha. Vysílali Provolání Predsednictva ÚV KSČS. Vyprávalo sa v nem, že včera 20.8.1968 okolo 23.00 hod prekročili vojská Varšavskej zmluvy hranice Československa. Stalo sa tak bez vedomí prezidenta, vlády, Národného zhromaždenia a ÚV KSČS. Vyzývali sa šeci občiané republiky, aby zachovali klid a nekladli vojskám odpor. Ani naša armáda, bezpečnosť a Ludové milície nedostali rozkaz k obrane. Konštatovalo sa, že tento akt odporuje né enom zásadám vzťahů mezi štátami, ale popiera základné normy mezinárodného práva. Šeci vedúci funkcionári zostávajú ve svojich funkciách.

Je jasné, že po tejto správe sme zostali šokovaní a nebyli sme schopní slova. Dlhú bylo ticho, až vedúci Emil rekel, aby sme si naladili rádio na 210 metróv, tam už vysielať Rusi. Skusili sme to a opravdu sme čuli v né moc dobrej češtine: „Vltava, ode dneška nejen jméno české řeky. Zde Vltava. Vysíláme na vlně 210 metróv v českém a slovenském jazyku. Poslechněte si zprávu, kterou vydala sovětská tisková kancelář TASS. Skupina představitelů ÚV KSČS se obrátila na bratrské země SSSR, NDR, PLR, MLR a BLR se žádostí o pomoc při potlačení kontrarevoluce. Vlády bratrských zemí vyhověli žádosti skupiny vedoucích představitelů...“ a vtem začalo cosi vrčat a ozvalo sa tentokrát už dobrú češtinu toto: „Nevěřte lživým informacím okupačního vysílače Vltava! Nikdo je sem nevolal! Přeladte si na legální vysílání československého rozhlasu...“

Byli sme z toho úplne v šoku, ale velice sa nám líbilo, že aspoň v nečom sme lepší. Byli sme radi, že sme ich v nečom porazili. Jak málo nekedy stačí k tomu, aby sa človek potešil. Stačilo enom na chvíľu rušiť vysílač Vltava. Nebyl to nejaký zázrak, šak sme mjeli prax v rušení Slobodnej Európy. Ale vtedy mjelo každé malúcké víťazstvo veľkú cenu a mjeli sme jakýsi pocit, že nejsme úplne bezmocní. Ťažko nekdo mohel vjerit Vltavje, ked každú její správu na tej istej vlne naši dementovali.

Potešení sme byli enom chvíľu, pretože hned sme preladi-li na Prahu, odkád sme sa dozvedeli, že našich vedúcích predstaviteľú Dubčeka, Černíka, Smrkovského, Kriegla a Špačka okupačné vojska zatkli a odvlékli na neznámé miesto. Hned nás napadlo, že letadlo s nima havaruje, oni sa zabijú a zvedú to na dopravnú nehodu.

Počúvaní rádia a debaty ukončil vedúci s tým, že musíme íť na snídani. Po snídani sem sa priplichtil ke skupine devčat, keré mjeli rádio. Tam furt vysílali to Provolání, vyzývali na podpisové akcie k odchodu okupačných vojsk. Aj v Kryroch byli vystavené hácky. Moc sa mi to nelúbilo a rekel sem, že márne to podpisujeme, ešte tam prepíšú nadpis a bude tam, že s okupáciú súhlasíme. Nakonec sme to šeci podpísali. Neskúr sme sa dozvedeli, že neznámí ľudie odvlékli Č. Císaře a že v Košicách zastrelili troch lidí, kerí házali kame-ne do tankú. A rádio zase vyzývalo na zachování klidu. Vyzývalo k tomu, aby sme nevyvolávali provokácie, pretože oni čekajú enom na to, lebo potrebujú strílat do nepřitelú. Rádio vyzývalo hlavne mladých, aby neriskovali zbytečne životy, protože holýma rukama sa tanky zastavit nedajú.

Potom už Praha vysílala, že k budovje rozhlasu na Vinohradské třide sa blíží tanky, keré chcú ľudie zastavit tak, že si léhajú pod ne. A zase vyzývali, aby zbytečne neriskovali, doslova „Nedopusťte žádné zbytečné oběti. Nevíme, jak dlouho budeme ještě vysílat, to konečně poznáte, ale dokud budeme vysílat, budeme vyzývat k zachování rozvahy.“ Pražský rozhlas ešte oznámil, že sa strílá a moc lidí padá na dlažbu zasáhlých gulkú. Okolo ósmej hodiny ráno prestala Praha vysílat. Pro šeckých to byla velká rana.

Nezostávalo nic inší, enom prepnút na Vltavu. Naštěstí tam sa hned ozvalo vrčání a naši začali na jejich vlne vysílat „tlumočené zpravodajství československého rozhlasu“. K našej radosti sme sa dozvedeli, že aj ked Praha prestala vysílat možeme počúvať krajské vysílání slobodného československého rozhlasu. To sme celé doobjedí aj robili. Krajské štúdia vysílali správy a čítali sa rezolúcie na odchod vojsk.

Po objede, aj ked v republice bylo všelijak, sme išli na chmelnicu pod rozhledňú. Mjeli sme tam tranzistorák, ale docházali mu baterky. Proto sme čekali na každú správu od traktoristú. Museli sme ale aj robit - strhávat chmel na valníky. Vúbec nám to nešlo. Jednak ze strojovým česáním chmelu sa v Kryroch začínalo a nemjel nám to kdo vysvetlit. Jednak sme furt mysleli na to, co sa deje. Bezradne sme stáli šeci na valníkoch a dlúhé štoky chmelu sme si strhávali přímo na hlavy. Štoky sa na valníku pozapletali, takže na česačkách s tým mjeli moc roboty a dost dlúho sme čekali, než sa traktor vrátí.

Byli sme rozdelení do dvou skupin a šeckým nám nadávali, že chmel neni na valníkoch porádne uložený. Potom sme sa nejak rozdelili tak, že nekerí strhávali a nekerí narovnávali. Ke koncu smjeny sa už dalo na naložené valníky aspoň podívat. Traktoristi nosili všelijaké správy, keré sa neskúr ukázali nepravdivé. Například, že v nedalekých Podbořanoch zabili čtyroch nemeckých vojákú, že sovjetští potentáti Kosygin a Grečko podali demisiu a podobne.

Chalani mjeli nejaké čepice alebo širáky, keré ich aspoň částečne uchránili od dorezáň ostrýma chmelovýma listama. Já sem nemjel na hlavje nic a vypadal sem strašne, jak sem mjel dorezaný ksicht. Aj to bylo k nečemu dobré. Asi od 10 rokú sem mjel po ksichte vyrážky. Né a né sa toho zbavit. Po dorezáni chmelem sa mi vyrážky po 9 rokoch stratili. V ten deň sem ešte nemjel šajnu o tomto pozitivním dopade a vyhledal sem ošetrovatelku Lidku. Tá mja natrela peroxidem vodíka, co strašne štípalo a dolepila mja leukoplastem. Ked sa mi kočky smíli, rekel sem im, že su maskovaná Judita, podlá vtedy modernej pjesničky. Potom sa nám strhávačom říkálo juditáci.

Musel sem hľadať nejakú pohľavnú pokrývku. Išiel sem k rozhľadni a tam v takém húšči /babka Lehká temu ríkala chrampejči a po česky sa to rekne křoví/ sem našel starý, dvakrát rozčesnutý širák. Našiel sem vlastne „Klobouk ve křoví“. Možno to byl ten, o kerém spívali už Voskovec s Werichem. Tento širák sa stal symbolem chmelu v Kryroch. Nosil sem ho roku 1968 a potom, pri ceste dom, sem ho naschvál nechál ve vlaku. Na druhý deň po návrate z Kryr mi ho osobne donesol náčelník stanice ve Skalici pán Tóth s tým, že neví, komu patrí, ale taký otrasný širák sem si mohel dat na hlavu enom já. Potom sem s ním chodil na šecky ďalší chmelové brigády. A ešte aj dnes, po 36 rokoch, keď dojdú do Kryr pohybuju sa tam bosky a v tomto širáku.

Robotu sme skončili o sedmi navečer a došli sme do mjestečka. Tu nám rekli, že prez Kryry prejeli na tankoch prví Rusi. Z rádia, keré už hrálo velice slabo, sme sa dozvedeli, že tu máme asi 600.000 okupantů. Nekdo rekel, že to není moc, že by sme ich mohli aj pobiť. Nikdo ale nevjedel nic o osude predstaviteľů našeho štátu. Chceli sme sa to dozvedieť, a proto nás více chalánů bylo na devčenskéj izbje. Naš tranzistorák už dohrál a devčata ich mjeli vícej. Pustili enom jeden, a tak šetřili baterky. Na izbu došel vedúcí Emil a rozhodne nás z izby vyhodil. Já s Petrem sme sa na izbu vrátili, ale vedúcí okolo půlnoci došel znova. Petrovi, kerý mjel dlhé vlasy, nerekel nic, lebo si myslel, že je to ženská a mne rekel, že keď mja tam ešte ráz objaví „bude vo dverách facková omáčka“.

Otevřela sa aj otázka našeho dalšího pobytu v Kryroch. Vážne sa uvažovalo o tem, že sa vrátíme dom. Našťestí k tejto variante nedošlo a my sme chmel dočesali. Jednak rádio furt vyzývalo, hlavne mladých, aby došli pomociť při česání chmelu, a jednak sme sa ani nemjeli jak dostat dom. Osobné vlaky nejak moc nejedzili. Kryrani sa nám všemožne snažili pomáhat. Cítili, že v tejto chvíli je velice těžké byt daleko od svojich najbliżších. Byli rádi, že sme zostali a pomohli s chmelem.

Protože devčata mjeli vícej tranzistoráků, tak sem si jeden pošal. Dozvedel sem sa z neho, že podpredseda vlády Šik

a ministr zahraničných věcí Hájek byli mimo republiky a doleřá na zasednutí Rady bezpečnosti OSN. Čul sem aj výzvu, aby šeci poslanci Národního zhromaždeňá dojeli do Prahy a dozvedel sem sa ména prvých zrádců, za kerých rádio označilo Koldera, Indru, Bilaka, Barbírka, Pílera, Švestku a Šal-goviča. Lúbila sa mi výzva, aby lidé odstraňovali názvy ulic, mjest a smjerovky a aby ich nahradili smjerovkama v ruštine Moskva 700 km. Tento tranzistorák sem mjel čtyři dni a počúval sem ho na lavičkách s kočkami. Dicky sem ho stíšil, aby sa kočky museli ke mne přitúlít, až tento kepienok Peřa odhalil.

Už druhý deň rádio hlásilo, že Praha sa prez noc úplne zmjenila a celá je popísaná heslami proti okupácii a na podporu našich predstaviteľů. Výzva na písání hesel sa ujala aj mezi nama a mladý voják Olda Žíla vybíral drobné na barvy, aby sme mohli písat nejaké hesla. Barvu nám ale dali zadarmo a my sme mjeli na pivo. Písali sme na steny, na cesty, na plagáty a Kryry byli celé popísané heslami. Písali sme to aj azbuků, aby temu vojáci rozumjeli.

Potešilo nás, že prezident Svoboda vyhlásil, že neuzná žádnú vládu okrem Černíkovej. No a čuli sme aj výzvu, aby sa šeci delegáti mimorádného XIV. zjezdu KSČS, kerý mjel byt v septembri, dostavili do Prahy, kde tento zjezd začne rokovat hned. Nevjedeli sme si predstavít, jak sa tam delegáti dostanů a kde chců rokovat tak, aby o tem Rusi nevjedeli. Uvažovali sme celkem správne, protože hlavne delegáti ze Slovenska sa tam nemohli dostat, co sa potom nesků využilo jak argument na vyhlášení neplatnosti tohoto zjezdu. Byli sme velice hrdí na to, že jak jeden z mála delegátů ze Slovenska byl na tomto zjezde Ing. Viktor Klemon, řiditel ho-líčskéj SVŠ. Opičili sme sa před Kryranama, že my Záhoráci dokážeme projít prez šecky překážky.

Po dopoledním sedení u rádia sme jeli na chmelnicu. Už sme to postřhali nejak lepší a na česačkách sa též zacvičili, takže bylo více roboty a méně času na počúvání rádia. Nadávali sme si tak, že sme používali ména papalášů, kerých v rádií označili za kolaborantů. V ubytovni nám kočky rekli, že tu jeli Rusi. Já sem hned na nich: „A to ste ich pusti-

lí?! Ani jeden tank ste nerozbili?! A šeci ste živí?!“ Vtem kdo si zareval, že zase jedú. Tí devčiska si mysleli, že vyprávám vážne, zalehli mja a nepustili mja na ulicu. Pri prejezde Rusú okolo našej ubytovne nedošlo k žiadnym výstrelkom a čo je o moc dôležitejšie, nedošlo k žiadnym výstrelom. Jak malý gramatický rozdiel je medzi týmato tak odlišnými slovami...

Kamarádil som sa so štyrmi kočkami z skalickej SEŠ. Dve Eleny, Alena a vysoká Gita. Gita hrála na gitaru a spievali sme. Najoblúbenejšími piesničkami boli Dajana, Podivný spáč a Červená čepice. Aj som sa chcel viac kamarádiť s jednou Elenou, ale nachométel sa tam Pačo z Myjavy, ktorý hrál na gitaru a ten zaujal Elenu viac ako ja. Posedená s ním u gitare boli nádherné aj tak. Poznal som tam skoro šucky kočky, a tak som sa bavil aj s druhými. S našimi z skalickej SVŠ a veľmi fajn boli kočky z myjavskej SVŠ, hlavne trojčlennosť Elena, Miki a Kiki.

Nedá mi nespomenúť niečo o tejto myjavskej trojici. Asi rok som si s ním dopisoval. Potom sa stratili vo víri života. Po rokoch som stretol Elenu /na pohrebke Karla Kryla v Prahe/ aj Kiki. Enom Miki sa stratila úplne. V roku 2001 mala moja ciera stužkovú. Jej trináť mi bola akosi povýšená. Nedalo mi to a opýtal som sa ňu, či sa s ňou niekedy nestretli. A ona na to, že ano na chmeli r. 1968. Tak som sa po 33 rokoch stretol s Miki.

Další, už tretí, deň na chmelnici sme sa bavili tak, že sme aktualizovali šucky možné aj nemožné staré vtipy na súčasnú situáciu. Za šucky spomenú jeden veľmi starý: „Kto bol najlepší hospodár za cára? Predsa starý Ilja Brežnev - vychoval najväčšieho vola.“ V tento deň začal rokovať mimorádny XIV. zjazd KSČS, ktorý sa označoval ako vysočanský. V rádiu začalo štafetové vysielanie. Jednotlivé štúdiá si odevzdávali slovo, a tak ľudia v celom Československu viedli o situácii na celom území.

Rádio hlásilo, že za chvíľu budú vysílať prejav prezidenta arm. generála Ludvíka Svobodu. Byli sme v hroznom očakávaní, čo nám povie. Bylo to: „Pretože mé jednání s velitelem intervenčních vojsk skončilo neúspěšně, rozhodl jsem se, že odletím na jednání do Moskvy. Spolu se mnou do Moskvy

poletí soudruzi Husák, Kučera, Novák, Dzúr, Bilak a Indra“ Byli sme veľmi zmätení zložením tejto delegácie. Byli tam ľudia, o ktorých sa hovorilo, že sú „naši“, ale aj ľudia, o ktorých sa hovorilo, že sú to kolaboranti - Bilak a Indra.

Potom rádio hlásilo, že sa vyhlasuje generálny pietimínový štrajk. Teho sme sa šucky zúčastnili. Šucky sirény hučali, šucky zvony zvonili a šucky klaksóny na autách a traktoroch trúbili. Bol to štrajk na protest proti okupácii a za okamžité propustenie na slobodu našich predstaviteľov. Byli sme radi, že sa robí aspoň niečo, aj keď sme si dobre uviedomovali, že nejaká moc sa tým nezmení. Ale v živote som už skúsil, že dicky je lepší robiť niečo, aj keď skoro zbytočne, ako nečinne sedieť. Ďalší dni boli štrajky hodinové alebo 15 minútové.

Na chmelnici sa robili aj inak hovädiny, než enom politické. Tí, čo stáli na valníku za pásáčkami a mali utrhnúť každý druhý štok, sa spoliehali, že stejně to utrhnú tí na druhom valníku. Tí zase nadávali a hovorili tým prvým: „Ná, strhávate aj niečo? Šak nemusíte strhnúť každý druhý, ale aspoň každý desiaty by ste mohli!“ Najviac sa nadávalo strihačovi Janovi, keď sa mu „podarilo“ neustrihnúť nejaký štok. Pretože sa kamarádil s Boženou hovorilo sa mu: „absolutne zamilovaný strihač“. Furt musel počúvať: „No, niečo aj ustrihni! Nemusíš šucko, ale niečo bys mal. To není s Boženou chodiť na rozhľadňu. Tam môžeš niečo vynechať, na chmelnici nie.“

Keď bol valník plný, revali sme na traktoristu, aby vyjel z chmelnice. Traktorista kvôli hukotu traktora nečul a my sme furt revali: „Jed' ven!“ Na Milana sme to revali tak často, že sa mu roky hovorilo Jed'ven, a ešte aj dnes mu tak hovorím.

Chalani nadvazovali chmelové lásky a tí, ktorým sa to nedarilo si z tých, ktorým to vyšlo robili srandu. Priznám sa, že hlavne ja. Zbalené kočky chodili na chmelnicu poďakovať sa, čo jej milí delajú za robotu. Za Jožou došla Lidka. Ten sa pro lásku vzdal svačiny a miesto jezeňa sa s ňou išiel na pár minút prôjiť. Zakričal som za ním: „Jožo, pozor! To není chmel strhávať, kde si môžeš dovoliť aj niečo nestrhnúť. Včil musíš spraviť dobre šucko!“ Byl s ňou enom chvíľu, než sme zedli svačinu. Nejakým nedopatrením pri výplate dostal o sedem korun menej než my. Veľmi brblal, ale ja som ho uklidnil slo-

vama: „Co sa rozčuluješ, šak hodinu byls preč s Lidkú a snád nechceš, aby ti platili za to, že užíváš životné slasti.“ Neuklidnilo ho to.

Na ubytovni sa žilo fajn. Mjel sem dosť dlúhé vlasy, a tak mja dvje kočky Jana a Dana pozvali na jejich izbu s tým, že mja ostrihajú. Byli tam aj vícerí chalani. Mje sa tam velice lúbilo. Používali sme pri strhávání dlúhé rukavice, ale aj tak sem mjel dorezané ruky. Všimli si to a jak mja tí dvje strihali, tak ďalší mi mastila pravú ruku a ďalší levú. Jedna držala zrkadlo a ďalší robila pozadí. Tak nejak asi žil paša v háremje. Nekeré kočky sa potrebovali prelécť do roboty a vyhodili chalanú z izby. Mja, neostrihaného, nemohli vyhodit, tak mja otočili k oknu. Zapomjeli ale na zrkadlo, keré furt tá jedna držala prede mnú. Videl bych šeko, co sa deje za mnú, ale mjel sem 19 a oblečené enom trenírky, tak sem dobrovolne rači zavíral oči.

A správy z rádia pokračovali. Velice nás potešilo zloženie nového ÚV KSČS a jeho predsedníctva zvoleného na mimorádném XIV. zjazde KSČS a též to, že k delegácii prezidenta Svobodu sa v Moskvje pripojili naši predstavitelé Dubček, Černík, Smrkovský, Kriegel, Špaček a Šimon, o kerých živote sme mjeli pochybnosti. Prez Kryry denne jezdili konvoje okupačných armád. Vybješli sme dicky pred ubytovňu, hrozili sme im pjasťama, pískali sme a revali sme „Ty durak“ „Idite damoj“ a podobne.

Ked sme to takto ráz robili, ozval sa miestní rozhlas s ne-normálne energickým ženským hlasem, kerý nás vyzýval, aby sme byli rozvážní a nevyvolali zbytečne krveprolití. Tento hlas patrilo skutečne energickej žene, predsedkyni Místního národního výboru pani Miluši Krátkej. Tá byla predsedkyňa MNV od r. 1960 a byla ňú celý čas, co sem tam chodil. Za Heydrichiády popravili jejího tatu a pár hodin pred popravú mu dovolili rozhovor s vtedy asi 22-ročnú cérú. Byla aj delegátka XIV. zjazdu a akurát sa z neho vrátila. Po její výzve sme už tankom nehrozili. Dicky, ked jeli, otočili sme sa chrptem - bojkotovali sme ich. Neskúr sem to slovo upravil na bojkotovali sme ich. Byl to tichý protest.

Nedívali sme sa enom na tanky. Chodili sme aj do míst-

ného kina. Hráli „Zmluva s diablom“, co sme my aktuálne premenovali na „Varšavská zmluva“. Narehotali sme sa na filmje „Žandár ze Saint Tropez“. My pjeti sme sedeli v prvej rade a tak sme sa rehotali, že sme zlámali lavicu. Naháňaní nudistú na pláži v Saint Tropez sa v malém odehrálo aj v Kryroch.

Po návrate z chmelnice sme sa dicky išli osprchovat. Pri jedném sprchování mi chalani zebali trenírky. Keďže sem nic inší nemjel, opásal sem sa utírákem, kerý sem si na boku zasukoval a takto sem išel na ubytovňu pro trenírky. Mezitým mi ale trenírky nésli spátky, takže sem sa zase kúsek prez ulicu vracal pro ne do umyvárky. Išli nejaké kočky, keré sa mi smíli a dali sme sa do reči. Jak sem vyprávjal a smíl sem sa, suk sa rozvázal, utírák spadl na zem a já sem zostal nahatý. Zohel sem sa pro utírák, kerý sem najprv vyprášil. Preca si nedám špinavý utírák na osprchované telo. To ale videl vedúci Emil, kerý sa ke mne rozbjehel ze slova: „Ty chlapčisko jeden, ty tu sekáš kariéru!“ a napráhel ruku s tým, že mi dá facku. Já sem nemeškal, dal sem si ruky pred hubu. To ale znamenalo, že sem musel utírák pustit a zostal sem zase nahatý. To sa dva-trikrát opakovalo, až Emil pochopil, že bude lepší nechat mja si ten utírák zavázat.

Furt vznikali všelijaké vtipy na účet okupačných armád. Nekdo došel s tým, že Rusú skutečne pozval prezident republiky, ale ešte doktor Edvard Beneš v roku 1938 pred Mnichovem a oni až včil otevri tu obálku. Moskovské rokováňá sa skončili a my sme smutní počúvali, že XIV. mimorádný zjazd KSČS byl anulovaný. S napjetím sme očekávali prejavy prezidenta Svobodu, predsedu NZ Smrkovského a prvého tajemníka KSČS Dubčeka. Pri prejavje A. Dubčeka byla velká búrka. Ani tá nám nezabránila, aby sme pri hromozvode nepočúvali už skoro vybitý tranzistorák. Dojali nás jeho slova: „Vážení poslucháči, prosím, aby ste prepáčili, ak tu a tam sa prejaví prestávka v tejto mojej v mnohom improvizovanej reči. Myslím, že ma chápete, čím je to vyvolané.“

Najdůležitější ale bylo očesat chmel. Smjeny sa vymjenili, chodili sme do roboty ráno a mjeli sme daleko víc volného času. Trochu nám vadilo, ked odpoledňajší smjena dlúho po

večerce vykrikovala a kecala všelijaké blbosti. V tomto vynikal hlavne Pišta z Koválova. Ten nekedy už aj spal, ale vedúci dicky okríkel jeho, pretože mjel povjesť nedisciplinovaného študenta.

V prúbjehu tohoto chmelu už začali odchádzať z funkcií ľudé, kerých sme si vážili napr. predseda Národného frontu Fr. Kriegel a ministr vnútra J. Pavel. Rádio sme už počúvať nemohli, lebo sa baterky úplne vybili a nové nebylo dostať. Podarilo sa nám šecky chmelnice očesať a 4.9. sme nastúpili poslednýkrát do roboty. Strhávali sme chmelnicu, kerá sa ten rok likvidovala a byla to samá mšica, takže sme byli absolutne špinaví.

Posledný štok sme strhli symbolicky šeci a zavézli sme sa na valníku na česačky. Tu sme spívali, tancovali a hlavne pili. Každý nám nieco dal, či už to bylo pivo, víno alebo aj tvrdý alkohol. Už na česačkách sme byli dosť podpití a to nás ešte čakala dočesná. Poumývali sme sa, dali sme si na seba to najlepšie, co sme mjeli, a začali sme sa baviť. Srandu sme si robili hlavne ze zdravotáčky Lidky, kerá jediná utrpela zranení a to dosť vážné - zlomeninu nohy. To í nebránilo v tom, aby s nohú v sádri tancovala. Já dosť napitý sem kričal: „Nech žije súdruh Leonid Iljič Brežnev!“ Na to mja šeci bili, pretože v tej dobe a v tej spoločnosti to byl najneoblúbenejší tvor na zemi.

Po dočesnej sme ešte mjeli celý deň na rozlúčku s Kryrama a Kryranama. Umyl sem si hlavu a aby mi zlehli vlasy, dal sem si na ňu fíjalový kapesník. Kúpil sem si modrú stuhu a každý brigádník, každý vedúci a vícerí Kryrani sa mi na ňu podpísali. Dicky sem ríkal, aby si zapamatovali, že sa podpísali človekovi s červenú čepičkú, abych tam nemjel nekoho dvakrát. Dodnes deň mám túto stuhu skovanú jak vzácnu relikviju.

Byli sme velice dobrá partia. Vznikli mnohé kamarádstva, né enom medzi brigádnikama, ale aj s Kryranama. Nekerí Kryrani sa vážne chystali jet s nama, ale ženy im to prekazili. Na nádraží sa s nama došlo rozlúčiť snád celé mjestečko a moc ľudí plakalo, keď vlak odjíždal. Šenkér z horného šenku dobjehel ešte na nádraží, v každej ruce pjet piv, dal nám

ich do vlaku a my sme aj s týma kríglama odjeli. Moc Kryranú jelo s nama do Žatca, až tu sa s nama rozlúčili.

Ze Žatca sme už jeli až do Kútú sami. Moc vyspaní sme nebyli a popíjali sme Brandy. Byl sem z toho smadný, tak sem sa pýtal devčat, esli nemajú nieco pit. Mjeli flašu s cuc-kem a rekli, že je to výborná malinovka. Já sem si toho dobre potáhel, ale bylo to víno. To sa nejak dobre pohodlo s tú Brandy a já sem mjel výbornú náladu na spívání. Můj hlas ne-ni tichý, ale o co je hlučnejší, o to je falešnejší. Takže na spa-ní moc pomyslení nebylo, protože sem hlavne spíval pjesničku Vlastu Buriana: Anton Špelec, ostrostřelec, kerú sem velice často v krátkých intervaloch prerušoval jeho výkrikem: „Liguéééé!“ Takto sme dojeli až do Kutnej Hory.

V Kutnej Hori to zase dlúho stálo, co mja ukludnilo a trochu sme si zdrímli. Byli sme nervózní z toho, že tu tak dlúho stojíme a brblali sme. Ležal sem hore na jakejsi sífovine, a jak sem sa pohel, utrhel sa mi gombík na zadnej kapsi a vtem sa vlak pohel. Komentoval sem to slovama: „To je zaujímavé, že taký malý gombík udržal taký veľký vlak. Kebych to vjedel, utrhnú ho už o púlnoci.“ Konečne vlak dorazil do Kútú, odkád sme nastúpili do vlaku na Senicu a Skalicu. Myjaváci jeli s nama na Skalicu, a teda jela s nama aj Jožova kočka Lidka z Hrašného.

Ve Skalici sme vystupovali a já sem čul, jak sa Lidka lúči s Jožú: „Bolo mi s tebou veľmi dobre, je mi veľmi ľúto, že chmel skončil. Aj by som plakala, ale nemôžem, pretože mám namalované oči.“ Temuto sem sa tak rehotal, že sem spôsobil aj zdržání vlaku. Byl sem tak rozesmíty, že okrem širáku, kerý sem ve vlaku chcel nechát, sem tam nechal aj bundu a keď sem na to došiel, poprosil sem pána náčelníka Tótha, aby vlak zastavil, co aj urobil.

Takže to negatívne - vstup spojeneckých vojsk Varšavskej zmluvy, jak sa temu ríkalo celých 21 rokú - pôsobil vlastne na náš pobyt pozitívne. Nepoznal sem ani jedného z rad brigádníku ani z rad obyvateľú Kryr, kerý by „vstup“ schvaloval. Šeci sme tam byli proti temu a šeci sme to vnímali, jak nieco velice zlé. Báli sme sa o osud našich predstaviteľú a aj o osud svůj. A predsa to mjelo pozitívny dopad na nás šeckých.

Možu to trochu posúdiť, bol som na brigáde 13 krát. Dicky tam bolo výborne, ale už nikdy sa nevytvorila taká zvláštna atmosféra jednoty, bratstva, spolupatričnosti a šeckého možného kladného. Byli sme jednotní, šeci za neco a šeci proti ničemu druhému. A toto neco hrálo vtedy prím, ostatné išlo nabok. A kto zažil r. 1968 a kto bol navyše na chmeli, mi určite potvrdí, že to vôbec není fráza. Vím, že to tak zní, ale fakt to fráza není.

Takže vzácna zhoda brigádníků mezi sebou, vzácna zhoda mezi nima a vedúcima a vzácna zhoda mezi nima a Kryranama. A tento pocit spolupatričnosti mezi Kryranama a brigádníkama z okresu Senica vytvorený r. 1968 pretrvával celý čas, čo sa tam ze Senice chodilo, aj keď sme neskôr v dobách „normalizácie“ furt čítali v novinách, že to byla jednota falešná, vytvorená antisocialistickým silama. Tej jednote a zhode je to ale jedno, kto ju vytvorí.

Skutečne, atmosféra chmeli 1968 byla neopakovateľná a šeci si rekli a zaspívali s Milanem Chladilem „za rok se vrátím“. Já som slova tej krásnej piesničky dodržal, aj keď som ju spíval asi najfalešnejší. Byli nekerí, kerí došli aj na druhý rok a aj na ďalší. Ale prevažná väčšina sa už na chmeli neobjevila, ľudským predsavzatiam sa moc vjeriť nedá... Cesty návratu na chmel byli nekedy nevyspytateľné. Pišta Juríček, kerý byl pedagogický dozor v r. 1968 sa do Kryr vrátil znova v tejto funkcii až v r. 1979. Vlada, kerý tu byl jak študent r. 1968, sa som vrátil jak pedagogický dozor r. 1976.

Chmelové brigády byli krásné aj ďalej, ale už nikdy né až tak, jak v r. 1968.

III. Z okresu Senica do Kryr a späťky

Dnes je inačí územné členení, než bylo v dobách, keď sa chodilo na chmel do Kryr. Do Kryr sa jezdilo na základe zmluvy, kerú uzavrel odbor pracovných sil bývalého Okresného národného výboru Senica s bývalým Jednotným zemědělským družstvom Kryry. Vedúcim odboru byl Ján Baculík, kerý nás na chmel dovězel aj s Holkovičem. Neskôr jezdili Emil Rezníček a Olga Adamišová s Milkú. Prvú zmluvu v roku 1967 podpísali Ján Baculík a predseda JZD Kryry Herbert Rüther.

Prvýkrát sa jelo z okresu Senica do Kryr v r. 1967. To som tam ešte nejel. Potom sa tam jelo ešte 12 krát v rokoch 1968 - 1979 a to som tam dicky byl. V roku 1980 sa z okresu do Kryr už nejelo, ale pro zmjenu já som tam ešte naposledy jel. Celkem sa tam z okresu jelo 13 krát v rokoch 1967 - 1979 a já som tam byl 13 krát v rokoch 1968 - 1980. Pro mladších musím pripomenúť, že jak okres Senica, tak obec Kryry ležali v jednom štáte, v Československu. Žádné nezmyselné hranice mezi nima nebyli.

Do okresu Senica vtedy okrem dnešného okresu Senica patrili aj celý dnešný okres Skalica, celý dnešný okres Myjava a časť okresu Malacky. Na chmelové brigády chodili ze Senice SVŠ, neskôr sa premenovala na Gymnázium, Stredné odb. učilište, Stredná ekonomická škola služieb /neskôr bez tých služieb/. Ze Skalice to byli SVŠ a Stredná ekonomická škola a nekedy aj Stredná zdravotnícká škola. Z Holíča SVŠ dokát sa to nespójilo do skalického Gymnázia. Z Myjavy odkát byli najkrajší devčata jezdila SVŠ.

Do Kútů sa z týchto center dorazilo všelijakým lokálkama - vlaky vtedy jezdili dosť často a skoro všade, dokonca aj do Brezovej. Do Kútů dojel dicky, obyčajne s meškáním, mimorádný vlak, kerý včel celú výpravu bývalého Západoslovenského kraja včelne Bratislavy do, jak sa temu dnes říká, různých destinácií, kde byl chmel. Nás z okresu Senica dovězel do Kryr a nekedy do Žatca, odkát to už nebylo daleko.

Chmelový život začínal už ve vlaku. Už cestú na prvý chmel nám starý kozák Peťa vyprávjal, čo nás tam čaká a s kým sa stretneme. Keď sme išli druhýkrát enom já s Jožú, cestovali sme klidne, čo bolo pro cesty do Kryr výnimečné. V ďalších rokoch sa už v Kútoch stretali ľudé, čo na chmel chodili víckrát, takže partija sa dostala skoro do chmelovej nálady a cesta utešene ubíhala. Každý ze starých kozákú dotáhel do partije nekohe nového a týmto ucháňom sme ríkali naše zážitky z minulých chmelú, a tak sa aj títo dostávali do chmelovej nálady.

Ve vlaku sa robili všelijaké hovadiny a kecali sa všelijaké blbosti, čemu sa skoro šeci rehotali. Já sem byl pri každej ceste ve formje od radosti, že zase uvidím známých a bude fajn. V takejto formje sem vjedel fakt dobre kecat, čo ocenila Milka slovama: „Dušane, čo tebjá napadne blbostí za púl hodiny, to druhého človeka nenapadne za celý život.“

Nováčci s napjetím očakávali, kedy sa objaví symbol Kryr - rozhledňa. O tejto a o zážitkoch pri ní sme ve vlaku vyprávjali celé legendy. Z vlaku skutečne vypadala majestátne a nebylo videt její ošarpanosť. Nekdo zakričal: „Rozhledňa !!!“ a na to šeci nováčci zhikli a zízali na túto krásnú stavbu. A to už byl čas na to, aby sme sa pripravili k vystúpeňu z vlaku, v kerém sme strávili 12 - 15 hodin.

Ve vlaku do Kryr sa začalo aj s popíjaním. V tých Kryroch a už vlastne na ceste tam vznikla jakási zvláštna atmosféra, kerá podporovala chuť k piťu alkoholu. Pri jednej ceste sa Ondrovi spolucestujúci v kupé totálne opili a pošablovali kupé. Ondro chodil po vlaku a nadával, že si nemá kde sednúť, pretože má preplnené kupé. Keď sme sa ho pýtali: „Kolko vás tam je?“, tak odpovídal: „Dvā.“

Po superalkoholickém chmeli v roku 1974 sem sa vyhlásil za abstinenta. Začal sem cvičit jógu a zvýšil sem kilometrové dávky bjehu. Skutečne sem celý rok abstinoval. Toto sem chcel dodržovat aj ďalej, ale už v Kútoch mi bylo jasné, že počas chmelovej brigády abstinenciu preruším. Vyhlásil sem prerušenie abstinencie počas chmelu roku 1975. A toto prerušenie trvá dodnes deň. Vúbec na to nejsu nahnevaný, pretože jak abstinents bych byl asi ešte vječší morous, než su včil.

V Kryroch sa robili všelijaké hovadiny, o kerých nebylo radno vyprávjat ve Skalici. Byl sem už advokát a videl sem ve vlaku plno známých lidí. Vznikla obava, aby sa zbytečne po návrate z chmelu nerozširovali o výčinoch mojich, ale ani o výčinoch dalších lidí. Využil sem aspoň ráz moje znalosti z poučovací úlohy sudcu. Šeckých brigádníků sem náležitě poučil o povinnosti zachovávat mlčanlivost o okolnostách, keré sa dozvedá pri výkone funkcie česáča chmelu.

Dojeli sme do obce Kryry, nikedy sem nevjedel, či to je dedina alebo mjestěčko. Tak sa mi zdálo, že původne to byla dedina, ale úsilím predsedkyne MNV M. Krátkej sa táto obec stala mjestěčkem. Nebylo to tak, Kryry nikedy nebyli za našich časů mjestěčkem. Kryry byli zaradené do okresu Louny. Okresné mjesto bylo velice daleko. Blízko je mjesto Podbořany a též centrum chmelu mjesto Žatec. Okres Louny patril do severočeského kraja s krajským mjestem Ústí nad Labem.

Obec Kryry leží pri sútoku až pjeti potoků. Púda je výrazne červená, čo je typické pro půdy, na kerých sa pjestuje chmel. Bylo velice zaujímavé sledovat vodu v potokoch po děščoch. Voda byla červená, jak keby sa nedaleko odehrála nejaká závažná vojnová bitka. Táto červená hlina je vhodná na výrobu tihel. Kedysi bylo údajne v Kryroch sedem tihelní. Za našich časů tam byla jedna velká tihelňa, kerej riditelem byl pán Krátký, manžel predsedkyne MNV. Byl to můj dobrý kamarád a párkrát sem ho v tihelni navštívil. Byli sme tam aj na exkurzii.

Pochopím, proč v Kryroch byla tihelňa, ale je mi vcelku záhadné, proč tam byla aj dost velká sklárňa. Tu sme též byli párkrát na exkurzii a já sem tam chodil velice často, protože v objektě sklárne byli aj byty. V jednom z týchto bytů býval můj nejlepší kryrský kamoš Olda Žíla, kerého sem navštevoval.

Obecným znakem Kryr je černý havran na žlutém poli. Na jednom z kopců nad Kryrama, kerý sa volá Kostelní vrch, byl kedysi hrad Kozihřady. Z neho zostali zachované enom nepatrné zbytky a základy kruhovej vježe. Na týchto základoch byla v rokoch 1905 - 1906 vybudovaná Schillerova rozhledňa vysoká 28 metrů, kerá je dominantů Kryr. Je z ní krásný vý-

hled na Doupovské a Krušné hory a na celé České středohoří. Rozhledňa byla strídavo otevřítá, strídavo zavřítá. Nekedy k ní byli cesty upravované, nekedy zarostlé. Dnes slúží jak vysílač a dá sa na ňu dostať jedine s pracovníkem Obecného úradu. Každú druhú sobotu v léte je prístupná verejnosti.

Obyvatelstvo v Kryroch je zaujímavovo zložené. Púvodne to byla sudetská obec obývaná sudetskýma Nemcami. Pár Nemců tam zostalo, o čem svječá aj jejich ména napr. Rüther, Orth, Beer, Fürst, Weiss. Do Kryr presunuli aj skupinu volynských Čechů a je tam aj pravoslávna modlitebňa. Po vysídlení sudetských Nemců sa osídlovalo pohraničí a do Kryr sa dostehovalo vícero Slováků. Po rozbití republiky roku 1993 im prestali vyplácet důchody a oni si museli vybavit české občanstvo.

V Kryroch existovalo Jednotné zemědělské družstvo /JZD/. Hlavní úlohu JZD byl chmel. Víím, že sa pjestovalo aj obilé a byli tam aj krávy, ale hlavní úlohu bylo česání chmelu, kerý išel na export. Ze začátku brigád až do roku 1970 byl predseda JZD Herbert Rüther. Byl to vysoký, hranatý chlap a velice dobrý človjek. V krízových letech 1968 - 1969, tak jak každý druhý, nezaujal správné stanovisko. Proto ho vystřídál Sáša Vyhnálek, kerý JZD řídil v letech 1971 - 1975. Po jeho smrti sa JZD zlúčili do - jak temu říkali - kooperácie. Predsedú tejto kooperácie sa stal Václav Pražák. V takto kooperovaném družstvu sme brigádovali enom v roku 1975. Potom pokračoval proces zlučování a vzniklo veledružstvo /to slovo sem si vymyslel, nebyl to oficiální název/ ze sídlem v nedalekých Blšanech. Predsedú tohoto družstva byl Ing. Josef Beran.

Po dočesání chmelu sme sa obyčajne scivilizovali. Já sem sa nikedy počas brigády neholil, ani nečesal. Hlavy sme si museli umývat, protože sme ich mjeli špinavé, jak na nás zvrchu padalo všelijaké svinstvo. Já sem mjel dicky dlouhé vlasy a kočky mja obyčajne po umytí hlavy naondulovali. Pred dočesnú sem už byl fešák, protože okrem oholeňá mja dicky nejaká kočka aj ostřihala. Po tem, co sa JZD scentralizovalo do Blšan, už dočesné nebývali. Za éry kryrského JZD to byli

ale vynikající zábavy spojené s hodováním, pitím a tancováním. Dicky sme spívali navíc píseňku Za rok se vrátím. Já sem sa vrátil dvanáctkrát. Po dočesnej sme sa celý deň zotavovali a večer odjeli. Na nádraží nás dicky doprovázala půlka obce.

Tak jak sme sa dostali do Kryr, museli sme sa dostať aj spátky. Jezdili sme mimorádným vlakem, ale nekedy sme jeli normálním spojem s přestupováním v Žatci a v Praze. Pred nasednutím do vlaku sme sa museli zbalit. Brigádníci vječinu posílali věci dom v balíku, aby sa s tým nemuseli terigat vlakem. Pán poštmistr Archman s tým mjel plno roboty, ale byl to velice dobrý chlap, s kerým bylo plno srandy.

Ve vlaku pomáaly doznívala chmelová nálada, ale pokračovalo sa v popíjání. Pri jednej spátečnej ceste sme mjeli dost času v Praze. Dokonca sme přecházali z Prahy - střed na Praha - hlavní. Já sem dicky cestoval v tem mojem starém širáku a bosky. Vypadal sem v tem širáku hrozne a každému sem říkal, že ho nosím proto, aby si mja ženské nepomýlili pri zisťování otcovstva. V Praze vedúcí rozhodli, že zorganizují výlet na Václavák. Já sem to poznal, a tak sme s jedním vedúcím zostali na nádraží strážit kabele. Vedúcí Rudo Móra /prezývali sme ho po talianském premiérovi Aldo/ mi múdro poradil, abych si širák zdelal, lebo mja zavrú. Išel sem si kúpit pivo a vtem došli ke mje tré policajti a pýtali občaňák. Musel sem ich pozvat k mojej kabeli a predložil sem im ten občaňák. Po nahlédnutí do občaňáku chceli po mje cestovní lístek. Ten sem nemjel, protože sme mjeli skupinový. Ked sem im to rekel, tak mi nevěřili a chceli, aby mi to nekdo potvrdil. Byl tam enom ten Aldo, ale ten mi nic nemohel potvrdit, protože sa rehotal jak hovado. Svojím smíchem rozesmíl aj policajtu, kerí mi rekli už uvolnene: „V tom klobouku vypadáte náramně podezřelej.“

Pri cestách spátky sme byli dobre zásobení pivem aj tvrdým alkoholem. Okrem toho sme vzešli dom aj všelijaké výslužky. Predseda chmelovej obce Vlado si jeden rok vzešel celý mjech oharků. Mjel ich nachystané na chodbje. Chmelovému expertovi Mirovi sa neřážílo, aby půl mjecha vysypal, vytáhel nůž a na oharky vyřezal kosoštvrec s čárkú.

Tento Vlado sa vjedel baviť aj vo vlaku. Jedenkrát sme cestovali za mesačného úplinku. Vlado pri pohľade na mesiac konštatoval: „To je mesiac ako teľa, ba priam ako dojníca.“ Sedel vo vlaku s Emilem, zadrímaval a hlava mu klesla na Emilove rameno. Keď sa prebral, rekel: „Emil, oprel som sa o teba ako o východnú veľmoc.“ Pri jednej ceste bolo dosť zima a vo vlaku zapli topení. Vlado zaspal dobre oblečený, a keď sa obudil do toho horka, jeho prvé slova boli: „Čo sme v silážnej jame?“

Zastavili sme v Brne a keďže sme z Kryr vyrazili ním moc trízvi pili sme cestu aj vodu. Vlado mjel v ruce tri fľaše od malinovky a poslal na nádraží Boženu, aby mu za ne doniesla pivo. Rekel: „Božena, chodte za tieto tri fľaše priniesť pivo! Ale dvanástku, lebo to je veľmi dobré sklo.“

Pri jednej spátečnej ceste sme zas dlhšiu dobu stáli v Brne. Bylo to v tom superalkoholickom roku. Bylo okolo obieda a veľmi horko. Vystúpil som z vlaku a išiel som sa očvachtať vo vode. Keď som sa už v tej vode čvachtal, tak som sa i aj trochu napil. Po napití vody som začal na celé brnenské nádraží vykrikovať a šeckým nadávať, že mi nikdo nerekel, aká je voda dobrá a ja som musel celý chmel piť ten hňusný alkohol. Už tu som rekel, že budem abstinent. Vydržal som, ale potom do Skalice.

Ve Skalici sme z nádražia prešli asi desať metrov do hospody na Špici, pretože kočky z Myjavy nemjeli prípoj. Jak galantní chalani sme ich nemohli necháť čakať samé. Na alkohol sme boli zvyklí, vlak nejel dlúho, a tak sme sa príjemne podpili. Miki zistil, že má ešte jeden obrázok vo fotoáku voľný. Nikdo nechcel na tejto fotke chýbať. Ja som zehnal na ulici jedného seriózneho pána, ktorý nás odfotil. Fotka je z toho peknej, ale čo čert nechcel, ten pán bol rovnako hlavný vychovávateľ tých 17-ročných kočiek a videl ich v stavbe, ktorý sa určite nedá označiť za trízvu.

Další rok sme si znova sedli Skaličani a Myjavčani do tej istej hospody. Vybrali sme peníze na vodu a pivo. Dosť ľahko sme sa dostali do vynikajúcej nálady a začali sme spívať a tancovať. Najdivokejší som tancoval s Mikim kozáčka, ktorého sme sa naučili tancovať na šikmém valníku. Ríkali sme,

že dnes máme najlepšiu náladu počas pobytu v Kryroch. Potom som ešte došiel s pjetima kočkami k nám dom na kávu. Na kávu som postavil, ale okamžite som na divane zaspal a kávu už musela zalévať mama, ktorá s ním musela aj debatovať.

Chmelové brigády zďaleka nekončili vystúpením z vlaku v Kútoch lebo ve Skalici. Tí pokračovali rozlúčkovými poseďami a stretávaním sa ve Skalici, v Senici a na Myjavje. Mokrát na mojej izbje spalo plno chmelárů. To isté sa dá povedať aj o pohádkovom domku na Myjavje, kde býval strihač Miki. Častokrát boli títo stretnuť okorenené nejakú návštevu z Kryr. Keď dojel Olda Žila, tak zbuntoval celý chmelový okres Senica. A ten som jezdil ešte 15 rokov po tom, čo sa z okresu Senica prestalo jezdiť do Kryr.

Dokonca vznikali aj redakčné rady nových významných časopisů. V roku 1969 sa veľmi čítal časopis *Expres*. Inšpirovaní týmto názvom sme Joža, Palo z Myjavy a ja založili nový časopis *Sex-pres*. Vycházali tu všelijaké články, ktoré z dôvodů slušnosti neuvedu. Je asi každému jasné, o čem mohli tré 17-20roční chalani písať do časopisu s týmto názvom. Palo potom začal chodiť na právnickú fakultu a vydávali sme časopis *Nullum crimen sine lege - pres*. Tento časopis mjel síce odborný názov, ale obsahovje sa od toho predchádzajúceho moc nelíšil. Oba boli samizdaty.

Skamarádil som sa aj ze všelijakými kočkami a títo vzťahy často pretrvali roky. Zoznámil som sa s cťou ekonóma JZD Kryry Atinů. Tá mja jednak pri zájezde v rámci chmelu 1969 povodila po Karlových Varoch. Potom v r. 1974 mja pozvala na predĺžený víkend do Prahy a tak mi Prahu pekne poukazovala, že dodnes su do Prahy zamilovaní. Škoda, že mi tak pekne nepoukazovala seba. Na chmeli 1969 som sa zoznámil aj ze Žolů z Myjavy. Tá mi v roku 1972 napísala diplomovú prácu. To som bol týdeň u nich na Myjavje a diktoval. Enom diktoval.

Vznikali aj veľmi dobré vzťahy s chalánami. Najvíce som sa skamarádil ze strihačom Mikim. Často sme sa navštevovali. Dokonca sme boli spolu aj na Balatone. S Mikim, Boženů a Majů sme boli v Kryroch aj po brigáde v roku 1976. Okrem

pohrebu Sášu Vyhnálka to byla jediná cesta do Kryr v dobje, ked sa nečesal chmel. Navštívili sme našich známých a chovali sme sa chmelovje, to znamená, že sme robili voloviny a dosť sme popíjali.

Dodnes sa na rôznych úradoch stretávam s už postaršíma ženama, keré kedysi byli sedemnástročnýma kočkama na chmeli. Dicky sa mi pri rečách o chmeli podarí vybavit tá vjec, s kerú tam dojdu. Často chodím stopem a zastavjá mi plešatí pupkatí páni, kerí též kedysi byli sedemnástročnýma chalanama na chmeli. Pri rečách o chmeli mja dovezú až na miesto, aj ked je to pro nich objížďka. A obyčajne na tem mís-
te aj trochu posedíme.

IV. Ubytovňa, ošetrovňa a v nich robené vylomeniny

V Kryroch sme bývali v bývalém mlýne na križovatce. Naproti tohoto mlýnu je Sokolovňa, kde probíhali dočesné a neskúr v Sokolovni zřídili aj hospodu, kde sa občas „zřídili“ nekerí z nás. Velká usedlost slúžila jak ubytovňa, vývarovňa, jedáleň, sociálka a dvúr, aj jak volejbalové hřište a místo pro všelijaké kulturné a záujmové podujatá. Postupem času z tejto ubytovne ubúdalo, pretože sa búrala a musela ustupovat novej výstavbe. Dnes tu stojí na jejím mís-
te Zdravotné stredisko. Za našich časú až do konca slúžila na ubytování.

Na konci veľkého dvora byli další staveniska s takým tunelem /nazvu ho pasáž/. Po prechode pasáže sme sa dostali do zahrady, kde byli výborné hrušky a 3 mužské a 5 ženských kadibúdek. Neríkalo sa, že sa ide na záchod, ale že sa ide na hrušky. Chalani došli z chmelnice skúrej, než kočky z česaček a ráz sme obsadili šecky záchody, kde sme čítali noviny. Došli kočky a dobíjali sa na záchod. Joža im rekel: „Neotravujte, tu zasadá ústředný výbor.“ Bohužel, v roku 1977 tu už další staveniska a pasáž nebyli, zbúrali ich pro novú výstavbu.

Na ubytovni sme v prvém rade spávali. Teho spánku sme si moc neužili a nikdo o to ani moc nestál. O desíti byla večerka. To sa jakš-takš dodržovalo prvé dva roky. Potom tam chodilo vícej starých kusú, pro kerých večerka neplatila. Jasně, že nemohli robit hluk na ubytovni. Ale aj ked sa zahlehlo, vůbec to neznamenalo dodržování nočního klidu. Naopak propukli všelijaké debaty, řešili sa tí najnemožnejší problémy a kecali sa strašné hovadiny. Ked nekdo náhodú skúrej zaspal natreli sme ho zubnú pastú.

Okolo večerky došel nejaký pedagogický dozor ve snaze urobiť jaký-taký porádek a dodržat večerku. Najvíc sa o to snažili vedúci Štefan a Emil. Štefan nám promlúval do duše a vtem sa nekdo nečemu inšimu zarehotal. Štefan sa opýtal: „Kto sa tu zasmial ironicky?“ To sme sa už smíli šeci a tento

výraz sme potom dlúho používali. Napr. ked nekdo po jezení grgel, tak sa určite nekdo opýtal, kdo tu grgol ironicky. Tak to bylo ve šeckém.

Ráz zase došiel Štefan na večerku a z hospody sa akurát vracal skoro namol Peťa. Nevjedel ani stáť na nohách, držal sa postele a šúchal nohama o zem. Vedúci Štefan mu rekel: „Peter prestaňte šuchotať nohami, lebo nadobudnem dojem, že ste zase opitý.“ Potom mu rekel, že ked sa takto bude chovať ďalej, tak ho pošle na vlastné trovy dom. Ked Štefan odešiel, Peťa mi rekel: „On mja chce poslať na vlastné trovy dom. Ná nech! Šak já žádné vlastné trovy nemám!“

Predtým než odešiel, Štefan spravil protialkoholickú prednášku. Vysvetľoval nám, že aj devčatám sa vícee lúbja chalani, kerí nepijú. Šplhel si u neho trochu podpity Alfi: „To je pravda, podívejte sa na mja, dokád sem pil ani si mja žádná nevšimla. A včil, co nepiju, su porádem na dračku.“

Štefan robil porádek aj na devčenských izbách a podľa tvrdení jednej kočky im, ked debatovali po večerke rekel: „Zavrite zobáky, ste ako stádo divých antilop!“ Pochodil sem skoro celý svjet, ale nepodarilo sa mi objaviť antilopu ze zobákem. Viera mu odpovedela v duchu tej doby: „Súdužky nesadajme na lep provokatérom.“

Nekerí chalani robili taký bordel, že to išlo na nervy aj mje a mojím kamošom. V tomto vynikali chalani ze senickej SVŠ, kerí si ríkali Easy Peasant, Paul, George, John, Ringo. Tak nás jedovali, že sme si s nima Peťa, Ruda, Alfi a já dohodli súboj na férovku. Ale celý chmel sme sa nemohli biť, lebo sme mjeli opačné smjeny, alebo nekerá naša partija byla v stavje neschnopném boja. Nakonec sme sa predsa stretli a pred bitkú sme išli na pivo. Tu sme sa naslopali šeci a uzavreli sme vječný mír.

Ráno okolo štvrtej stávala raní smjena na chmelnici. Tí pochopitelne narobili hluk a dicky aspoň jednemu spadeli ešus. Za chvílu po nich stávali na raní smjenu na česačky a rituál s ešusem sa opakoval. Nekdo zaspal, ale mje sa to nepodarilo. Vstal sem a išel na snídání. Ked mja to už nebavilo s kucharkama, přečítal sem si noviny a začal sem na dvori spívat.

Odjakživa nemožu spávat a ríkám, že samého mja to v posteli nebaví. Proto sem po přečítání novin robil šecko možné, abych nekoho obudil a mjel sa s kým bavit. Já urobím štabarc aj ked nechcu, né to ked si dám na tem záležat. Najlepší sa mi robil budiček v rokoch, ked na chmel chodili Alfi a Rudo. Tí též nemohli spávat, a tak sme vyšli na dvúr, zebrali sme gitaru, na kerú ani jeden z nás nevjedel hrát, brnkali sme a spívali. Čím falešnejší, tým hlučnejší. V časoch, ked chodil na chmel Laco, dával rozcvičku.

Aj ked bývalo už dost zima, budiček sem robil oblečený enom v trenírkách. Bavilo mja, že mja kočky obdivovali, jak su otužilý a opálený. Podarilo sa mi aj trenírky si obléct naopak a ked mja kočky upozorňovali, že mám trenírky naruby, odpovedel sem: „Tak to, že celý svjet je naruby, si nevšimnete, ale že já mám naruby trenírky, to vám hned uderí do očí.“

Na chmeli a na ubytovni nepanoval velký porádek. Jak človjek ráno vstal z postele, tak si do ní večer lehel. Ked sem došiel v roku 1971 na chmel z vojenského sústredená, tak sem si ráno podľa mjesičného zvyku ustlal postel. Z ostatných izeb, aj ze ženských, sa potom chodili delegácie dívat na moju postel. To sa stalo enom po prvej noci.

Z ulice sa vešlo do ubytovne na chodbu a prez ňu sa došlo ke schodom, keré védli na dvúr. Než sa zešlo ze schodů, byl tam taký výklenek, v kerém sem často sedával. Čítal sem tu noviny, jedel melón a debatoval s kočkama. Každý, kdo chcel íť doňútra lebo ven, musel přejít okolo tohoto výklenku, a teda aj okolo mja. V tomto výklenku sa odehrával kulturný život.

A z tohoto výklenku sem robil politické desetminutovky. Dicky sem si vybral nejaké hovadiny z novin, keré sem šec-kým přečítal. Každého to bavilo, protože sem si vybíral dobré správy. Zaujímavé je, že dicky v období chmelu byl nekde nejaký prevrat alebo aspoň pokus o prevrat. V českých novinách /čítal sem Rudé právo a Mladú frontu/ sa prevrat písal puč. A pri jeho skloňování sa došlo k velice zajímavým zvratom a slovným hríčkám.

V jednom roku v nejakém sultanáte převedel prevrat

Quasah ben Said, kerý zvrhel svojého tatu Said ben Tajmúra. Noviny písali, že tento Quasah „provedl puč a dosavadní sultán Said ben Tajmúr utrpěl zranění při puči“. Ešte horší dopadli v Chile, kde „v čele puče stanul generál Pinochet. Dosavadní prezident Salvator Allende při puči zahynul a významný chilský básník Pablo Neruda jen co se dověděl o puči, zemřel.“ Já sem enom dodal, že neni divu, keď sa o tem dozvedel ve vjeku 71 rokú.

Najlepší sa mi čítalo v roku 1973 o prevrate v Laosi. Tu na moju veľkú radosť sem mohel prečítať: „V Laosu byl potlačen neúspěšný pokus o puč. V čele puče stál pravicový generál Thao Ma, ale v pozadí puče stál další pravicový generál Phoumi Nosavan. Do puče byli zapleteny různé pravicové organizace a prsty v puči měla i neblaze proslulá americká výzvědná služba CIA. Ministerský předseda Souvana Phouma oznámil, že puč byl potlačen a že generál Thao Ma byl sestřelen při puči z letadla. Zatčení byli náčelník pro vojenskou stránku puče a náčelník pro propagandu puče. Po potlačení puče byl obnoven provoz na vientianském letišti.“ Každému sem hlavne vyprávjal s patričným komentárem, jak dopadel chudák generál Thao Ma.

Jeden rok prevédli prevrat v Etiopii, kde pučisti vedení plk. Mengistu Haile Mariamem zvrhli starého císaře Haile Selassieho II. Z tohoto sem si prču nerobil, protože starý císař mi byl sympatický, a tak sem si na tričko napísal „Vivat Haile Selassie II.“ a každému brigádníkovi sem dal toto tričko podpísat s tým, že to je náš protest proti jeho zvrhnutí. Dodnes mám toto tričko skované jak relikviju.

Po politickej desetminutovce sme často hrávali karty. Pri tem vznikali všelijaké voloviny, že by človek ani neočakával, že pri kartách môže také neco vzniknúť. Hráli sme poker a jeden chalan, kerý nevjedel, co hrajeme sa nás pýtal, co to je, co hrajeme. Konšta mu odpovjedel: „Gulečník!“

Vtedajší I. tajemník ÚV KSČS Dr. Husák furt bojoval proti pravicovo-oportunistickým silám, keré podlá neho „nafukujú rôzne papierové bubliny“. Vyhrával sem v žolíku už dosť peněz, co sem pochopitelne komentoval nemožným rečama o mojém kartárském umjení. Jak sem sa tak chválil, tak šeci

okrem mja mjeli vyložené a Konšta zavrel z ruky. Na to Palo: „A papierová bublina splasla.“

Nejak sa mi nedarilo pri sedmje. Nechápal sem to, protože sem prohrával, aj keď sem mjel vcelku dobré karty. Snažil sem sa proto zistiť, proč. Došel sem na to. Za mnú bylo zrkadlo a ostatní mi videli do karet. Bylo to velké zrkadlo, keré sem chytil, položil na postel a zakryl dekú. Išli sme na odpolední smjenu a keď sme sa vrátili ze smjeny a z hospody, zalehli sme. Luboš, kerý na tej posteli spal, došel až po večerce. Nerožel a vylézel na postel. Mjel čudný zvyk na posteli urobiť stojku a o plafón si škrábat nohy. Tento večer urobil stojku na zrkadli a zrkadlo jeho škrábaní noh nevydržalo a rozbilo sa na márné kúsky. Luboš dlúho vytahoval kúsky skla z postele, co nepjekne komentoval na náš velký smích. Konečne si lehel a ešte prohlásil: „Já su tu jak fakír.“ Keď sme už zaspávali, položil do ticha otázku: „Ale rád bych vjedel, kerý promiskuita mi to tam dal.“ Netuším, kde došel k takému to označeňu.

Těž pri sedmje mi to chcel nekdo prekazit a zradil, že mám gulovú osmu. Na to Laco, kerému to bylo adresované, mu vynadal: „To nemožeš tak otevrene, to musíš nejak zaonačit. Například mohels reknút číslo gulí osem.“

Nejak mi neišla karta, a tak sem sa utešil slovama: „Nemám štěstí v kartách, budu mjet štěstí v lásce.“ Poetický vedúci Vereš na to rekel: „Pravdepodobne, pod mračnom je...“ Praktický Joža na to reagoval: „No, asi si zajebeš.“ Chvílu na to sme išli na objed. Pri fasování objedu sa též robili všelijaké blbosti a tak sem dal jednej kočce ešus k uchu a buchel sem naň užičkú. To je velice nepřijemné a tá kočka sa lekla a rozmáchla rukama, pričem mja rezla ešusem po papuli. Joža sa dal strašne rehotat a rekel: „No, co sem ti rekel, že si zajebeš, ale ti jednu jebla tým ešusem.“

Kočky, na rozdíl od nás, místo karet vyšivali alebo štrikovali. Mockrát sedeli na dvori, a jak sem já říkal, márnili čas vyšíváním a štrikováním. Navádal sem ich, aby toho nechali, a užívali si života. Obyčajne mi odpovjedeli tak, že ich nebaví užívání s bárkým. Nekeré mja vyzvali, abych s nima štrikoval, a oni na oplátku budú se mnú užívat život. Já sem neke-

dy aj s tým štrikovaním začal, ale ani za svjet sem sa to nemohel naučiť. Oni potom ani za svjet nechceli se mnú užívať života. Chyba bola v komplikovanosti štrikováňá.

Pri jezení robila vječne vtipy babka Lehká. O tem ešte bude reč. Já sem nikedy nestál v rade a dicky sem zedel najmenej dva objedy. Pri jezení sa okrem toho ešusu robili ďalší vjeci napr. strelba jezeňá užičků. Po jezení nám babka Lehká naléla jarovú vrelú vodu do ešusu. Já sem sa pri vyplachování dicky nejak jemne oblél, narobil sem krik až sa nade mnú nejaká kočka zlutovala a ešus mi umyla. Babka mi ju potom namlúvala, ale každý deň to bola nejaká druhá.

Dobre nás vyzýval do jezeňá Palo, kerý vjedel ohromne napodobniť Dr. Husáka. Ten parafrázoval jeho prejav a volal nás na objed slovami: „Súduhovia, naša strana a vláda prijala rad konkrétnych opatrení, s ktorými naša verejnosť bude prostredníctvom masovokomunikačných prostriedkov oboznámená, ale ješť sa musí!“ Raz sme Palovi cosi ríkali a on furt nečul. Já sem mu na to: „Súduh Husák, ako to, že nerozumieš?“ On sa vynášel a rekel: „Súduhovia, keď treba aj nerozumieť treba, každý si najlepšie rozumie sám.“ Palo nepatril medzi ľudí, kerí rádi stávali a ráno do roboty stával s husákovsky pronesenú vjetú: „Súduhovia, radšej dva razy líhať, ako raz vstávať.“

Jedna kuchárka mjela mladého bernardína. Ten zežral určite víc, než celá brigáda dohromady. Furt byl pri jedálňi a furt žral. Šecí sme mu dávali zbytky a on nikedy nemjel dosť. Po objede sme ho štyré museli chytnúť a odnést dom, lebo od prežráňá nevjedel chodiť. Mjel pár mjesiců a byl velký jak tela. Tešili sme sa na neho jak bude vypadat na druhý rok, ale kuchárka ho dala preč, lebo ho mimo brigády nemohla uživiť.

Šecí sme jedli z ešusů až na velice nóbl zdravofáčku Eriku. Tá mi úplne pripadala jak Hanka ze Starců na chmelu. Kuchárka í musela donéšť z domu talérek, aby sa vůbec mohla najest. To bylo pri prvém objede. Ked sem to videl, došel sem blízko Eriky a chalanom sem rekel: „Nahlédnutím do ešusu sem zistil, že posledné jídlo vloni byl segedínský guláš, protože tu mám ešte trochu zelá.“ Po tejto mojej vjete

sa Erika nemohla najest ani z talérka.

Jezení sme nekedy kritizovali a kuchari nám kontrovali. Ked nám kuchár ohlásil, že dnes je neco dobrého a Alfimu sa to nelúbilo, tak Alfi rekel: „Toto, že je dobré? To okolo dobrého ani nešlo!“ Ked kuchár videl, že Alfinovi to fakt nechutí, tak mu rekel: „Držíš tú užičku jak Žižka telefon.“ Ked sa nám zdálo, že v držkovéj polévce je málo držek, tak Pišta rekel: „Víte, proč sa táto polévka volá držková? Protože ju držíš v ruce.“

Častokrát na desátú a svačinu sme mívali chleba s pomazánků. A častokrát sem na desátú a svačinu došel podpítý. Vtedy sem kuchárkám rekel, aby mi tej pomazánky dali více tak, aby ten chleba byl tak namazaný jak já. Ked bylo kura, tak sa kuchárka každého pýtala, esli chce prsíčka alebo stehénko. Ked mje položila túto otázku, rekel sem: „Najprv bych si dal prsíčka a potom bych přešel k stehénkám.“ Za mnú stála kamoška Mirka a tá hned: „Dušánku, a trtólek by ti nestačil?“

Pred ubytovňů byla lavička, na kerej sme často posedávali. Častokrát štyré - pjeti sedeli a tlupa postávala okolo. Sedel tam s nama ráz predseda JZD Sáša Vyhnálek. Debatoval s nama a dobjehli k nemu ženy z nového činžáku na druhej strane ulice, že im po dvori bjechá kráva z nedalekého kravína. Sáša sa na to išel podívat. Nemjel sem co robit, krávu sem po dvori bjehat nevidel, a tak sem išel s ním. Na míste samém sem ze srandy silno tleskel rukama a zareval: „Heš!“ Na to sa kráva okamžite otočila a upalovala do kravína. Ženské na mja hledeli jak na zjevení a chalani mi vymysleli titul „postrach kráv“.

Zase sme sedeli pred ubytovňů tak, že na lavičce sedelo pjet devčat a tré chalani sme sedeli pri nich na zemi. Došel Miki s foťákem. Rekel nám, aby sme sa postavili, že nás odfoťí. Okamžite sem reagoval: „Výborne, budeme fotbalová jedenástka, za predpokladu, že sa postaví každý.“

Musel sem byt velice opitý, ked sem sa odhodlal k takej nehoráznej akcii. Byl sem si zaplávat na rybníku a proti mje jela užovka. Já sa normálne hadů strašne bójím, ale túto užovku sem chytil. A ked sem ju už mjel v ruce, napadla mja

úžasná myšlienka, aby sem s túto užovkú došiel na ubytovňu do devčenskej izby. Od nápadu k realizácii nebylo daleko. Ten horor, kerý na izbje vznikel, sa nedá opísať.

Na rozdíl od ubytováňá, keré bylo furt na jednom mίste, byla ošetrovňa v různých rokoch na různých místách. Dicky to bylo nedaleko návsi, v místách, kde je dnes Obecní úřad a nákupné stredisko. Na ošetrovňu byli umíšťňovaní maródi. Nikedy ich nebylo moc. Ošetrovni velil dicky nejaký študent medicíny a k ruce mjel nejakú kočku ze SZŠ Skalica, kerá tam púsobila jak zdravoťáčka. Nedaleko býval MUDr. Hofmann, kerý dicky ochotne pomohel, ked sa vyskytel nejaký problém. Ošetrovňa též slúžila jak jakási kultúrná ustanovizeň, kde sme sa bavili a popíjali, ked už hospody pozavírali.

Hlavnú úlohu ošetrovne bylo ošetrovať rany po dorezání chmelem. Medik Daro, kerý tu byl kedysi jak brigádnik, označil ošetrovňu názvem a po celých Kryroch umíšťnil šipky, keré smjerovali k ošetrovni, aby ju každý lahkó našel. Velký expert na strhávání chmelu Miro, musel byt preložený na česačky. Jeho prvým činem na novém pracovišti bylo ukrójení melóna, pri kerém sa velice škarede porezal. Utekal proto hledat ošetrovňu a lekárské ošetření. Dobrehel k hospode, kde též byla jedna ze šipek, kerá ukazovala smjer na ošetrovňu. Mira si všímel enom nápis „Ošetrovňa“ a neuvjedomil si, že tam je aj šipka. Vlélzel proto do hospody v domjení, že to je ošetrovňa. Ošetrovňa to nebyla, ale v tejto hospode našel medika Daru, zdravoťáčku Julku aj doktora Hofmana a šeckých dost pod vplyvem alkoholu, takže ranu mu ošetrila 11-ročná doktorova céra, kerá též byla v hospode. Našťestí trízvá.

Daro byl můj dobrý kamoš, ešte ked tu byl jak brigádnik, a proto sem ho častokrát chodil na ošetrovňu navštevovat. Dost sme toho popili. Ráz sem ho nezastihel a všímel sem si, že na dverách má nalepený papír, kde je nakreslený kruh rozdelený na sektory. V prostrídku byla hodinová ručička, kerá ukazovala do nejakého sektoru. Podla tohoto sa dalo lahkó zistiť, kde je medik, esli na česačce, chmelnici, ubytovni a pod. Hodinovú ručičku dal do toho sektora, do kerého išel.

Ručičku mjel nasmjеровanú na ubytovňu. Tento sektor byl dost velický; co mja inšpirovalo k temu, že sem vytáhel péro a jednu čárú sem tento sektor rozdélil na sektory dva. Do volného sektoru sem napísal „súložíme“ a ručičku sem posunul na tento sektor. Co čert nechcel, akurát mu došla kontrola z krajského štábu a Daro byl zvozený za to, co nerobil.

V roku 1970 byl medíkem študent z Barmy Ku Lhatan. Tu sme sa dozvedeli, proč sa generálny tajemník OSN volá U Tant. Šecí dospjeli sú U a mladí chalani Ku. Na ošetrovni sme popíjali, ale Ku Lhatan nikedy alkohol nepil. Ríkali sme, že robíme mecheche, co on velice smješne vyslovoval me-ke-ke. Konečne sa nám podarilo dostat do neho nejaký alkohol. Ked sme ale videli, jak chudák vypadal na druhý deň, pochopili sme, že barman a Barman neni jedno a to isté. To si uvjedomili aj páni z Barmy a neskúr ju premenovali na Myanmar, aby sa nám to neplétlo.

Jeden rok sem sa velice kamarádil s vedúcím, kerý sa volal Mário. Často sem s ním chodil na ošetrovňu, kde úradovala vysoká ošetrovatelka Janka. Ráz sme na smetišti našli vyhodený starý kočár a došli sme na ošetrovňu s tým, aby nám ošetrili nemocné decko. Mário aj pobudil pacientú s tým, že došla kontrola. Já sem zostal debatovat s Jankú a Mário sa išel osprchovat. Za chvílu sa vrátil mokrý, opásaný utírákem a s ešusem v ruce. Jedel a vyprávjal: „Už sa mi na tomto svjete stalo šecko možné, ale aby mi nekdo do kúpelne pod sprchu večeru nachystal, to sa mi teda ešte nestalo.“

Další rok tu byla jak medička velice seriózná Viera, kerú sme dlúho a márne presvíďčali, aby obnovila tradíciu popíjaňá na ošetrovni. Konečne sme ju navédli na nejaké posedení. Bylo nám fajn, ale podla Viery jednej pacientce bylo moc zle, a proto išla z búdky zatelefonovat dr. Hofmanovi, aby sa s ním poradila. Než došla od telefónu, tak dr. Hofman došel na ošetrovňu, pacientku prohlédel a sedel si s nama k flaši. Popíjal s nama, dobre sme sa bavili, ked dobiehla vyplašená Viera ze slovama: „Chalani musíte okamžite vypadnúť, proto-že sem ide doktor.“

Nejak sme si robili srandu z Vladu ohledne velkosti istého

orgánu. Furt sme mu ríkali, že na záchod potrebuje pinzetu, aby sa mohel vyscať. Bylo to enom medzi nama chalanama. Potom sme išli na ošetrovňu a Vlado potreboval cosi ošetriť. Viera mu rekla: „Hneď len si skočím pre pinzetu.“ Vúbec nechápala, čemu sme sa tak hurónsky dali smiť.

Na ošetrovňu došiel Ivan, kerý strašne chraptel a skoro nemohel vyprávať. Pýtal si od Viery nejaký lék na hlasivky. Viera mu skutečne odborne poradila. Otvorela veľký kufr plný všelijakých lékú a rekla mu: „Vyber si!“

V tomto roku byla Viera jediná, kerá utrpjela úraz. Na chmelnici sme í uvázali flašečku peroxidu vodíka a nemohla ju z drátu odvadiť. Galantný Ivan í chcel pomôcť tým, že drát strhne. To sa mu podarilo, ale flašečka vyletela rovno Vieri do čela. Čelo mjela rozbité a napuchlé. Viera mjela pječne vyvinutú hrud', co sa chalanom aj vedúcím lúbilo. Vedúci Vlado tento úraz komentoval: „Ešte dobre, že ju to udrelo do hlavy, lebo keby ju to trafilo na prsia, tak Ivan by ležal následkom odrazu v nemocnici v Podbořanoch.“

Naša ubytovňa dlúho ničemu neslúžila. Ked sem tam dojel r. 1984 na návštevu, bývali brigádníci v novej budovje na česačkách. Bylo to venku z Kryr, dosť daleko od hospod. Cestu do hospod si brigádníci určite našli, nenašli si ale cestu ke Kryranom, tak jak sme ju mjeli my. Jednak bývali oddeľene, daleko od nich, a jednak tam chodili každý rok druhí a nemohli sa nadväzovať tak dobré vzťahy.

Ked sem ubytovňu videl v roku 2000, vypadalo to, že ju buď velice skoro zbúrajú, alebo že spadne sama. Proto sem pri ďalší návšteve Kryr roku 2004 byl potešený, ked sem videl, že táto budova má kompletne novú strechu. Těž nekeré okna sú vymenené a v tejto časti nový majiteľ býva. Dúfám, že pri ďalší návšteve bude naša bývalá ubytovňa ozdôbú Hlavní ulice v Kryroch.

V. Na chmelnicách bylo dicky veselo

Jak sem už napísal, v r. 1968 prvýkrát brigádníci česali chmel strojovo na česačkách. Česačky ale nejsú kombajny, keré sa pohybujú po polách, jak je to pri obilí. Česačky sú na stabilných miestach - v halách a chmel sa k nim musí dovézt. A s tým je plno roboty. Túto robotu sem mjel velice rád. Bylo pri ní velice moc srandy. Robil sem ju v r. 1968, 1970 a v rokoch 1972 - 1980. Aj neskúr, ked sem sa v Kryroch koncem prázdnin stavil s deckama, išel sem na chmelnicu a nejaký ten štok chmelu sem na vlečku strhel.

V časoch slávy bylo v Kryroch víc jak 50 hektarú chmelnic, keré sme očesali. Največší byla chmelnica „Na Blatách“ blízko Strojetic. Velká byla aj chmelnica „Pod rozhledňú“. Další chmelnice byli „Pod břízákem“, „U sklárny“, „U cihelny“, „U hřbitova“ smjerem na Očihov, „U rybníku“ smjerem na Vroutek a najdálej byla chmelnica „U Brunnera“ smjerem na Petrohrad.

V krátkosti napíšu, jak také strhávání chmelu na vlečku probíhalo. Chmel je na drátech v radoch. Do rádku vjede traktor s vlečkú, kerej sa ríkalo valník. Valník mjel enom dvje kola. Pred traktorem ide strihač s veľkýma nožnicama, kerýma strihá štoky chmelu v dvoch radoch. Strihá ich asi ve výšce prs, teda asi jeden a půl metra nad zemú. Nemože to nastrohat do foroty. Jednak dozor na chmelnici by sa zbláznil od jedu a jednak /a to hlavne/ by to uschlo a chmel by nebyl kvalitný.

Jeden strihač z nejakých důvodů nastrohal neco do foroty, za co sem ho buzeroval a nadával sem mu, že štoky uschnú. On sa vynasťel a odpovjedel: „Ná nech uschnú, stejne dávajú pivo pod čárku.“

Okrem kotvákú, keré byli najhorší, sa zle strhávali slúpáky. Traktor s valníkem jel vedlá nich a štoky padali mimo. Ked fúkal vjetr, tak štoky odfúkel tak, že ich strhávači nedočáhli. Vtedy strihač ustrihel štok až, ked ho strhávač držal. Ráz sem za takého vjetra robil strihača já a podarilo sa mi štok od-

strihnúť nad strhávačovými rukami a vjetr ho unéssel. Štok, né strhávača.

Ked pršalo a bylo blato, mjel to strihač ťažké, pretože blato sa mu lepilo na gumáky a tí byli velice ťažké. Dlhoročným strihačom byl Miki a ten vymyslel zlepšovák, kerý spočíval v tem, že strihač nebude chodit, ale skákat na jednej noze, čím otrase blato z druhého gumáku. Ked bude druhý gumák lahký, bude skákat na druhej noze.

Do takto nastrihaných štoků vjede traktor s valníkem tak, aby tí nastrihané štoky visali asi vprostrídku valníka. Než sme došli na systém, tak sme improvizovali. Pásáček vézel dva valníky. Na prvém dvá strhávači strhli každý druhý štok a na druhém další strhávači strhli to, co zostalo. Potom sa ustálil jeden valník. Na jeho začátku stáli / a nekedy padali / dvá strhávači. Jeden strhával pravý a druhý levý rad chmelových štoků. Štok sa nemohel strhnúť nad hlavú. Jednak by toho strhávača doškrábal, a jednak valník by nebyl dobre naložený a na česačkách by s tým bylo moc roboty.

Na konci vlečky stáli dvá narovnávači. Jejich úlohú bylo narovnat štok tak, aby byl natáhlý po celej dlúžce valníku. Ked nefúkal vjetr a strhávali dobrí strhávači, nemjeli títo dvá moc roboty. Ale tí strhávači málokedy byli stoprocentní a vjetr též často fúkal, takže narovnávači sa obyčajne nenudili. Navíc museli strhnúť aj nejaký štok, kerý strhávačom utékel. Najhorší sa mjeli narovnávači, ked sa strhával kotvák, lebo traktor nemohel dobre najet a štoky padali ven z valníku.

Za valníkem chodili dvá pozemní. Tí mjeli na starosti, aby konce chmelu nebyli na zemi a aby valníky aj z boku vypadali pječne naložené a neprevisoval z nich chmel. Neišlo o estetiku valníku, ale o to, aby sa chmel dostal na česačky. Valníky jeli po všeličem, a ked nebyli dobre naložené, chmel z nich spadl, co byla velká ostuda. Pozemní navíc zbírali špičky chmelu a nekedy utrhli aj nejaký štok, kerý utékel strhávačovi aj narovnávačovi. Na konci jednej únavnej smjeny sa nám už nechcelo. Videli sme, že z jedného valníku sa táhá štok po zemi a nekdo zakřičal, aby ho zdvihli. Na to unavený Gaston: „Serte na to, neriskujte!“

Takéto rozdelení vymyslel Venca Lahvička. Mje sa to ze za-

čátku velice nelúbilo, protože furt sem navrhoval, aby sme strhávali štyré a enom jeden chodil po zemi. Ked sme sa o tem hádali, furt sem říkal: „Mjeli by sme po zemi chodit šecí, aby náhodú na zemi nezostala jedna šiška chmelu, ked ju zrazí traktor.“ Ale toto rozdelení sem nakonec aj já uznal za rozumné.

Ve funkciách strihač, strhávač, narovnávač, pozemný sme sa strídali. Dicky sme museli vymyslet systém, jakým sa budeme strídat. Ked sme naň došli, nevjedeli sme ho označit, lebo to bylo naopak, jak ked sa kosí. Vyřesili sme to takto: „Strídáme sa tak, jak leváci kosá.“ Ked sme nekedy byli na jedovaní, tak sme robotu odflinkali. Naschvál sme to skládali zle, aby s tým na česačkách mjeli více roboty. Pri takémto flinkání strhávačom utéklo více štoků a títo potom museli strhnúť narovnávači. Nekedy ani tí nestačili štoky strhnúť a ušlo sa aj pozemným, kerí si mysleli, že majú odpočinkovou funkciú. Jeden pozemný to komentoval: „Tu sú zavedené nové funkcie, strhávač normální, strhávač - narovnávač a strhávač pozemný a ten je najdůležitější.“ Druhý pozemný doplnil, že aj strihač by mjel preventívne nejaký štok strhnúť.

Vjedeli sme robít dobre a strhávači súřažili, kolko kerému uteče za smjenu štoků. Pri súřaži starých kusů to skončilo najvíc 2:1. Vjedeli sme aj robotu odflinkat. To sme robili hlavne v roku 1976, ked mamutí JZD Blšany nemjelo ani na toaletný papír a oznámili nám, že nespravjá dočesnú. Vtedy sme vlečky sukovali, strhávali sme štoky naopak. Vymysleli sme funkciú „narovnávač zbytečný“. Ale aj pri temto spúsobje roboty sa chmel očesal načas.

Ked sme nekerú chmelnicu dočesali, tak sme říkali: „Chmelnica padla.“ V roku 1974 sa nám tento výraz podaril naplnit dokonale. Dočesali sme chmelnicu pri tihelni a posledný traktor zavadil s valníkem do kotvy a časť slúpů spadla. Chmelnica padla doslova.

Ked sme dokončili poslednú chmelnicu, tak sme si dotrhali na franforce šecko okrem širáků. Takto dotrhaní sme potom táhli k česačkám a z nich po oslavách aj podpití prez celé Kryry na ubytovňu.

Na chmelnici byl pedagogický dozor a dozor z JZD. Dicky

to byli výborní chlapi a byla s nima sranda. Na chmelnici sme aj jedli stravu, kerú nám dovézli. Ked sme robili doobjeda, tak sme na chmelnici desátovali a ked poobjede, tak sme tam olovrantovali aj večerali. A už vtedy sme dodržovali pitný režim. Zabezpečovalo ho jednak JZD čajem a limonádú, a jednak my sami sme si tam donесли nejaký ten alkohol, co ale bylo proti predpisom.

Ze začátku byli dvje česačky, a tak strhávali dvje partije na chmelnici. Neskúr byli česačky tri a strhávali aj tri partije na chmelnici. Teda tri dopoledňa od pjeti ráno do dvanásti a tri od jednej do osmi večer. Na česačkách začínali aj končili o hodinu neskúr.

Na prvých dvoch brigádách jezdili do chmelnice malé pásáčky. Traktor dovézel valník, ten sa odepel, zapráhel sa za pásáček, kerý vjel do chmelnice. Po naložení valníku sa valník odepel, zapráhel sa znova za traktor, kerý ho dovézel na česačky. Po tem, co sa pásáčky pokazili, jezdili traktore prímo do chmelnice bez prepráhaňa.

Na traktoroch jezdili Milan Prezbruchý, Venca Dušek, Fedeleš, Láďa Vrkoč, Peťa Tarčinec, Milan Lahvička, Venca Milota tata aj syn. Pán Milota starší jezdil na malém traktorku, kerý sa lahší dostal na kotváky. Proto sa kotváky strhávali s ním. Kotváky sme vůbec nemjeli rádi. Já sem si ze začátku myslel, že tento Milota sa volá Lahvička a ked furt jezdil na kotváky, dal sem mu prezývku Kotvička. Myslel sem, že sa najeduje, ale to sa vůbec nestalo. Naopak velice sa mu to líbilo, říkali mu tak celé Kryry. Velice sme sa skamarádili a kedže byl rybár, párkrát sme byli k nemu pozvaní na ryby, keré jeho pani velice chutne pripravila.

Aj ked sme sa časem to strhávání naučili, nikedy sa to nedalo robit tak, aby sme nemjeli ruky a papule dorezané od chmelu. Dicky sa podarilo nejaký štok si strhnút na hlavu. Na chmelnicu chodili zdravotáčky a ruky aj ksichty nám umývali peroxidem vodíka, pričem sem já strašne reval, protože to štípalo. Ruky nám potom ořačovali a ksichty polepili leukoplastem. Na chmeli sa chalani neholili, ani nečesali, a tak sme s týmato leukoplastama vypadali velice pjekne. K temu já sem mjel nasadený ten otrasný širák, oblečený otrasný

gumový plášť. Ked sem takto išel po Kryroch, stretel sem jednu starší pani, tá enom zalomila rukama a prohlásila: „Probůh, copak je masopuštnej outerek?“

Byli sme dorezaní, ale tento stav sme vyjadrovali ináčim adjektívem. To využil Pišta na vytvorení hádanky: „Jaký je rozdíl mezi jebáním a strháváním?“ Odpovjedel si sám: „Ked strháváš si dojebaný a ked jebeš si strhaný.“ Na to sa ho Dušan opýtal: „To ti tá tvoja halúzka rekla?“

Takto upravení sme ráz počúvali devčata, jak sa im lúbi nejaký chalan, o kerém furt vyprávjali, že je brčkavý. Miki byl velice zvjedavý, kerý to može být, na co sem mu rekel: „Nevím, možno aj já po tých dvoch týdních, co sem sa nečesal.“ Ale aj takto dorezaní sme ešte byli rádi, že nestrhávame napríklad koprivu.

Další problémy nám robila rosa. To, ked človjek strhel štok chmelu, tak dicky, jak keby ho oblél kýblem vody. Prvý deň sem dicky presvídčal nováčkú, že budú muset ráno stávat o hodinu skúrej a ít na chmelnicu s hadrama utírat rosu ze štokú. Tí isté problémy byli, ked pršalo, ale vtedy sem říkal, že su rád, že prší, aspoň neni rosa. Nekolkokrát byla aj búrka a nekedy sme robili aj pri ní. Bylo to dost nebezpečné, lebo keby blesk rezel do chmelnice, je s nama amen. Ked chalani nadávali, že v takém počasí musá robit, říkal sem im, že mjeli zostat doma a drápat péro, přitem by určite nezmokli. Ked sme robili pri búrce, tak sem zakázal každému nadávat, aby do nás neuderil blesk. Trochu sme sa báli šeci a skutečne sme pri robení v búrce nenadávali. Až mja pri narovnávání druhý narovnávač pretáhel dobre ostrým štokem prez pysk, tak sem začal nadávat a vůbec sem sa vtedy blesku nebál. Jedenkrát bylo také nemožné počasí, že sme sa rozhodli skončit. Sedeli sme v bunkri, ale za krátký čas mračna zmizli a dokonca vyšlo slunko. Nekdo to komentoval slova: „Jak sa skurvene vyčasil!“ Nám sa už nechcelo a ked dojel traktorista Fedeleš a trúbil na nás, aby sme išli strhávat, Lanka to komentoval: „Fedeleš vypadá, jak keby na nekoho čekal.“

V tem premočeném sa nám nelúbilo a furt sme říkali, aby nám dali aspoň suché prádlo. Lanka na to: „Veru, aspoň dva

litre.“ V takémto počasí sme si pod mostem urobili oheň, pri kerém sme sa sušili. Velice dobre naň nosili drevo Ondro a Joki. Ondro visal na suchém stromje a Joki ho táhal za nohy. Strom nevydržal a šeci tré spadli a tak sme mjeli dreva dosť. Pri sušení pod mostem sme si na ohni pripravovali všelijaké jezení. Opekali sme si žito, žampióny a erteple. Ked išli chalani na žito, vedúci Emil im ríkal, aby si dávali pozor na vlak, lebo ho neni dobre čut, ked jede. Miki ho doplnil: „Vyrhajte kolajnice, aby vás nezrazil!“

Jedenkrát sme si žampióny opekali na zapálenej slámje. Jedli sme ich aj s obhoranú slámú a popelem. Deň predtým medičky kontrolovali, esli máme čisté ešuse. Robili sme si proto prču a hádali sme, co by rekli, keby nás videli takto jest. Vyrešil to vedúci Emil slovama: „My jíme hygienicky, lebo v takejto špine nevydržá žádné mikróby.“ Pri ohni sme sa chceli hrát aj na majstra Jana Husa, enom sme sa nevedeli dohodnúť, kdo bude majstr Jan Hus.

Nekedy sme nemjeli čas na nosení dreva, a proto sme sa sušili u zapálených starých pneumatik, keré nám dovézli traktoristi. Potom sme ale spravili aj tak ďalší oheň z dreva, kde sa opekalo. Ondro to označil takto: „Máme jeden oheň proti teplu a jeden potravinárský.“

Na chmelnicu nám vozili aj prídavky ke stravje. Ráz nám dovézli nejakú konzervu s pomazánkú, na obali kerej mjel každý kočku. Já jediný sem dostal pomazánku, na obali kerej bylo slunko. Začal sem si velice stežovat a dožadoval sem sa kočky. Ivan mi na to rekel: „Ked ťa videla, rači zmizla.“ Ráz sme dostali nejakú maďarskú konzervu. Alfi to čítal s krásnym maďarským prízvukem. Čítal šecko a velice sme sa mu rehotali, až naráz skončil a rekel: „Ale zecme to. Co to budeme čítat!“

Jednu takúto konzervu sem chcel otvoriť tak, že ju prestrihnu chmelovým nožnicama. Nic sem si nevšimel a pokúšal sem sa o to, enom sem začul rehot. Podíval sem sa prede mja a zistil sem, že celá pomazánka byla na ksichte jedného z nás a ten vypadal jak nastríkaný brizolitem. Rekel sem mu, že to mu pečené holuby létajú přímo do huby.

Na chmelnici sme nerobili furt. Česačky sa občas kazili

a vtedy sme mjeli volno. Robili sme všelijaké hovadiny, spívali sme, hráli sme karty alebo enom tak odpočívali. Pri jednom odpočinku pedagogický dozor Ruda ležal pod stromem a pri nem si nekdo oprel nohy o ten strom. Ruda mu rekel: „Daj si tie nohy preč, lebo sa ti šmyknú a ja budem mať taký ksicht ako Dušan Krivský.“

Na chmelnicu často chodili aj devčata. Najšikovnejší na robotu na chmelnici byla zdravoťáčka Julka. Naučili sme ju šecko. Najprv podla poraďa strihání chmelu. Ustihla pár štokú, ale dlúho nejel traktor a štoky uschínali. Došel dozor na chmelnici a začal: „Kerý kokot tí štoky nastrihall!“

Naša parta oslavovala a spat sme išli okolo troch ráno. Za hodinu sme už museli stávat do roboty. Byli sme ospalí a aby sme nezaspali, tak sme robili jak divokí. Na chmelnici byli tri sedemčlenné skupiny, ale skoro furt robila enom naša. Vytvorili sme rekord 32 valníkú. Další skupiny byli rádi, že nemusá robit, a doporučovali nám, aby sme sa naslopali každý deň. Já sem ríkal, že alkoholizmem bojujeme za ďalší zvyšování produktivity práce. Z chmelnice sme odešli totálne vyčerpaní, co Ivan parafrázoval: „Komu sa nelení, tomu sa čudujem.“ Na druhý deň sem došel na chmelnicu uplne trízvý. Tento deň mja to tam vůbec nebavilo, a proto sem vyhlásil, že už nikedy nedojdu na chmelnicu trízvý jak čik. Proto sme na chmelnicu chodili dost často dobre podgurážení. V takémto stavje sme vymýšľali všelijaké hovadiny. Ráz sme vymysleli fotbal s ešusem. Mjelo to moc výhod. Po prvé, uplne sa zničil ešus. Po druhé, zranili sa tré súper. A po tretí, krásne sem zranil spoluhráča, kerému sem trefil ešusem do hlavy. Byl z teho gól, ale on musel byt odvezený na pohotovost' a oficiálna verzia znela: pád z valníka pri strhávaní.

Jedenkrát mja dovézli na chmelnicu v takém stavje, že sem o ničem nevedel. Pamatám si enom, že večer sem sedel na nejakém mecheche a prebral sem sa až ráno na chmelnici a strhával sem chmel. Co sem robil večer, jak sem sa dostal na chmelnicu, sem vůbec nevedel. Navíc šeci sa rehotali a já sem nevedel čemu. Až neskúr došla zdravoťáčka Jana a začala mi ošetrovat cucfleky na krku. Vúbec nevím, jak sem k nim došel. Já sem si na chmelnici šecky

hovadiny zapisoval. Každý deň sem potom zakončil tak, že sem do zápisníka napísal nulu. Ked sa mja pýtali, co to je, rekel sem, že to je počet koček, keré sem v tento deň zbalil. Chalani sa mi smíli, že po včerajšku nevim, esli si mám napísať nulu alebo jedničku. Napísal sem nulu. Potom mi chalani tú kočku predstavili a ona potvrdila správnosť mojého zápisu. Po tejto príhode sem razil zásadu: Rači propadnúť alkoholu než ženám. A dodržoval sem ju né enom já, ale aj plno ďalších brigádníků.

Najhorší sa strhávali kotváky. Aj valník mjel problém, aby sa pod kotvy vešel. Častokrát sa stalo, že valník zavadil o kotvu. V tomto prípade sa nedalo nic robiť, enom chytiť valník a odtlačiť ho. Jedenkrát byl valník už plný a teda ťažký. Navíc zapadlý v blate. Proto sme ho museli vytláčať šeci a pritem sme kričali: „Héééj - rup!“ To sme zopakovali párkrát a už sa zdálo, že ďalší pokus vyjde, ked já sem ostatných prekričal a zareval: „Héééj - piču!“ Šeci sa dali tak rehotat, že s vlečkú sme dlúho nepohli.

Nekultúrne výrazy sa používali na chmelnici velice často. Nekedy to bylo enom vulgárne, nekedy to bylo velice vtipné a nekedy kombinované. Příklad toho kombinovaného byl, ked sa vyprávjal starý vtip o delení žen. Delíme ich na panny - nedá nikomu, manželky - dá enom manželovi, milenky - dá enom milencovi, kurvy - dá každému a kurvy kurevské - dá každému enom mje né. Po tomto vtipje sme išli strhávať a Lanka, kerý vážil dobrý metrák nemohel ani za svjet strhnúť jeden štok chmelu. Pjekným slovom sem ho nekam poslal a ze srandy sem sa štoku dotkel enom dvoma prstami a ten hned spadl. Lanka na to rekel: „Vidiš ho, štok kurevský - každému ide strhnúť enom mje né!“

Lanka byl vůbec vtipný a ked sa mu nechcelo robiť, tak vyhlásil, že vymyslí nejaký kombajn na chmel. Já sem mu oponoval, že by sme potom nemjeli kam chodiť. On na to: „Máš pravdu, seru na to, vymyslím něco inší!“ Ked sa mu cosi nelúbilo, povjedel nám, aby sme toho necháli, lebo nás nekam nakope. Ked sme sa pýtali, kam nás nakope, tak rekel: „Ešte nevim, kde to bude, ale budú vás z toho bolet gule.“ Naše nadávání védlo vedúcího Emila k tomu, že za každú

nadávkou udelil žlutú kartičku a ten kdo ich mjel najvíc, byl za trest preradený na česačky. Nekdo povjedel: „Já tvojého půlboha.“ Ked mu vedúcí Emil chcel dát žlutú kartičku, tak sa postihlý bránil slovom: „To by mjelo byt enom půl žluté karty.“

Vedúcí Emil mjel typickú vizáž a výtvarníkovi Janovi sa podarilo z červenej hlíny ho pječne vymodelovať. Smíli sme sa tomu trikrát. Prvýkrát, ked nám to ukázal. Šeci sme vjedeli, kdo to je, enom jeden tipoval, že to je Cézár. Temu sme sa smíli druhýkrát. A tretýkrát sme sa smíli, ked aj tento došel na to, kdo to je a výtvarníka sa opýtal: „A čímś to robil, rukú?“

Na návštěvje Československa byl iránský šah. Vedúcí Emil nám jedného dňa zahlásil, že na chmelnicu dostaneme pomoc, protože dojde iránský šah. Skutečně mjel na chmelnicu dojet. Velice sme sa na to pripravovali a já sem ho nazval „šah Muhamad Rezá s Pohlavím“. Mjeli sme obavy, jak to bude, ked náhodú spadne z valníku. Ked nekdo spadl, zarevalo sa: „Muž prez palubu!“ A traktorista zastavil. Než by sme ale zarevali: „Jeho cisárské veličenstvo šahinšáh Iránu Muhamad Rezá Pahlaví Arjámehr prez palubu“, tak by ho traktor prejel. Já sem sa též chystal, že ho na valníku privítám podáním ruky, abych mohel říkat, že su s cisarama jedna ruka. Šah ale nedojel, byl na nejakej drugej chmelnici. Byli sme sklamaní a jeden z nás, Šeliga, postupoval na valníku furt dozadu, až z neho spadl a uderil sa do hlavy a mezi nohy. Já sem to komentoval: „Co si myslíš, že tá vlečka je nekonečná? Šah Muhamad Rezá s Pohlavím nedošel, ale poslal nám sem korunného prince Šeliga Rezel s Pohlavím.“

Ked nekdo spadl, tak šeci a hlavne ten spadlý zarevali: „STOJ! Muž prez palubu!“ Ináč sa choval chmelový expert Miro, kerý spadl nedaleko kola valníku a enom tak, že sem to ledva počul mi rekel: „Dušan, prosím ťa, zakrič stoj!“

V susední dedine Strojeticke byla na chmelovej brigáde nejaká česká škola, kde byli samé devčata. Títo robili aj strhávačky na chmelnici. Nebyla to robota moc vhodná pro devčata, a proto im ani nejak moc neišla. Strojeticke meškali a dohodlo sa, že půjdeme pomociť, aby sa chmel skončil načas aj tam. Chystali sme sa, jak sa pred týma kočkama pred-

vedeme. Lanka vymyslel pjeknú úvodnú vjetu, kerá je v češtine pječne dvojzmyselná: „Nazdar holky, došli sme vám píchnout.“

Na chmelnicu aj z chmelnice sme jezdili na valníku. Časem sme sa naučili udržať rovnováhu aj pri divokej jízde po chmelnici. Dodnes sa v električke nemusím držať. Na valníkoch sme robili všelijaké voloviny a spievali sme piesničky. Aj sme pri strhávaní tancovali a keď sa valník šikmo naklonil, krásne sa na ňom tancoval kazačok.

Neskôr sme jezdili na chmelnice jakýmsi stlučeným obytným príviesom. Byl asi štyri metre dlhý a vozili sme ze sebu šestmetrovú tyč na zhazování špiček. Táto trčala z nášeho kangaséra. Podľa vyhlášky mala byť označená na konci červenou handrú. Tú sme nemeli a šeci sme mali šedivé klobúky. Pišta zbral jeden širák a uvázal ho na tyč. Keď to videl majiteľ širáku, opýtal sa: „Pišta, to už červenší širák nenašel?“

Na ubytovňu sme skoro dicky došli ze spjevem. Spievali sme Ta slepička kropenatá, Zlý Gonzáles, Dolina dolina, Dnes je sobota, Chodíme chodíme, Teče voda z javora, Pištovu uspávanú sadistu, Koleje a zakončili sme árijú Kecala z opery Prodaná nevěsta Známa jednu dívku.

Dojeli sme na ubytovňu a museli sme sa osprchovať a prezlečiť. Jedenkrát vedúci Emil meškal a izba bola zatkná. Stáli sme pred izbú a nadávali sme, lebo sme ponáhľali do hospody. Ondro to vyjadril slovami: „Ale máme zbytočné prestoje!“

Najkrajší zážitok som zažil na chmelnici „Na blatách za mlejnem“, kde kedysi stával krásny vysoký topol. Párkrát do neho uderil blesk a z topola zostal asi desiatimetrový suchý obhoraný čierny pahýl. Nevjerte porekadlu, že ani blesk na to isté miesto dvakrát neuderí! Mali sme trochu volna, a tak sme spievali. Chalani si ze mja robili prču, že su už starý a ešte slabodný a ani frajírku nemám. Já som stal, ukázal som prstom na ten vysoký pahýl a začal som spievať:

„Pozri sa Anička na ten suchý topol
až sa rozzeleňá, až sa rozzeleňá, potom ja budem tvoj.“

Vyhlásil som, že sa ožením jedine vtedy a až vtedy, keď sa

tento suchý topol rozzeleňá. Naša partija išla strhávať a dve partije zostali odpočívať. Keď som sa vrátil, málem som skamenel a fakt som spadol z noh. Suchý topol bol celý zelený. Chalani ho celý oblepili zelenými výhonkami, chmeľom a šeckým možným. Ale aj tak som vydržal ešte pjeť rokov. Keby nejaký mamlas nezložil tú blbú piesničku a ďalší mamlas nedostal nápad ovjesť pahýl zelenými ratolesťami, nemusel som zažiť tortúru manželstva a rozvodu.

Bohužel, musím spomenúť velice smutný osud chmelnic v Kryroch. Z chmelnic sa najprv vytratil život alebo vjedecky napísané vytratil sa ľudský faktor. Keď som tam bol r. 1994, býval som u Láďu Vrkoča - Čerta, kerý jezdil jak už v r. 1968 na chmelnici. Išiel som na šichtu s ním, ale na chmelnici neboli nijaké tri partije, nijaký strihač, nijaký strhávač. Zostal enom narovnávač a pozemný. Traktor, s kerým Láďa jezdil, bol monštrum, neco medzi strašákom a obrneným vozidlom. Najel do chmelnice a cosi vpredu ustihlo štok chmeľu a držalo ho dovtedy, dokým sa nedostal do správneho uhla. Vtedy ho automaticky strhlo a keď nefúkal vietor, štok spadol na valník, tak jak mal. Narovnávač bol potrebný na malé úpravy a robil vlastne enom za vietra alebo u kotvákú.

A to není zdaleka šeko! Ani toto nevydržalo dlúho a chvíľu po ňom, čo z chmelnic zmizli ľudé, zmizel z nich aj chmel. R. 1998 som jel do Kryr vlakom. Už z vlaku som videl hroznú skázu. Chmelnice stáli. Stáli slúpy, popretkávané drátami. Ale... V týchto krásnych, úrodných chmelnicách /podľa Šperla najúrodnejších/ bola burina. Zdesený som vystúpil z vlaku a v Kryroch som sa dozvedel, že tu už není chmel! Šecky chmelnice hluboko poorali, aby vytrhali chmel a nechali zarosnúť burinú, údajne v rámci programu zatrávňování české vesnice, kerý organizoval jeden ministr. Ten tu už není, bohužel, chmelnice tiež né a tých škoda je! Jedine ke kotvákom sa tá hluboká orba nedostala. Kotváky, keré sme tak nemjeli rádi, zostali jedinú spomínku na chmel!

Našťestí, ani táto kapitola sa neskončí pesimisticky. V roku 2000 to bolo rovnaké, a preto som si rekel, že do Kryr už nejdodu. Keď tu není chmel, nemusím tu byť ani já. Písaní tejto knihy mja dostalo do Kryr v roku 2004. Našťestí! Dojížděl

sem vlakem a na nádraží sem videl chmelnicu. Myslel sem si, že to je fatamorgána. Po vystúpení z vlaku sem neišel do obce, ale opačným smjerem - do chmelnice. Až keď sem sa dotkel prvého štoku, uvjeril sem, že chmel v Kryroch vstal z mrtvých. Byl sem tým velice potešený a bylo to moje naj-
vječší potešení za posledné roky.

Z chmelnice sem došel do hospody Sokolovna a pri dob-
rém žateckém pivje správnej teploty a podaném ve správ-
ném krígli s uchem sem sa dozvjedel, že okrem tejto novej
chmelnice, u nádražá zvanej „Na Rumpálu“, sú tu ďalší
chmelnice. Je tu „Havránkovna“ neďaleko cihelny a „Zahrád-
ky u Očihova“. Dokonca nekeré „naše“ chmelnice sú obno-
vené. Chmel je znova na chmelnicách „U Brunnera“, „Na
Blatách“, „Pod cihelnou“, „Pod břízákem“.

Nadšený sem došel k Milanovi, zhodil ruksak a poščal
sem si od neho kolo. Hned sem si títo chmelnice objel.
Brunner, Cihelna, Havránkovna byli už očesané a česalo sa
Pod břízákem. Byl to pro mja nádherný pohled. Jak sem sa
dozvjedel, o vskrísení chmelu v Kryroch sa zaslúžili
Zemědělská společnost Blšany s.r.o. a Petrohradská země-
dělská společnost s.r.o.

Bývalý funkcionár JZD Kryry aj JZD Blšany Zdeněk
Ladman mi říkal, že chmelnice sa obnovili. Konštrukcie sú
staré a byli dané nové sadenice. V Kryroch sa furt pjestuje
tradičný český chmel odrody Žatecký červeňák, aj keď trend
smjeruje k novým odrodám zvaným „Sládek“ a „Premiant“,
keré sú výnosnejší.

Temuto moc nerozumím, ale rozumjel sem temu, že okrem
monštrózných traktorů, keré robili šecko sami, strhávala jed-
na parta tradične. Navíc traktor šoféroval Zdeněk, syn býva-
lého dozorného na chmelnici Fedora Svistáka. A tak sem si
po moc rokoch nasadil mój širák, natáhel rukavice a zaplá-
val sem proti prúdu času o 36 rokú spätky. Pri strhávání sem
sa cítil jak v nebi. Všimel sem si, že chmel není na drátoch
upevnený na háčkoch, ale uvázaný na špagátoch, a proto sa
ťažší strhával.

Na chmelnici je méně lidí, ale dobrá nálada tam panuje
furt. Pani Fricová pokračuje v tradícii energických a vtipných

dozorů na chmelnici. Konečně sem, na staré kolena, zažil
ženskú jak dozor na chmelnici. Důfám, že chmelu v Kryroch
sa bude darit a vjerím, že sem ho nestřihál naposledy.

VI.

Na česačkách nebylo nikdy smutno

Vječínú sem robil na chmelnici, ale v rokoch 1969 a 1971 sa mi ušla robota na česačkách. Na česačky sem pochopiteľne chodil často, aj keď sem robil na chmelnici, lebo sem chcel poznať kočky aj z druhej smjeny a mal sem tu plno známych medzi brigádnikami a strojníkami. Aj keď tu robili šecky devčiska, človek bol skovaný pred nepríznou počasá a bolo tu tiež moc srandy, mje sa o moc viacej lubila robota na chmelnici. Nevím, čím to bolo, ja sem si to odúvodnil tak, že na chmelnici sem bol na čerstvom lufte a nebol tam taký hluk, jaký robili tí česačky.

To, že na česačkách bol človek uchránený pred déščem, bolo jasné každému okrem chmelového experta Miru. Robil s nama na chmelnici a často pršalo. Moc šikovný na strhávaní nebol a na česačky z chmelnice sa preradovovalo za trest. Miro sa chcel prihlásiť dobrovolne, ale predtým si chcel ovjeriť výhodnosť tohoto prestupu. Proto sa mja opýtal: „Dušan, prosím ťa, nevieš, či na česačkách prší?“

Chmel sa dovážal na valník na česačku. Byli tu pôvodne dve česačky. Stará Brufka, na kerej dicky robil hlavného strojníka Jirka Balada a nová ČCH-3. Už ďalší rok tu bola nová česačka ČCH-3. Na česačkách robili aj chalani, kerí odpojili valník a dotáhli ho k česačke. A tu začala robota podávačú a zavjesovačú /na Brufce/ a zastrkovačú /na nových/.

Podávač podával ďalšiemu chalánovi štoky chmelu a ten ich zavjesil dole hlavú na hák /na Brufce/ alebo ho rovnak zastrčil do kladiek /na nových/. Kladky a háky ze zavjesenýma štokami chmelu išli do vlastnej česačky. Tu ich ohromné hrebene očesali. Za celý ten čas sme nenaučili tí hrebene česat enom chmel a oni očesali aj listy aj stonky. Vyčistení tejto zmjesi už bola babská robota.

Očesaná zmjes chmelu a odpadu sa dostala na válečky, kde to nejaké kočky trídili a zmjes zbavovali najvječšiu odpadu. Tento odpad a odpad vůbec jel pásom na dve vlečky, keré stáli venku aj s ďalšími kočkami s vidlami na každej, keré to

rovnomjerne rozvrstvovali. Keď sa vlečky naplnili, odvézel ich traktor k silážnej jamke, kde sa ten sajrajt vysypal.

Odpad postupne odchádzal ven až sa zmjes s už veľkú prevahu chmelu dostala na pás. Tu sedelo 10 - 12 koček, keré mali odstrániť šeko okrem chmelových šišek. Né dicky sa to podarilo, a tak sa do mjechú nikdy dostalo aj nieco inší, ale nebylo toho moc. Z pásu išel chmel do mjechú, keré potom chalani vozili na neďalekú sušičku. Tu bol šéfem pán Solčanský rodák od Hlohovca, kerý vyprávjal trnavsko-česky. Dobrú chuť želať slovami: „Dobrý mrať mna nutý, bych vám popřál dobré chuty.“

Chmel načesaný v Kryroch bol dicky velice kvalitný. Ohromný expert na chmel Jarda Šperl nám vyprávjal, že zložení červenice /to je červenkastá zem v oblastiach, kde sa pjestuje chmel/ je v Kryroch ideálne pro pjestování chmelu. Škoda, že sem si nezapísal, ani nezapamätával proč. Zložení púdy by ale nestačilo, keby brigádnici neodvedli dobrú robotu a neoddelili šišky od odpadu. To si pán Šperl dobre uvjedomoval a vyžadoval dobrú robotu a naučil nás to tak, že sme to robili podľa jeho rad, aj keď už nebol.

Vím, že norma byla za smjenu 22 metrů. Je jasné, že prvý deň pro neznalosť roboty sa norma neplnila. V roku 1969 často pršávalo a bol velice dobrý chmel. Proto sme normu často prekračovali a dokonca sme vytvorili dlúho platný rekord 42 metrů. Chmel bol tak bohato nasadený, že sme museli zastrkovať enom do každej druhej kladky, lebo hrebene to nestačili česat.

Tento rok sem robil s Jožou a aj keď česačka hučala, tak sme vymýšľali všelijaké blbosti. Okrem nás dvoch tam boli ďalší dvaja chalani ze SEŠ Skalica Jara a Oto. Keď sme dosáhli určitú zručnosť, tak sme už nezastrkovali štyré, ale enom dva a dva mali odpočívaj. Je jasné, že tí dvaja vůbec neodpočívajú, ale robili, čo čert káže. Skovávali sme táčky devčatom, keré odvážali mjechy chmelu na sušičky, zavazovali sme im mjechy a robili sme podobne užitečnú činnosť. Devčata sme vozili na táčkach a dicky sme ich dovážli k silážnej jamke, do kerej sme ich vykotili.

U mjechú sem debatoval s Alenou, kerá chodila s Janem.

Spolem robili u mjechú, ale Jan kdesi odešiel. Mjela už plno mjechú, keré bylo treba odnést na sušičku. Poprosila mja, abych mjechy odvézel. Já sem í rekel, nech to odveze Jan, nemusí si ho šetriť enom na blbosti a môže spraviť aj neco užitečné. Ona na to: „Kdoví, kde mu je koniec.“ Já na to: „Já vím, že ťa zaujíma hlavne jeho koniec, ale ...“ a mjechy sem odvézel. Deň predtým sem ju videl tancovať s Jožú a vytýkal sem í to. Ona, skoromaturantka z dejepisu, sa bránila tým, že pjestuje trojpolný systém, teda jedného má do postele, jedného na tanec a jedného na vození mjechú. Já sem opo-
noval, že v trojpolnom systéme sa tí funkcie mjenili, ale tady to zostáva rovnaké, takže pjestuje trojpolný systém sui generis.

Keďže s Jožú sme byli filozofi, kerí ovládali trochu latinčiny, parafrázovali sme známe latinské porekadla a príslovjá. Kedysi dávno jeden z mojich spolužákú parafrázoval známe latinské prísloví „Per aspera ad astra“ /Cez trnisté cesty ku hviezdám/ na „Per vagina ad astra“. Nevím, esli je to správne gramaticky, ale dosť to vyjadruje životnú skutočnosť. Toto slovo sme potom vsúvali alebo ním nahradovali různé slova v latinských porekadlách a príslovjách. Nebudu to tu písať, kdo pozná latinské porekadla a príslovjá, môže si to tam dosadiť sám a uvidí, co z toho vznikne. Jedno je jasné, že náš latinár Dr. Buchta by mjel veľkú radosť z toho, kolko nás z tej latinčiny naučil. Z parafrázovaňá by už mjel radosť menší.

Skutočne sme toho naparafrázovali dosť a nebylo známejšiho latinského citátu, do kerého by sme slovo vagina neza-montovali. Nechcu to tu uvádzať, aby nevznikol dojem, že sme nebyli slušní, ale jedno preca enom napíšu: „Omnia in vagina est“. Bohužel, toto platí ďaleko víc dnes než vtedy, keď sme to vymysleli.

Aby sme vypadali slušní, tak sme pred devčatama neríkali vagina, ale culpa. Keď sme to furt ríkali, tak sa nás jedna opý-tala, že kdo je to ten kulpas. Temu sme sa dali tak rehotat, že sme í zradili, co si pod tým predstavujeme. Keď nám odhalili tento kepienok, tak sme začali používať krycí slovo lagúna, do tej doby, než nám jedna kočka rekla: „Sami ste lagúny.“

Pedagogickým vedúcím nám byl Vereš a ten vjedel latin-

sky o moc lepší než my. Keď sme sa z Jožú dosť dlúho bavi-li po latinsky a on nás bez slova počúval, stal a odchádzal tak, že recitoval báseň P.O. Hviezdoslava „Ó, mládež naša, tys' držiteľkou rána...“

Pokát sme robili na vlečce a zastrkovali sme štoky, tak sme celý čas spívali. Mjeli sme celý repertoár, kerý sme den-ne opakovali. Hulákali sme statečne a já sem treba zareval: „Co budu spívat na chmeli r. 1984?“ a začali sme hašlerov-kú Pětatřicátníci. Nevadilo nám, že to nejsú 35-roční chlapi ale příslušníci 35. pluku z Plzně. Keď sem o neco skúrej od-chádzal na vojenské sústredení, tak mi Vlasta konečne rekla, že celé dva týdne sme spívali falešne a enom s pjesničkú Teče voda z javora sme sa trefili do noty. Našťestí ten hukot česačky byl taký, že to nikomu nemohlo vadit.

Nespívali sme enom staré odrhovačky, ale vymýšľali sme aj pjesničky nové. Je jasné, že to byli pjesničky budovatel-ské. Vymysleli sme novú coververziu budovatelskej pjesnič-ky Vyhrnem si rukávy:

„Vyhrnem si rukávy

a lehmem si do trávy!

Hej rup - hola hej!

Hej rup - hola hej!

Do chlastu se s námi dej!“

Ďalší coververzia byla z pjesničky Čtyři páry bílých koní:

„Čtyři páry bílých telat

nám se nechce vůbec delat.

Vyserem se na práci,

ať ji delaj partáci!

Čtyři páry bílých myšek

o práci nic nechcem slyšet.

Vyserem se na práci,

vystačíme s legrací!“

Najhorší coververzia byla na známú pjesničku Nemelem, nemelem, kerú sme vymysleli Mário a já. Počas šeckých bri-gád byl strojníkem na Brufce Jirka Balada. Vysoký fešák, bý-valý fotbalista. Protože sa volal Balada, říkal sem mu, že jeho otec je Karel Jaromír Erben. Tento Jirka dosť často debatoval s vedúcú Aničkú. Tak sme zložili:

„Nečešem, nečešem,
nečešem, nečešem,
Balada nám zebrať chmel.
Zebrať nám on šecky štoky,
aj s vedúcú, čo ich nosí.“

Je jasné, že sme si nedávali pozor, kde túto piesničku spievame, a tak sa dostala aj do nepovolaných uší jeho pani. Nevím, jak sa dohodli, ale viem, že ráz došiel Jirka do hospody a chytil dvje hlavy autorů a začal týmato hlavama búchat jednu o druhú. Kedže jedna z tých hlav byla moja, vúbec sa mi to nelúbilo, aj keď údery nebyli moc silné. Potom sme si to vysvetlili, napili sme sa /teda napil sa Jirka, lebo my dvá sme už byli/ a já sem potom nenadával Jirkovi, ale nadával sem všeobecne na ženy.

Je jasné, že tu tí nadávky nebudu citovať. Jednak to není moc vhodné, a jednak sem o sebe moc nevjedel. Ráno mi Mário vyprávjal, že sem v hospode furt vykrikoval, že do konca života sa nebudu s babama baviť. Potom sme išli z hospody a říkal sem, že sa s babama nebudu baviť do konca chmelu a keď sme došli na ubytovňu, navédel sem ho, aby sme išli navštíviť Podbořančanky do jejich izby.

Jedenkrát, keď už byl Venca Lahvička funkcionářem mamutiho JZD Blšany, furt chcel, aby sa na česačky vozili víc naplnené valníky. Nevím proč, pedagogický vedúci Emil prosadřoval méně naložené valníky. Trochu vím pochopit, proč při týchto hádkách Emil místo valník, používal slovo fúrik. Vúbec nevím pochopit, proč toto slovo používal aj Lahvička. Lúbilo sa nám jejich hádání, a tak sme zložili coververziu piesničky V záhradě pod okienkem.

„V záhradě pod okienkem, tam je lavička,
na ní leží naslopaný Venca Lahvička.
Má on štoky, čo ich miluje,
ale mu ich Emil nepraje.
Márne kričí, márne volá:
vážšie fúriky.“

Já, aj keď vím skládat coververzie, tak spívat nevím. Jeden z brigádníků, kerý byl hudebník, mi rekel: „Dušane, já si řa ve lice vážím za to, jak ty v jedné piesničce aj pjetkrát změníš

tóninu, a to úplně nenásilne, přirozene. Ty máš hlasový fond jak Yma Sumac, enomže, na rozdíl od ní, ty ho využiješ v jedné piesničce o rozsahu troch tónů.“

Štoky sme do kladek zastrkovali, ale nekeré kladky sme nedotáhli a štok z nich vypadel před hřebeňama. Stáli tam dvje kočky, keré nám takto vypadlé štoky museli nosit a nadávali nám a žádali nás, aby sme to tam lepší píchali. Túto robotu robila Vlasta a Elena. Ked sem odcházal, tak mi rekli: „Škoda, že už ideš přěč, akurát, keď sas to tam naučil porádně pichat.“

Robota na česačkách byla Jožovi osudná, protože sa mi podarilo při odepínání valníku od traktora privřit mu ruku mezi dva valníky, protože sem naopak tlačil valník. Ale zato sem zjistil, jak ví Joža silno revat. Museli sme zavolat ošetrovatelku Aničku. Tá sa mu lúbila, aj keď sa na chmeli kamarádil s Janú. Neskůr sa s Janú rozešel a Aničku si zebrať za ženu.

V rokoch, keď sem robil na chmelnici, sem chodil na česačky bavit sa s kočkama. Lúbila sa mi Marka, kerá odnášala ve velkém průteném koši odpad na vlečku ven z česačky. Ked sem ju chodil navštěvovat, dicky sem sa potkel o plech, kerý tam trčal. Na tento plech sem uvázal barevný špagát, aby sem si ho označil a nepotkel ša. Pomohlo to, ale inšpirovalo mja to k tomu, že sem ten špagát natáhel dlhší a jeden konec sem držal v ruce. Ked nekdo išel, tak sem špagát natáhel a človjek, vlastně ženská, sa o ten špagát potkel. Najlepší mi to vyšlo akurát při Marce, kerá sa do toho špagátu dobre zamotala. Šeci sme sa í smíli, najvíc já. Marka ale chytla ten velký koš a nasadila mi ho na hlavu. Vtedy sem pochopil, co to znamená „dostat košem“.

Na česačky sem často chodil s Mikim fotit kočky. Dicky sme přitem vymysleli plno hovadin a póz. Říkali sme im, že fotíme za pivo, ale to nám musá zaplatit předem. Fotky nemusá vyjít, a tak Miki zdůvodnil to pivo předem slova: „Ked nebudú fotky, nech je aspoň pivo.“

Na česačkách sa dicky slávnostně zakončila brigáda a podával sa oldomáš. Z chmelnic sme dojeli na posledných valníkoch a začali sme robit hovadiny, hlavne sme si došku-bali šaty na franforce. Už v mamutím JZD Blšany nám dali

v posledný den zlú pomazánku. Nedalo sa to jest, tak sme museli nájsť nejaké využití, aby nevyšla nazmar. Mja inšpirovala Mikiho brada a spomiel sem si, že večer sa budeme holiť. Tak sem ho natrel pomazánkú, čo mi on nezostal dlhý a vypukla pomazánková vojna, tak jak za éry nemého filmu.

Ked sa dočesali posledné valníky, pomohli sme pouklúzat na česačkách a začalo sa s popíjaním. Na chmelnici nám jeden člen išel moc na nervy. Nerobil a enom nás jedoval. Proto sme ho pri česačkách zväzali a položili sme ho na najvyššie miesto jednej česačky, do takého korýtka a on nemohel zlést. Navíc, keď sa strikala hadicou podlaha, tak sme ho aj postríkali. Nechali sme ho tam počas našich hodokvasú. Našťastí sme na neho pri odchode nezapomjeli. Dnes by nás určite stíhali za trestný čin obmedzovania osobnej slobody.

Zato za ďalší likvidovanie osobnej slobody sa nestihá nikdo. Ked sem došiel na česačky v roku 1993, tak sa robilo na dve smjeny, ale 12 hodinové. Teda furt a pri výkonejších česačkách. Zaujímavé, že my sme to na starých česačkách stihli pri dvoch 7 hodinových smjenách. No, dneska sú vječi nároky na ľudí aj na stroje.

V ďalších rokoch, keď sem sa dostal do Kryr, tam pribudli nové, modernejšie česačky. Stará, dobrá Brufka doslúžila prvá. Tí moderné česačky zase vytlačili najprv ľudí, aby potom aj oni zmizli. Presne tak, jak na chmelnici. Moderné česačky moc ľudí nepotrebovali. Valník sa dovážal k nim a vysypal sa. Nebylo treba zavjesovačú, zastrkovačú a podavačú. Česačka si štoky automaticky podala a česala. Vícej - ménej aj automaticky oddelovala šišky chmelu od odpadu. Na dočistení stačili štyri kočky. Chmel sa ďalej vozil na sušičku a odpad do siláže, ale proti našim časom bolo na česačkách neuvjeritelne pusto. Tak pusto a smutno...

A keď zničili chmelnice, nebyli títo určite velice drahé mašiny na nič. V rokoch 1998 a 2000 sem videl, že česačky boli zagarážované a myslel sem si, že to nezabrání temu, aby ich nerozkradli. Na česačkách to vypadalo jak na starém vrakovišti.

Našťastí, sem sa mýlil! Česačky zostali funkčné a keď sa obnovili chmelnice, obnovili aj oni svoju činnosť. V roku 2004

fungovali dvje nové česačky. Vrchným strojníkem byl Zdeněk Svisták, vnuk Fedora Svistáka. Chmel sa po dovezení na česačky stáhne z valníka na zem a „zavjesovač“ položí konec štoku na podávací zařízení a šeko funguje skoro samo. Odpad už nepadá do vleček a nevozí sa na siláž jak za „našich“ časů. Padá volne a vytvárá v okolí velký bordel. Vozí sa na pole jak zelené hnojivo.

Sušička v Kryroch nefunguje. Asi je to tým, že pán Solčanský má už 82 roků a je v důchode. Chmel sa v mjechoch vozí na sušičku do Strojetic. Ale to je jedno, hlavne, že sa češe a dúfám, že sa česat bude ďalej.

VII. Volné chvíle

Oni to nebyli chvíle, byla to celkem slušná fúra času, taký dobre naložený valník času. Nerobili sme celý deň jak v Starcoch na chmeli, robili sme enom púl dňa. Na chmelnici jedna smjena od púl patej do dvanásti, druhá od jednej do púl devátej. Na česačkách začínali aj končili o hodinu neskúr. Mamutí JZD Blšany zavédlo nové porádky a pracovné smjeny sa prodlúžili o hodinu. Na chmelnici od 4.30 hod. do 13.00 hod. a od 13.00 do 21.30 hod. a na česačkách o hodinu neskúr.

Takže asi osem hodín sme robili, osem hodín sme mjeli spat. Ale horkýže /to byl častý výraz na brigádách/ sme spali. A já už vůbec. Velice ťažko sa pedagogickému dozoru podarilo zahnat brigádníků načas do postelí. A keď aj, stejně nespali, ale kecali všelijaké hovadiny. Skrátka, volna bylo došť, išlo enom o to, jak ho strávit. Tu byli velkým „pomocníkem“ hospody a alkohol. Je pravda, že sme často pili, ale jak si dúfám všimnete, nenarobili sme při tem žádné hrozné průsere. A také sme sa vjenovali aj ušlechtilějším zábavám.

O tem, jak sme trávili volný čas na ubytovni a ošetrovni sem už neco napísal. O tem, jak sme trávili volný čas při športování napíšu dálej. Tu budu písat o volném časi, kerý sme prožili při popíjání v hospodách, u známých v Kryroch, při vycházkách do okolí Kryr, hlavne na rozhledňu. Též napíšu neco o výletech do dalších míst v okolí a o každoročném výlete do Karlových Varů.

V Kryroch byli původne dvje hospody. Keď išel človjek z nádraží, narazil na hospodu „Na Růžku“. Tá stála na kopci nad potokem, proto sme i pro upresnění říkali horný šenk. Tu čepovali rakovnické pivo, keré sa mi zdálo sladké a moc sa mi nelúbilo. Zato tu bývala velice dobrá atmosféra a chodili sme sem rádi a často. Další hospoda byla při návsi, hned vedlá starej pošty. Tu čepovali krušovické pivo, keré sem pil velice rád a pil sem ho moc. Neskúr sme tejto hospode říkali kavárna.

Do roku 1975 naproti tejto kavárne byla otevřítá další hospoda, kde sme chodili potom najčastejší. Pro označení sme tejto říkali dolný šenk. Kryrani i říkali Juvena. Neskúr vznikla další hospoda v budovje Sokolovne, hned prez cestu od našej ubytovne. Dnes je v Kryroch více hospod, dolný šenk je zbúraný a horný donedávna nefungoval.

A takto to mjelo byt počas našich brigád. Nebyl bych si proslopal šecky příležitosti na zbalení nejakej kočky. Títo šenky byli velice nevhodně umístněné. Z Kryr sa dalo dostat na rozhledňu, kde sa začínali všelijaké chmelové lásky dvoma cestama. Bohužel, jedna vėdla kolem horného a druhá kolem dolného šenku. A títo šenky tu stáli jak bašty, keré mi znemožňovali dostat sa s nějakú kočkú dálej. Dálej, myslím prostorovje dálej, a tým vlastně dálej vůbec.

V r. 1968 sa nějak moc nepilo. Byli inačí starosti. Ani r. 1969 sa to nijak nepreháňalo. Brigády ale lidí bavili a byli brigádníci, kerí na chmel došli víckrát. A tí tu mjeli nějakých známých. A také sa tu stretli brigádníci, kerí sa celý rok nevideli. A takéto stretnuť bylo treba oslávít a zapít. Kde inde jak v šenku, kde bylo tak dobré pivo. Starí brigádníci potom do šenku dotáhli nových a tak sa postupně od r.1970 začalo popíjat, až sa pilo ve velkém.

Jak sem tak ráz byl ve velice dobrej náladě, kdosi mi rekel, že mja zháňá Ladman, kerý jak jediný funkcionár bývalého JZD Kryry byl aj funkcionárem mamutiho JZD Blšany. Zapomjel sem, že v tento deň byla dohodlá návštěva Československého rozhlasu z Prahy, kde sem mjel vystúpit v relaci „Hrajeme nejlepším“. Nejak sem ich našel a Vlado Horňák, Ladman, Lahvička a já, jak starožitnosť na chmeli, sme vyprávjali predtým, než mi zahráli pjesničku. Já v dobrej náladě sem im rekel, že pred dvoma rokama sem došel do Kryr přímo z Paríže a že v Kryroch sa mi lúbilo více jak v Paríži a konečně sa mi tu začala dovolenka. Rekel sem to pod vplyvem alkoholu, ale byla to pravda, enom poslucháči si určite mysleli svoje.

Ráz o mne písala aj chmelová Mladá fronta jak o více-méne chmelovej starožitnosti a aj mja pomenovali „boh chmelu“. Títo noviny mi donésl Maroš ze slovama: „Podívaj sa,

jaká si novinárská kačica.“ Bože, už pred tricetima rokama písali o mje noviny jak o starožitnosti!

V pjekném počasí sme často chodívali na rozhledňu. Tá nekeré roky byla otevřítá, nekeré zavřítá, ale dicky sme sa tam nejak prez okno dostali. Robili sme tam různé pikniky. Obyčajne tam oslavovali meniny Jany a Eleny. Pri oslavje Jany sem mjel prednést prípitek. Nejak sa mi to podarilo a vypil sem. Potom sem rekel, že povím ešte lepší prípitek. Pití mja inšpirovalo k čím dál pjecknejším prípitkom, keré oslavujúcí uznávali a ani si nevšimli, že takto sem vlastne vypil celú flašu.

Pri nejakej oslavje nás bylo pjet. Šecko bylo nachystané pro tri páre, ale já sem, jak obyčajne, byl plonkovní. To mi velice pasovalo, protože jezení aj pití sem delil tak, že jednému páru sem dal treba 1 chlebiček a byli spolem tré, dalšímu páru též a též byli tré. Já sem si zebrał dva chlebičky a zase sme byli tré. Není to lepší bez baby?

Každý rok sme jezdili na výlet do Karlových Varů. Nekdo chcel zálohu, aby neco v K. Varoch kúpil. To sa zapisovalo na papír. Podpísal sa aj Jara Magula. My s Jožú sme to prepísali, ale enom trošku a vzniklo z toho Mágule. Ked to čítal vedúci Vereš, tak mu rekel: „Ale, správaj sa tam slušne, lebo teraz sa voláš Jaroslav Magula a keď sa nebudeš správať slušne, budeš sa volať Jaroslav Nemačula.“

V roku 1969 nás výborne povodila po K. Varoch céra ekonóma Atina, kerá byla v Kryroch též jak brigádníčka. Vyvezli sme sa lanovkú na rozhledňu a obdivovali sme krásné mjesto a krásné okolí. Mohli sme sa ďalej vjenovat prohlídce s výbornú a pjeknú sprúvodkyňú, enomže já a Joža sme sa odpójili a chodili sme po obchodoch, lebo sme zháňali nejaký dárek pro naše kočky Vieru a Janu. Keďže pri ďalších cestách sa už nenaskytla taká vynikajúca sprúvodkyňa, tak kvúli babje nepoznám dobre Karlove Vary.

V Karlových Varoch bylo dost drahó. Vtedy sa dal litr vína kúpiť v Kryroch v hospode za 20 korun. Išli sme do nejakej vinárničky a dali sme si sedmičku, kerá stála 37 korun. Tak sme hledali lacnejší a dali sme si sedmičku tentokrát za 45 korun. Víam, že títo cifre sa Vám zdajú nízké, ale na tú dobu to

bylo skutečně moc. Alfi to komentoval: „Rači dvakrát do riti, jak ráz do Karlových Varů, kolko peněz sme tam utratili! Kolko toho špinavého rumu sme za to mohli vypít.“

Pri jednej ceste do K. Varů vedúci Emil prikazoval chalanom, aby nepili a vystríhal ich pred tým, aby k autobusu došli napití. Upozornil chalanů, že naspátky nezebere do autobusu žádného, kerý bude v druhém stavje. Já sem musel Emila upozornit, aby toto poučení nedával chalanom ale babám.

Netušil sem, že moje slova budú vcelku prorocké. V K. Varoch sem stretel sympatickú Aničku. Já sem byl zvyklý posedávat s kočkama, keré neco zněsli, a tak sem ju pozval k nejlepšímu, teda k 13. prameňu - na becherovku. Becherovku sme išli zapít vínem a ona si myslela, že může pít zarovno mnú. To sa nejak kór moc nepodarilo. Už pri ceste k autobusu sem vjedel, že je buď zle alebo je úzký chodník. Ešte horší bylo v autobusi, kerý kvúli ní musel dvakrát zastavit. Zlé jazyky tvrdili, že to nebylo kvúli ní, ale kvúli mje.

V jednom roku sa mi lúbila Marka, kerú sem pozval do reštaurácie. Byla ale s víceryma kočkama, tak sem chudák musel pozvat šecky. Nevím, proč si šeci dali omeletu a já sem si objednal škvareninu. V Karlových Varoch sa temu říká míchané vejce. Číšník doněsł čtyřem kočkám omeletu a mje nic. Oni už jedli, keď sem rekel: „Objednal sem si míchané vejce. Ale by mja nasral, keby došel ke mje, ruku mi dal mezi nohy, zamlšal by mi vejce a inkasoval.“ A mjel sem trochu požvíkanej omelety na prsách.

Pri jednom posedení v K. Varoch nám doněsł číšnička víno. Byla to taká zvláštná číšnička a já sem fakt nevjedel, esli je to muž alebo žena. Viera tvrdila, že to je žena a já sem sa í opýtal: „A kde má prsa?“ Viera odpovjedela: „To nevím, ale má sukňu.“ Vtedy ešte nebyli transvestiti.

Nedaleko Kryr je dedina Petrohrad. Já sem tam furt chcel íť, ale nikoho sem na to nemohel navést. Furt sem naváďal Jožu, aby tam se mnú išel a on furt, že co tam bude robiť. Já na to: „No abys mohel vyprávjat, žes byl v Petrohrade.“ Podporil mja aj Palo, kerý dodal: „Nuž veru, na to máme tie papule, aby sme rozprávali.“ Ale aj tak nikdo se mnú neišel.

Až keď som sa kamarádil so Zdenkú, tá sa dala navštívať na cestu 6 km tam a 6 km späť. Bol to jeden z mála úspešných pokusov dostať sa so ženskú do prírody, keď ma nezastavila hospoda. Zase ale pršalo a vrátili sme sa celí mokří a ja som potom týždeň spieval: „Keby nebolo pršalo...“

Moc ďaleko neni ani hlavné miesto chmelu Žatec, kde každoročne probíhalo celoštátna dočesná. Jeden rok sme sa tam Ruda, Alfi a ja vybrali. Zaviezli nás tam futbalisti Sokola Kryry, ktorí išli hrať majstrák niekde za Žatec. Celý Žatec bol obsadený všelijakými púťami, kolotočami, krámami a podobne. Predávali sa tu všelijaké piva /najdrahšie za 4 koruny/ a bolo tu viac estrádných vystúpení. Veľkej pozornosti sa tešil môj šírak, hlavne keď som ho mal nasadený v reštaurácii.

Pri návšteve Žatca sme boli v kine na Tři vejce do skla s Vlastou Burianem. Ja som chytil jedálny lístok a vybíral som jezenie ako Burian, teda zakryl som názvy a díval som sa na ceny a rekel to najlacnejšie. Dodám, že ceny boli asi 7,60, 8,40, 6,90 a podobne. Najdrahšie bola roštenka za 14 korun, pochopiteľne s eroplami aj oblohou. Ja som ale objavil jezenie za 5,40 korun a boli to býčie žľazy. Tušili sme, že to budú býčie guľe, ale nebyli sme si istí. Dohodli sme sa, že sa opýtame číšničky. Tá za chvíľu došla, ale bola to veľmi pekná kočka, ktorá vypadala ako anjel a haňbili sme sa íť to opýtať. Preto sme rekli, že ešte nemáme vybrať. Chvíľu sme sa dohadovali a tá číšnička sa vrátila so slovami: „Pánové si už vybrali?“ Jedálny lístok držal Alfi a haňbil sa to vypýtať. Preto ukázal prstom na inkriminované miesto a rekel: „Trikrát toto...“ a tá krásna číšnička s andelskou tvárou priamo od stola na celú reštauráciu zakričala do kuchyne: „Paní kuchařko, třikrát býčí koule!“

Byli sme z toho šokovaní ešte aj po večeri a takto šokovaných nás futbalisti pri späťcestnej ceste z majstráku vyzdvihli a zaviezli do Kryr.

Na celoštátnu dočesnú som potom išiel až za sedem rokov so Ivanom a dvoma kočkami. Vtedy v štáte panoval ešte poriadok a Ivan mal špinavú rifle a do areálu, kde probíhalo celoštátna dočesná ho nepustili a my ostatní so solidarity s ním sme sa vykašľali na Žatec. Najviac sa mi v ňom ľúbila

chmelnička na námestí.

Po okolí sme jezdili aj autami. Mali sme tam plno známych. Ja som si netrúfal šoférovať cudzie auto, ale Ruda si bárkeď auto na nejaký výlet požičal. Dohodli sme sa, že nepôjdeme sami dvaja ako nejakí teplí, ale že zobereme aj nejaké kočky. Mne sa vtedy ľúbila Macina a tá mala dve kamošky. Často som s ňou debatoval so šeckým tromi a Ruda bol pri ňom. Dohodli sme sa teda, že zoberu tú Macinu a on že sa bude baviť so Alenou, ktorá sa mu zdá sympatická. Išiel pro auto a ja pro kočky. Sedeli sme v aute a čakali, než sa kočky vypravajú. Ruda sa ma opýtal, či som im jasne povedal, aby išli enom dvaja. Ja som mu rekel, že snáď na to dojdú. Ruda veľmi pravdivo vyhlásil: „Nemôžeš klásť také vysoké nároky na ženskú inteligenciu.“ Došli šecky tri. Nevím, esli preto, že boli inteligentné moc alebo málo.

Ráz si Ruda požičal auto a jeli sme niekde na prehradu. Dojeli sme na vodnú nádrž Nechanice na Ohře. Bylo dosť horko a ja som bez rozmyslu vbehol do vody a dosť ďaleko som plával. Potom som si lehol na vodu, otvoril oči a blízko ma bola hrozná tepelná elektrárňa s hrozným únikom čierneho dymu. Taký šok som utrpel, že ani nevím, ako som sa dostal na breh a ten deň bolo po výlete. Až z mapy som zistil, že to bola elektrárňa Tušimice, ktorá bola vtedy v plnom prevozu.

Potom sme sa rači aj so zdravotníčkou Julkou jeli okúpať na bahnisko do Nepomyšle, ktoré bolo veľmi pekným prostredím. Zase šoféroval Ruda.

Kamarádili sme sa so poštovníčkou Helenou. Tá mala kamošku Vandu. Vanda Mikiho, Helenu a ma pozvala na výlet. Bola to čerstvá šoférka so starým Ford - Hilman. Nikedy pri rozjízdze nejedela, esli auto pojede dopredu alebo dozadu. Mal som z tej cesty hrúzu. Šoférka sa mi najviac ľúbila, keď í niekto vbehol pod auto a ona zarevala: „To je blbec, hergot honem, kde je zvonek!?“

Dojeli sme do Podbořan a išli sme na večer do hotela Slunce. Chyba bola, že tam večer nepodávali v esusoch. V jedálnom lístku sme si vybrali šesť štyr smažený kveták, brambory a okurkový šalát. Cena tejto večere bola 5,60.

Vyprávjali sme sa o kotvákoch a keď došiel číšník, tak sem naše jezení objednal: „Štyrikrát smažený kotvák.“

Velice moc volného času sem strávil s Oldú. V roku 1969 byl celý v sádri, protože utrpel nějaký úraz. Takto v Kryroch byli čtyřé mladí lidé a zasádrovaní vysedávali na lavičce před MNV. Vtedy zrovna pár znormalizovaných mládežníků založilo Zvaz leninskej mládeže. Olda z týchto zasádrovaných mládežníků analogicky založil Zvaz invalidní mládeže.

Tento člověk býval u rodičů ve sklárně, kde sem s ním často byl. Chodilo sa tam strmýma točitýma schodama. Olda sa stežoval na to, jaký má ťažký život, keď po tých točitých schodoch musí napitý chodiť a kolkokrát na nich spadieť. V Oldovej izbe na stene visal pekný obraz a já sem sa ho opýtal, esli ho maloval on sám. On rekel: „Né, ale já jsem často zmalovaný pod obraz.“ Aj mje sa kolkokrát u neho podarilo zmalovať sa. Zaspal sem tam enom ráz, ale pocit zodpovednosti mja ráno o štyroch obudil a vyštartoval sem na chmelnicu, kde sem došiel ze slovami: „Aj po naslopání su čulý jak turistický ruch.“

Olda byl skutečně majstr v popíjení. Do kerej hospody člověk vlézel, v každéj strel Oldu. On temu neríkal hospoda ale ozdravovna alebo osvježovna. Aj keď sem dost pil, jeho úrovne sem nikdy nedosáhel a nekedy sem mu domľoval, aby tolko nepil. On na to reagoval jedným z týchto sloganů: „Víš jak to prospívá zdraví!? Když budu ještě 90 let chlastat, tak jakého krásného věku se dožiju?“ alebo: „Já mám železný zdraví a plechovou hubu a s tím nemůžu jít k vode, nebo by mi to zrezavělo.“

Pritem Olda byl vodoinstalatér a bradu a fúza mjel celé zezavé. Neskúr robil v Kryroch kotelníka. On říkal: „Jsem agent místního národního výboru přes vodu velmi vlažnou.“ Škoda, že keď kotelníci v roku 1989 išli do vlády, tak sa ne kde zapomjel. Olda moc fajčil, čo zdůvodňoval slovami: „Každá cigareta je jeden hřebík do rakve, a proto kuřme, aby jsme z ní nevypadli.“ Fajčení sem mu vytýkal ešte víc než pití, ale také márne.

Oldova oblíbená píseň byla česká hymna, o kerej tvrdil, že ju zložil. Má krásný nápev, spívali sme ju šeci od roku

1972 a naučili sme sa k ní výborné doprovodné zvuky. Text znel:

„Čína má rodná zem, Čína má rodná zem, Mao-ce-tung otec můj.

Šanghaj je matka měst, Šanghaj je matka měst, Šanghaj rodné město mé.

My Čínu nedáme, rači ji zbouráme, pro nás je tu rejže dost.

My rejži zasejem, pak se jí nažerem, čepicemi umlátime svět.“

Aj keď sem sa ho pokúšal mírniť, často sem s ním chodil do hospody. Moc mja na pití navádzať nemusel, a tak sme sa často dostali do stavu, keď naša hladina krvi v alkoholi byla na nízkej úrovni. Dobře podgurážení sme spívali, pričem náš spjev sa často pretransformoval na hrozné hulákání. Keď nás číšník upozorňoval, aby sme sa chovali slušne Olda mu rekel: „Hele, nechej toho, my jsme propadli můžám!“

Obyčejne sme popíjali s víceryma a nekedy medzi nama kolovala flaša buď vína alebo nejakého tvrdého. Keď sa dostala flaša k Oldovi, on ju bez toho, aby sa napil podal ďalšiemu ze slovami: „Na, pi, po mě se blbě pije.“ Ponúkly sa napil a keď vrátil flašu Oldovi, ten ju vypil do dna a rekel: „No vidíš, že by se ti po mě blbě pilo.“ Strašne sa mi ľúbila jeho, bohužel, velice pravdivá prúpovídka: „Lež má krátké nohy, proto jde pomalu. Ale pozor! Pomalu nejdále zajdeš.“

Já sem nebyl v používání slov moc vybíravý. Olda o co více pil, o to byl slušnější. Nepoužíval sprosté slova a keď chcel nekoľo označit výrazami, keré sem já dost používal, tak mjel názvy „chvostík vtíravý“ a „čekanka půlená“. Ráz chcel vynadat mje a rekel mi, že su chvostík půlený.

Pekne se mnú vybjhel vtedy, keď sem sa nahneval na ošetrovatelku Julku. Nadával sem í a Olda sa í furt zastával. Nakonec sa se mnú vsadil o štyri litre koňaku, že do konca augusta povím, že Julka je zlatá kočka. Tento výraz sem vtedy často používal. Enom čo sme sa presekli, v domjení, že bjechem troch dní to vyhrajú, sem Juline rekel: „Juli, ty si zlatá kočka, vyhrálas mi štyri litre koňaku!“ A byl sem o 400 korun lajší. Dobře, že sa to nestalo dnes, stálo by to štyri tisíc.

Pit sem nechodil enom s Oldú, ale aj s brigádníkami,

s pedagogickým dozorem a Kryranama. Ked už brigádníci spali, vedúci sa dosť uvoľnili. Spívali sme piesničku „Vysoký jalovec“ a vylézli sme šeci na stole, kde sme tancovali a spívali. Ráno byl vedúci Mário na chmelnici velice smutný. Byl nešťastný z toho, že toho moc navyváďal, lebo si pamatuje, že byl aj na stoli. Vadilo mu hlavne to, že tam bylo plno známych lidí. Velice sem ho potešil tým, ked sem mu rekel, že títo lidé též byli na tem stoli.

Jedenkrát sem došel do hospody trízvy a táto spoločnosť už mjela dobre vypité a zase spívali vylezení na stoli. Já abych to vyrovnal, sedel sem si pod stůl a trízvy sem spíval tam. Tu sem sa pochválil a hned sa aj pohaňám. Byla nejaká sešlosť, kde byli z krajského štábu. Já sem toto mecheche nejak zmeškal, lebo sem pil s brigádníkama, kde sa mi znížila hladina krvi v alkoholi. Probíhalo to tam velice slušne a já sem pronéšel na privítání títo slova: „Zatát co já propíjám moje krvopotne zarobené peníze, vy si tu slopete za štátné trovy!“ Ked sem nekocho nepoznal, tak sem sa opýtal: „Co sú tu toto za ksichty?“ Našťestí šeci byli o mje informovaní a chovali sa ke mje milo. Na tejto zábavje sem jeden jedinýkrát stratil svůj širák. Našťestí sa našel.

Ostatní na podobných mecheche nebyli odchodnejší. Jeden nemenovaný vedúci mjel dosť vypité, ked stretel úplne trízvého brigádníka Pištu. Zastavil ho a ríkal: „Štefan, vy ste opitý, prečo ste sa opil, Štefan? Za trest nám zaspievate!“ A potom začal spívat sám. Potom videl nejakého brigádníka v bríloch a ríkal: „On má nejaké zlé oči, desaťmetrové či desaťohmové alebo ako sa to meria.“

V takémto dobrém naladení sem kohosi nazval, že je kokot. Jeden z vedúcích mi domľúval, že sa mám správať slušnejší, pretože sú tu dámy. Já su velice slušný človek, a proto sem sa prítomným dámám hned omlúvil: „Pardón, dámy, uznávám, že sem to prehnal, pretože jeden kokot pro tri baby je skutečne málo.“

JZD Kryry pro nás porádalo různé posedeňá. Na jednom z nich sa podávala vynikajúca večera. Ked nám to donášali pekne upravené na talírkoch, Vlado sa nás opýtal: „Počúvajte, máte ešusy?“ Na týchto akciách sa aj tancovalo.

Ráz sem tak divoko tancoval, že na druhý deň sem ríkal, že sem utrpel otras lýtek ťažkého stupňa.

Nekedy sem tancoval aj na diskotékách pro brigádníku, ale to nebylo moc často. Vtedy byl moderný sladák „Je t'aime“ vyslovuje sa to žtém. Velice dobre to vyslovoval Ondro, ked ríkal: „Vloni to byli dobré diskotéky, ked zahráli žltém.“

Mário dosť často popíjal s brigádníkama, kerých mjel na starosti. Na jednom mecheche mu to Emil oprávnene vytýkal. Mário sa bránil tým, že na vine je jeho ťažké dectvo. Emil ho nekam poslal a zdálo sa, že to skončilo. Na druhý deň kdesi hrála harmonika a predseda obce a podpredseda JZD nás tam zavolali. Vlado si se mnú zase potykal, aj ked sme si potykali už včera. Potom došel k Márovi a začal ho utešovat: „Ja viem, Mário, ty si mal nešťastné detstvo, ale nič si z toho nerob, ja tiež. Ja som musel pásť kravu, býka a dve kozy. Tie kozy to boli najväčšie hovädá!“

V jednom roku TJ Sokol Kryry postúpil ve fotbalovej súťaži výšej. Prvý zápas vysoko vyhrál a porádala sa ohromná oslava v kavárni. Najšťastnejší byl tréner Venca Dušek. U zvláštního stola sedeli fotbalisti s trenérem a k temuto stolu pozvali aj mja. Výborne sme sa bavili a šenkér mjel dobrý kšeft. Spívali sme piesničku Ricom picom a ked sme spívali verš „máme doma vorvane, tí nám serou do vane“, tak nás Venca prekričal slovami: „Máme doma vorvane a ti chodí na WC zásadne do Xaverova.“

Tento Venca byl výborný spjevak a aj nekerí fotbalisti krásne spívali. Nacvičili chorál Já viděl Helenu v bazénu. Venca každému prideli, keré slovo a v jakej tónine bude spívat. Každého velice dlúho buzeroval, než z neho dostal správnú tóninu. Já sem furt chcel, aby aj mje dal nejakú úlohu. On mja furt odročoval s tým, že já dostanu najdůležitější úlohu. Konečne ten chorál natrénoval a krásne to znelo. Venca mi rekel, že do toho krásného chorálu, já zaspívám: „A co s ní mám dělat?“ Já sem to zaspíval najhluchnejší jak sem mohel, ale Vencovi sa to nelúbilo, že to neni precítené. Potom asi na pátý - šestýkrát to bylo dobré, ale furt nebyl Venca spokojný. Tak sem vylézal na stoličku, vzpažil sem a precítené a nahlas sem zaspíval: „A co s ní mám dělat?“ Vtem sa ten moc-hlas-

ný chorál zmjenil na jednohlasné a mohutné: „Polib ji v prdel!!!“

V hospode sme obyčajne pili pivo a rum. Už sem byl z toho preslopaný, a tak sem si rekel, že dnes budu piť víno. Kúpil sem si liter bieleho vína za 20 korun /to bylo vtedy dosť/, kerý sem bjechem štvrťhodiny vypil. Objednal sem si druhý liter, lebo sem byl ve švungu. Došla ošetrovatelka Jana, a tak sem si vypýtal ešte jeden pohárek. Sedel sem si k ní a tento jeden pohárek sem s ňú pil asi pól hodiny a vrátil sem sa na svoje miesto, kde bylo ve flaši ešte 8 deci. Víno urobilo svoje a já sem mjel výbornú náladu. Objímal a lúbal sem flašu vína a pritem sem spíval všelijaké pijanské pjesničky. Furt sem ospjevoval tú flašu s vínem. Šecí sa rehotali a já sem nevjedel čemu. Myslel sem si, že to su já taký vtipný. Nakonec sem to ale zistil. Dospíval sem a rekel: „Ludé, já to víno piju dneska jak vodu“ a chytil sem flašu a dal sem si dobrý glg a ono to skutečne byla voda. Chalani mi víno vyslopali a naléli mi tam vodu. Ked sem vycházal z hospody, spíval sem Toreadore smelý ... Na druhý deň sa mja Jana pýtala, jaké to bylo víno. Rekel sem í, že Carmen. Ked sa mja pýtala, jak to vím, vysvetlil sem í to: „Protože sem spíval áriu Toreadora z opery Carmen.“

V hospode sem to fakt nemjel lahké. Dicky, ked sem išel k pultu pro pivo, dal mi šenkér k temu pivu aj póldeci rumu, kerý mi nekdo zaplatil. Ked sem už toho mjel dosť, posílal sem k pultu kočky, ale nic to nepomohlo. Oni mi také ten rum donéslí.

Pri jedné sedení v hospode byla u mja volná stolička. Došla ke mje krásná ženská a pýtala sa, esli je to místo volné. Čekal sem, že si ke mje sedne, ale ona stoličku zebrała a odnésla ju ke stolu, kde sedeli její kamarádky. Já sem začal na celú hospodu naríkat, jaký su nešťastný. Né enom, že si nesesla ke mje, ale mi zebrała aj stoličku, aby si žádná druhá nemohla ke mje sednúť. Na moje prekvapení tá kočka aj s tú stoličkú sa vrátila a sedla si ke mje. Byla to Božena a z tohoto posedeňá vzešel vynikajúci nápad organizovat fotbalové stretnutí Muži - Ženy. Božena výborne hrála fotbal a byla né enom najkrajší kočka v hospode, ale aj nejlepší muž na hřišti.

S kočkama sem sedel v hospode často. Pri jedné sedení sem im slúbil, že ked půjdeme spátky, tak ich odnesu na ubytovnu na rukách. Sedeli sme dosť dlúho a ked sem pil deváté pivo a nevím kolký rum, Anežka rekla: „Tuším mi pone-seme jeho.“ Myslel sem, že mi nahrála na smeč a hned sem rekel: „Já bych byl rád, kebys mja nésla, enomže v poloze vodorovnej.“ Anežka sa nedala a pohotovo dodala: „To myslíš v truhli?“

Popíjal sem a naráz sem čul tikot hodinek a ležal sem v posteli. Dovtípil sem sa, že su na ubytovni, ale né v mojej izbje, protože tam hodinky nebyli. Navíc sem videl, že izba je velice malá. Nahlas sem rozmýšlal, kde asi možu byt. Pri tomto rozmýšlání sem čul smích a zistil sem, že su v izbje ze 4 kočkama z Podbořan. Velice sem sa omlúval a pýtal sem sa, co tu vlastne delám a hlavne, co sem delal. Rekli mi, že sem tam došel s vedúcím Máriem po pólnoci. Ked nás odmítli, Mário sa urazil a odešel a já sem už nemjel sily odéjít.

Mejdany sme porádali aj u různých obyvatelů Kryr, najvíc u Tomanů v Novej ulici. Nakúpili sme všelijaké vjei, kočky nadelali různé dobroty a potom sme sedeli, popíjali, tancovali a hlavne robili psí kusy. Kočky pri varení kávy trochu obléli Mikimu gate. Ked im domlúval: „Já vašého andela, aj vajca ste mi tým pokapkali“, tak Božena sa ho opýtala: „A načo ste kúpili aj vajcia?“

Dobrý byl pán Toman, ked sme došli na druhý deň. Velice sme sa čudovali, že sme šecek alkohol vypili. Ked sem vyjádřil svoje počudování slovama: „Kdo nám to šecko vypil?“, pán Toman odpovjedel: „Asi my všichni, my víme hovno.“

Byla aj jakási estráda a umjelci byli dobří, protože v předných sedadlách sedeli pječné kočky a tí umjelci sa před nima predváděli. Ked sme to hodnotili, říkal sem vedúcím, že to bylo jasné, že tí umjelci hráli na jevišti pro tí kočky, keré sedeli v hledišti v prvých lavicách. Úplne sa před nima predváděli. Na to mi rekel Vlado: „Zatát co ty k temu vůbec nepotrebuješ jevište.“

Výročí Slovenského národního povstání sme dicky oslávili táborákem pod rozhledňú. Pani predsedkyňa MNV Krátká zabezpečila fúru dreva na pili, kde robila pani

Hřebcová, céra babky Lehkej. Dicky to nejak slušne začalo, ale pokračovalo sa popíjáním. Pri jednej z týchto oslav sem toho mjel dosť. Ked oheň doháral, tak sem si rekel, že šec-kým dokážu, jak su trízvy a oheň preskočím. Nejak sem si to zle vypočítal a dopadel sem bosky do rozžeravenej pahreby a pro úplnosť sem si do toho ešte sedel. Našťestí to odnésli enom rifle a chodidla. Miki to komentoval na druhý deň slovama: „Včera s tým ohnem to mjelo lepší vyjít a dnes mohel byť na objed doktor Krivský na rošte.“

Našťestí tam byla poštmistrova céra Helena. Po tem dopadnutí si pamatuju enom to, že mja nekdo odtáhel, vézel autem a už dál nic. V noci sa mi snívalo, že ležím v pjeknej posteli a nekdo mi natírá a obvazuje nohy. Ráno nás obudili do roboty a byl sem šokovaný z toho, že nohy sem mjel skutečne obvázané. Strašne sem sa bál postaviť na nohy, ale išlo to. Ani sem si to neodvazoval, aby sem to nevidel a nelekel sa toho. Až večer mi povjededli, že mi to natreli jakúsi masť z Anglicka. Nevím, esli mi pomohla masť alebo prísloví: „Zlá zelina nevyhyne.“ Chalani sa mi zase smíli, že nevím, esli si mám do deníka zapísať nulu alebo jedničku.

Zapísal sem si /asi po pravde/ nulu a dozvjedel sem sa, jaké hovadiny sem pri tem táboráku robil. Víno sem pil ve sto-ji na hlavje a vúbec šeccko, co sem robil, bylo hrozné. Rekel sem si teda, že od tohoto dňa prestanu pit. Ked sem si ale uvjedomil, co šeccko sem povyváďal, byl sem z toho tak nešťastný, že sem musel zase pit, abych zapomjel na to, jak sem byl včera opitý.

Volno sme trávilí aj tým, že sme chodívali na trnky. Trnková alej začínala za Kryrama u cintera a byla po celej ceste na Očihov. Vitamíny sme teda mjei zabezpečené jednak hruškama v záhrade pri ubytovni, jednak jabkama, kerých bylo v Kryroch plno a týmato trnkama. Rostli tam aj ostružiny, ale to moc pichalo.

Na chmel sa chodívalo v auguste, co je období, ked padajú meteority. A říká sa, že ked človjek vidí padat hviezdu a neco si preje, tak sa mu to splní. Sedával sem proto na lavičce u kostela a čekal, až uvidím padat hviezdu a tým, co si preju, zmjením svjet k lepšimu. Furt sa mi to nedarilo, aj

ked každý nejakú hviezdu padat videl. Až ráz sem išel s Mikim z nejakého mejdanu a museli sme odpustiť alkohol, kerý sme vypili. A zrovna pri vykonávaní tejto potreby sem videl padat hviezdu. Tak sem byl z toho šokovaný, že sem si nestačil nic prít, a proto svjet zostal taký, jaký je. Stežoval sem sa Mikimu, že sem si na nic nepomyslel, ale ten mja od-bavil slovama: „Ale hlavne, že si mal vtáka v hrsti.“

Dávno už nežiju v období chmelových brigád. Mjel sem tu jakési výnimečné postavení. Nebyl sem stredoškolač jak brigádníci, ale žil sem s nima, robil sem s nima a bavil sem sa s nima. Nebyl sem pedagogický dozor, ale aj s nima sem žil, robil a bavil sa. Teho baveňá tam bylo dosť. Naučil sem sa tam nejakým fintám a zdokonalil sem sa v umjení zaháňat nudu. A to je důležité, lebo nuda je najvječí nepřítel ludstva! A naučil sem sa bavit sa s ludma, kerí sú ode mja mladší. To je ešte důležitější, lebo rovesníci postupne vymírajú. A než umrú, zavrú sa do svojej ulity, prinajlepším do ulity svojej rodiny.

Původne sem byl o 2 - 3 roky starší než ostatní brigádníci. Z mje nevysvjetlitelných důvodů byli títo brigádníci každým rokem ode mja mladší a mladší. Postupne sem sa vjekem dostával na úroveň pedagogických vedúcích a ke koncu už pár pedagogických vedúcích bylo mladších ode mja. Z toho, co sem napísal, je jasné, že sem pil s brigádníkama, s vedúcíma a aj s domácíma. Pil sem teda na troch frontoch a možu prohlásit, že tento alkoholický trojboj sem úspěšne zvládel. Skaličani sú preca enom odkójení na víne...

Díky chmelu teda dodnes trávím čas s mladýma ludma, hlavne s mladýma devčatama. Moc ludí mi to vytýká. Já sa ale bráním tým, že ináč to nejde. Jednak moc rovesníků už umrelo a tí co zostali, určite se mnú nepujdú zjižďat divoké vody, nebudú se mnú ložit po ledovcoch, nebudú počúvat moje blbé řeči a podobne. A potom... Ked sem mjel 20, bavil sem sa s 20-ročným. Ked mám 55, zase sa bavím s 20-ročným. Jaký je v tem rozdíl? Já sem sa nezmjenil! Zmjenil sa svjet a matematika! Možu já za to, že tí 20-roční sú včil ode mja o 35 roků mladší? To je jejich problém!

VIII. Športování

Teda športu tam bylo požehnane. Je zaujímavé, že tak jak sa začalo piť až v r. 1970, tak aj naplno športovať sa začalo až v tomto roku. Bylo sa asi treba oľúkať. Najprv sa hrával enom volejbal. Ten sa hrával na dvori ubytovne alebo na rovném plácku pod rozhľadňú. Na prelomje 60-tých a 70-tých rokov byl majstr Československa ve fotbali Spartak Trnava vedený slávnym Malatinským. Konkuroval mu Slovan Bratislava vedený slávnym Vičanem. Mezi brigádníkama byli príznivci týchto tímu rovnomjerne rozdelení. Tak sem navrhel, aby sme hrávali futbal fanúšci Trnavy proti fanúškom Slovana. Ujalo sa to a bylo pár krásnych zápasů. Najprv na plácku pod rozhľadňú a potom aj na škvárovém štadióne TJ Sokol Kryry.

Potom kohosi napadlo, že by sa mohli stretávať strhávači a česačkári a zase to byli krásné zápase. Kočky fandili česačkárom, s kerýma robili. Nevím proč, ale obyčajne sme vyhrali my strhávači a vtedy sme si z koček robili srandu, že majú na česačkách zlých zastrkovačů. Hráli sa aj zápase brigádníků proti Kryranom. Já sem hrával za fanúšků Trnavy a za strhávačů. A ked sem nehrál, robil sem trenéra. Vtedy sem sa choval jak trenér hokejovej zbornej A. Tarasov. Ten mjel v ruce furt notes a furt cosi písal. Já sem si robil poznámky na toaletný papír a potom sem to vydával jak „Kryrský šport“.

Najlepší nápad mja napadel r. 1974, ked sem vymyslel, že by sme si mohli zahrát futbal chalani proti devčiskám. Co tí baby robili! Jak ich to bavilo! A jak sa vyoblékali! Velice sa to ujalo a futbal mezi mužama a ženama byl ozdobú chmelových brigád až do jejich konca r. 1979.

V roku 1970 mja chalani zverbovali hrát futbal pod rozhľadňu. Já futbal hrát neumím, ale súhlasil sem, protože tam nebyli žádné ženské. Aj ked ten futbal hrát nevím, mám nejaký nos na góle. Nastúpil sem za fanúšků Trnavy a hned z výkopu mi Roman nahrál a já sem kopel do balóna tak

šikovne, že to byl gól. Potom sa začal mój koncert a za 10 minut sme viedli 6:0. Šecko sa mi darilo a byl sem velice najedovaný, že tam nejsú žádné kočky, co by mja obdivovali. Slovanistický brankár Laco byl v šoku jednak z toho, že fanúšci Slovana prohráli a tiež z toho, že Slovan Bratislava - minuloročný majster ČSR prvé tri zápase v novém ročníku prohrál. Musel si dat meprobat, aby ho netrefil šlak.

Laco sa furt zastával Slovanu a ked tento prohrával, Laco dodal: „... ale Slovan je lepší po metodickéj stránce.“ Aj sme mu ríkali Metodík. Ráz sa vyzlékel, že sa bude opalovať. Lehel si okolo desátej na miesto, kde slunko začalo svítit okolo druhej. Ked sme sa mu smíli, vysvetlil nám to: „Po metodickéj stránke to mám dobre premyslené, ale prakticky mi tu bude slunko svítit, až budu na chmelnici.“

Večer sem sa seznámil s dvoma kočkama a na druhý deň sem ich išel navštívit na česačku. Moje mužstvo prohrálo, co sem pochopitelne zdůvodnil tým, že příčinú prohry je moja neúčasť. Celý večer sem potom vyprávjal, že zajtra určite nastúpim a presvídčal sem kočky, aby sa došli podívať na mój svjetový výkon.

Ten mój svjetový výkon dopadel úžasne. Tak, jak sa mi predvčera šecko darilo, tak tento deň sa mi nedarilo nic. Navíc sem si natáhel sval a nemohel sem bjeť. Začal sem robit brankára. Prvý balón pomály išel vedlá brány, já sem ho chcel rychlo hodit naším útočníkom, ale ode mja sa balón odrazil do brány. Dal sem teda gól, ale vlastný. Po tomto znemožnení pred kočkama sem prestal hrát a začal sem robit trenéra. V živote to tak bývá, že ked člověk neco neví, tak to učí druhých.

Furt sem zapisoval a hráčom oboch mužstev sem dával kladné a záporné body. Robil sem tiež rozhlasového komentátora. Jedenkrát sme začali hrát dosť neskoro a za chvílu sa začalo stmívať. Hrálo sa na štadióne a já sem byl v rozhlasovej kabíne. Rozhlasem sem oznámil: „Pro velkú tmou sa zápas prerušuje na 30 minut. Po tomto časi bude zápas pokračovať.“

Nakonec sa zistilo, že to moje ze randy robení kladných a záporných bodů, bylo na neco užitečné. Na závjer sme

dohodli zápas brigádníků proti Kryranom. Byl sem určený jak trenér brigádníků a mjel sem zostavit družstvo. Zestavil sem ho na základe kladných bodů, keré sem celý týdeň zapisoval. Pro zaujímavosť napíšu zostavu brigádníků z r. 1970: M. Leška - J. Režnák, J. Benda, A. Čapka - R. Gembeš, Š. Andel, E. Kováč - M. Tonkovič, R. Šedivý, R. Móro, J. Kiška. Strídali P. Polák, nejaký Dušan a nejaký Oto.

Asi sem to nejak dobre nezapisoval, pretože sem nepostavil Jaru Magulu a ten sa stal hviezdú zápasu, ale v mužstve Kryranú. Tým jeden chýbal, a tak zangažovali Jaru. Ináč za Kryry hráli strojníci a traktoristi. Hrajúcim trenérom byl Venca Dušek, kerý trénoval opravdických fotbalistů Kryr. Brigádníci vyhráli 3:2. Byli enom dvá strelci. Za brigádníků dal šucky góle Ruda Gembeš a za Kryranú oba Jara Magula.

V ďalších rokoch sem obnovil aktívnu hráčskú činnosť a človek by nevieril, jaká z neho môže byť hviezda, keď sú dobrí spoluhráči. V jednom roku sem mjel takýchto spoluhráčů na krídlách, keď sem byl stredný útočník. Tento zápas dopadel fantasticky a keďže sme hráli o 11 púllitrů rumu, byl sem skutočná hviezda. Ze začátku Bystro vystrelil a balón letel do náruče brankárovi. Každý, kdo trochu fotbalu rozumí, by ten balón nesledoval. To není můj případ a já sem proto za balónem utekal. Když balón dopadal brankárovi do náruče, já sem strašně zareval. Brankár sa asi lekel, balón mu vypadal a já sem pohodlne skóroval.

Za chvíli sme zahrávali roh. Já sem sa postavil trochu bokem, abych nezavaděl. Pocítil sem náraz do kolena a spoluhráči začali po mne skákat. Ani sem nejedel, že to do mja narazil balón a já sem dal druhý gól. Neskůr sůper vyrovnal na 2:2. Potom ale došla moja hviezdna chvíla spôsobená mojů fotbalovů řažkopádnořtů. Byl sem unavený a sůper útočil. Já sem stál na stredovej čáři, aby nebyl ofsajd a čekal sem, že na mja neco poletí.

Pár minut pred koncem sa skutočne našemu bránícímu sa mužstvu podarilo kopnúť balón na mja. Chvíli trvalo než sem sa otočil a to už levé křídlo Bystro zakřičal, abych mu balón hodil. Než sem sa k tomu pri svojej neřikovnosti nachystal, stáhla sa k nemu celá obrana. Já sem si ale všimel volné pra-

vé křídlo Slezáka, ke kerému sem byl aj lepší otočený a nahřál sem mu. Ten došel s balónem až do brány a vyhráli sme 3:2.

Pri jednom zápasi, v kerém sme hráli o 11 litrů rumu sme vyhráli 2:1. Též sem dal rozhodující gól, enomže pri nem mje nekerý ze sůperů skočil na nohu a vytkel mi kotík. Hned po zápasi sme to išli zapít. Až keď sme vyšli z hospody, sem zjistil, že mám pravý kotík strašně napuchlý. V tem roku tam byla krásná medička Alica, kerá na mja byla velice milá. Tá byla z mojej nohy řokovaná a prosila mja, aby mohla zavolat pohotovosť. To sem í nedovolil, tak mi dala enom heparoid, z řeho sem si robil srandu, že to je hermafrodit, hemeroid, hermélín a podobne.

Noha mja hrozne bolela a Piřta mi našel taků samorostlů břlu, s kerů sem chodil jak Krakonoř a nadával sem: „Já bych do teho kopel, kebych mjel čím.“ alebo „Aj bych spáchal sebevraždu skočením z rozhledne, kebych tam mjel na čem vylézt.“ Takto sem išel aj na čučoriedky, s kerýma sem si natřel hubu a vypadal sem natřitý, ze řírákem, s břlů úžasne.

Najhorší na tem bylo, že s takto pokazenů nohů sem musel jet autem dom 450 km. Noha mja bolela a navíc to byla pravá noha, teda brzda a plyn a to sa musí v kotíku ohýbat. Medička Alica mi proto dala na cestu lavór a tri litre octanovej vody do demižónu. Já sem si dicky po 100 km nekde zastavil, nalél vodu do lavóra a močil si nohu. Noha, já aj auto sme túto cestu vydržali.

O moc vječí atrakcia byl fotbal Muži - řeny. Toto sem dohadoval dicky s nejaků organizačně schopnú řenů. Tá dicky mjela obavy, že nezeřene celů jedenářtku. Říkala, že je ich málo na fotbal. Nekdo í dicky poradil: „řak sa rozmnořte, my vám pomořeme.“ Další nápad na řešení tohoto problému sem mjel ten, že donesu na řtadión velké chmelové nořnice a z nekerých chalanů spravím devčata. Títo obavy nikedy nebyli reálné, protože dicky sa našlo dořť pojařených bab, keré išli fotbal hrát. Ono sa dicky nájde dořť pojařených bab.

Na každém chmeli byl nejaký umjelecky nadaný tvor a ten vyřotovil krásný plagát. Jednému sem navrhel, aby napířsal

na plagát TJ RUM MUŽI - SK ŽENY. Kočky si po zhlédnutí tohoto plagátu našli na trička SK ŽENY. Až měli trička pěkně spravené, tak sa mja pýtali, co znamená to SK. Nevím, proč mja napadlo odpovedet, že staré kurvy. Na to sa dali děvčiska protestovat, protože oni nejsou staré.

V nekerém roku sem výtvarníkovi rekel, aby spravil plagát, na kerém bude LUDÉ - ŽENY. Plagát mu pěkně vyšel, ale umjelecky nadaná byla aj medička Alica a tá na ten plagát dokreslila strašně škaredého chlapa a napísala pod neho „ja som LUDO“.

My chalani sme hrávali obyčajne o piva alebo o rumy. Dôležité bylo dohodnúť, o co budeme hrát s kočkama. Ráz sem to dohadoval s kapitánkou Jojú. Nevjedeli sme sa na ničem dohodnúť, a tak sem navrhol: „Ked vyhrajeme my, tak my vás, ked vyhrajete vy, tak vy nás a ked bude remíza, tak my vás a vy nám to vrátíte. Už vidím z tvojého ksichtu, že budeme remizovať.“ Nikedy sme neremizovali, pretože šecky zápase vyhrali ženy. Kapitánky sa mja dicky vypytovali, co si majú obléct. Já sem rekel: „Co najmenej.“

Na toto stretnutí sme nastupovali velice pěkně ustrójení. Kočky sa nádherne namalovali. Mjeli namalované šecko aj zuby, takže sme ich ani nemohli rozeznat. Na jeden zápas došli oblečení v pruhovaných tričkách a na štadión došli pod veľkým plagátom, na kerém bylo napísané „HŘŘ NA NĚ!!!“ Za děvčatama sme išli my chalani obutí v gumákoch, oblečení v gumových plášťoch, širákoch, bríloch, rukavicách a pyžamách. Já jak kapitán sem mjel za širákem metrové páví péro. Byl na nás nádherný pohled, ale tento sprúvod dotáhel na štadión plno diváků. Kočky mjeli okrem trička oblečené ešte aj nohavičky, a tak dodržali moju radu, aby byli oblečení co najmenej.

Byl to skororegulérny zápas, takže musel mjet aj rozhodcu. Nekedy ho robil Olda Žíla. Mjel dobré výroky. Ked chalanoi udelil žltú kartu, rekel mu: „Poklusem do hospody, vyptat si od hostinského karty a podívat se na žaludské eso.“ A žlté karty nám udeloval za všelico. Za příliš dlouhú klučku, za příliš dlouhú přihrávku, za příliš velkú rychlost a podobne. Olda pískal penaltu za mlúvení a ked ju kočky nepremjenili,

tak zapískal další penaltu ze slovama: „Taky vás tu mluvilo víc.“ Kočky kopali trestný kop a Olda prikázal postavit zeď 9 metrů daleko. Zeď sme postavili a balón nás trefil. Olda odpískal penaltu za to, že zeď nestála 9 metrů bokem.

Pri jednom takémto zápasi bylo na štadióne plno lidí. Česačky sa nejak pokazili, a tak šecí brigádníci došli na štadión. Jak sme říkali, štadión byl vyprodaný. Pro zaujímavost napíšu zostavu mužů z roku 1976. Tento zápas hrávali starí kusí, takže možná, že táto zostava hrála vicrát. L. Kamenský - V. Jorík, M. Guzy, Š. Takáč, M. Kopas - I. Petržalka, L. Košinár, F. Harnůšek - Piskla, J. Chromý, D. Krivský.

Rozhodcu ráz robil sám trenér fotbalového mužstva Sokol Kryry Venca Dušek. Nekedy rozhodoval pár chalan a děvčica a výborný rozhodca byl aj Ludo. Ked rozhodoval Venca Dušek, tak sme sa ze štadiónu nechali odvést taxíkem - nákladným autem na uhlé. Po vystúpení z auta sme vypadali skutečně jak strašidla.

Kočky hráli velice agresívne. Ke mje dobiehla Božena, s kerú sem vlastne toto šecko v hospode spískal. Ked sem ju obchádzal, hodila mja na zem a ešte vyhlásila, že to bylo regulérné, lebo neišla po trenírkách. Ked agresivita koček furt stúpala, vyhlásil Ivan, že odčítku sa budeme po hřišti pohybovat najmenej v čtyřlenných skupinách.

Pri nekerých zákrokoch chalan zostal ležať na zemi. Vtedy dobiehla Anežka a začala mu dávať umjelé dýchání. Vícej sa to podobalo pusinkováňú jak umjelému dýchání. Toto sem potom Anežce vytýkal v hospode. Anežka sa bránila tým, že ona musí dávať umjelé dýchání, protože má zdravotnícký kurz. Podporila ju ešte Božena slovama: „Áno, ona musí dávat, lebo by ju zavřeli, keby nedala.“

V jednom stretnutí sme hráli trochu lepší a vtedy vtrhli na hřiště kočky z obecnstva a odtáhli nás do autu, aby kočky, keré hráli, mohli dat gól.

Nekerá kočka vystrelila a brankár balón chytel. Kočky k nemu dobiehli, začali do neho kopat a dokopali brankára aj s balónem do brány. Já sem aj tu šecko zapisoval, a tak sem sa kapitánky Boženy opýtal, kerú z nich mám zapísat jak strelca tohoto gólu. Pýtal sem sa í: „Kerá dala ten gól?“

Božena odpovedala: „My šecky!“

Kočky dali dicky o moc gólů víc než my. Nejaké góle sme dali aj my. Ráz narídl rozhodca penaltu proti ženám, ale s tým, že šeci, to je aj muži aj ženy, musá stáť v bráne. Nechápu, jak sa mi mohlo podarit do takto obsadenej brány trefit a navíc, jak sa to mohlo Mikinovi podarit od fotit. Po tomto góli sa devčata na mja vrhli, zhodili mja na zem a dali mi pupkáča.

Pri jednóm stretnutí sme s Jožú založili útok, ale kočky utekali za nama. Báli sme sa, aby nám neublížili, a proto sme odbočili ven z hrišťa a tu sme dali gól do nejakej prázdnej tréningovej brány. Rozhodca Ludo ho uznal, ale keď ho kočky začali biť, zmenil toto rozhodnutie.

Jeden rok sme sa nemohli dohodnúť na tom, kto bude za kočky chytat. Žiadna nechcela byť brankárka, šecky chceli útočiť a dávať góle. Vedúci Emil rekel, že on bude chytat za ženy. Keď sme sa o tom na chmelnici bavili, tak Franta Rütther mu rekel: „Fajn, já tam dojdú a budú kričať ty pičo, jak to kopeš.“ Emil fakt za baby chytal a podal výborný výkon. Franta našťastie nič podobné nekričal.

Po skončení zápasu sa kočky postavili do radu, jak keby hráli futbal odjakživa. Dvje donesli ten plagát HŘŘ NA NĚ! a šecky začali spívať piesničku „Propadl jsem vám ó ženy, ženy“. Po dospívaní sa na nás vrhli a dali nám pupkáča. Po stretnutí sme pozývali kočky na zajtraší súboj strhávačů s česačkárama. Joja sa opýtala: „A to bude legálny futbal alebo zase neco takéto?“

Další športová činnosť byl volejbal. Pri nem jediným mojím cieľom bylo trefit nekoľo balónom do nosa. Častokrát sa mi to podarilo, ale šeci sa snažili trefit balónom do nosa mja. To sa tiež nekedy podarilo. Aj pri volejbali byla účelom sranda.

Podarilo sa mi po nahrávce Mikiho trefit do nosa Joju. Šeci mi príli, aby mi to nekdo vrátil. A né enom príli, ale sa o to aj snažili, ale já za pomoci Mikina sem šecky útoky odvrátil. Potom išel dosť prudký center, Miki po nem vybjeľ, zakričal mám. Já sem sa na neho díval, ale on tesne pred balónom uhel a balón na veľkú radosť a smích pristál na mojém nosi.

Mockrát na chmeli byla s nama jedna vedúci z SVŠ Holíč. Byla to velice sympatická pani. Robila obyčajne u pásu, ale ve volných chvíľách chodila po Kryroch pěkne oblečená. Sedela na dvori v bílém svetři u kotla, kde sa varilo. Já sem dal elegantný smeč přímo do komína teho kotla. Komín spadl a saze sa pěkne vynímali na bílém svetři pani vedúci. Ona si svetr vyzlékla a išla si pro prášek na praní. Já sem si ze srandy ten svetr oblékel a hrál sem volejbal dále. Pani vedúci sa vrátila a hledala svetr. Hledala ho všelikde, přitom sa každú chvíli dívala na mja a pýtala sa mja, kde sem i ho skoval. Asi po štvrtřhodine, keď sa už každý temu rehotal, došla na to, že ho mám oblečený.

Pri hraní sa Evje podarilo spadnúť. Keď vstala rekla: „Skoro som spadla.“ Velice sme sa temu rehotali a tento zvrát sme potom používali, keď sa neco stalo. Keď strhávačovi na chmelnici utékel štok, rekel: „Skoro mi utiekol.“ Keď sme išli z hospody opití, říkali sme si: „Skoro sme napití.“ Posledný deň byl Miki podpitý a došel si pro výplatu. Dával ju vedúci Emil a to už z našej izby odnesli posteľ. Miki si to nevšímel a chcel si sednúť na svoju posteľ. Tá tam nebyla, tak s rachotem dopadol na dlažku. Keď sa spamatoval, vyhlásil: „Skoro som spadol.“ Evje sme potom celý čas a aj na druhý rok, keď došla na chmel, říkali skoroeva.

Pri volejbali sa mi najvíc líbila búranka Maja. Tá hrála volejbal s veľkú radosťú. Išla ten balón očama zežrat. Dicky sa pri volejbali brigádnici strídali. Keď hrála Maja, tak dvá tam zostali celý čas. Maja kvůli volejbalu a já kvůli Maji.

Pod rozhledňů sme hrávali aj volejbalové zápase brigádnici proti Kryranom. Takýto zápas trval velice dlúho, lebo na každej strane hrálo aj 10 hráčů a balón ani nemjel kam spadnúť. Po roku 1976 sem jak čestný občan obce Kryry dicky hrál jeden set za brigádniků a druhý za Kryry.

Další športová činnosť bylo plávání. Za Kryrama smjerem na Vroutek je rybník a pri pěkném počasí sme naň chodili plávať. To sa mi velice líbilo, lebo sem byl pěkne opálený a mohel sem sa tým opičit. Bohužel, pěkne počasí nebylo často a ve velkém sme na rybník chodívali enom v rokoch 1970 a 1973. V ostatných rokoch sa našlo enom pár otužilců

a pár koček, keré tých otužilců obdivovali.

Já su už vjekem postarší pán ale furt totálný športovec. Furt bjeám, plávu, cvičím jógu, jezdím na koli, hraju volejbal, cvičím na sokolských sletoch, raftuju, zjíždám divoké vody, lyžuju, chodím po horách a buhví co šecko delám. A tak sa mi zdá, že nebyt chmelových brigád nebyl bych športovec, mjel bych asi o 50 kilo více a šecko to pjekné, co sem pri športování zažil, by nebylo.

Skoro šecky moje športy majú korene v Kryroch na chmeli. Volejbal sem sa naučil tu. V r. 1973 sem došel do Kryr přímo z vojny jak 94 kilový macek. Myslel sem, že ze športem sem nadobro skončil. Kamarádil sem sa tu s dvoma Aničkama z Gymnázia Senica. Tí sa báli o svoju postavu a denne bjeali na rozhledňu. Kedže sem chcel byt s nima, spomjel sem si, že na základce sem bjeal 500 metrú a vybjeal sem tam aj já. Navíckrát, ale vybjeal sem. Tak mja to chytlo, že doma sem pridal, na Vánoce sem mjel už enom 72 kilo. Ked sem došel na další chmel o 22 kilo lahší, tak mja Kryrani nemohli spoznat. Každému sem říkal, že to mja robota zmorila. Dodávám enom, že bjeám dodnes deň.

V r. 1974 sem dostal na chmeli hrozný hexnšus, kerý mi léčili tak, že sem visal na tyči, abych nemohel zeskočit a šlahali mja koprivú. Potom sem nevjedel, esli mja bolá kríža alebo je to od koprivy. Tu mi Maroš vyprávjal, že jógu sa temuto dá predéjít. Spomjel sem si, že jógu sem robil jak 16-ročný a znova sem s tým začal. A pokračuju dodnes, teda už 30 rokú.

V r. 1976 mi Helena vyprávjala o lyžaráku a tak mja to zaujalo, že začátkem roku 1977 sem sa naučil lyžovat na zjezdovkách aj na bježkách a lyžuju dodnes. R. 1968 mi pripadalo ťažké vylézt na rozhledňu. Ale častým vylézáním tam sa mi začalo lúbit chodení po kopcoch, co asi védlo k temu, že su turista a hor sem prešel požehnane.

Týmto vyjadruju svoju vdečnosť chmelu a Kryrom za to že nejsu starý pupkatý chlap.

IX. Kdo byl kdo a už není

Bohužel, plno lidí, kerí tvorili tú úžasnú atmosféru chmelových brigád už není na tomto svjete. Vjerím, že sú v nebi a že v tem nebi též pijú pivo a teda, že aj tam potrebujú chmel. Ked si to myslím správne, tak určite tam Jarda Šperl a Fedor Svisták nejaké chmelnice vysadili, Venca Hřebec a Pepa Balada pripravili česačky, babka Lehká tam umývá ešuse a je to tam tak krásné, jak temu bylo v Kryroch zamlaďa. Sú tam velice vzácní lidé, Miki už strihá chmel, do chmelnice vjíždá Fedeles, na valníku už stójá Pišta a Alfi a já sa teším, jak na ten valník naskočím. Vúbec, památce týchto vzácných lidí vjenuju túto knihu.

Na druhý svjet sa pobralo plno Kryranú a plno lidí z odboru pracovních sil bývalého ONV Senica a plno učitelů, kerí robili pedagogický dozor na brigádách. Bohužel, je tam už aj plno brigádníků a tí byli šeci mladší než su já. A my z rad Kryranů, učitelů a brigádníků též už nejsme to, co sme bývali na krásných brigádách. Vjerím ale, že tak, jak nevybledli krásné spomínky v mém případě, nevybledli spomínky na chmel ani u ostatných.

Začnu tým, kerý to vlastne šecko spískal. Byl to vedúci odboru pracovních sil ONV Senica Ján Baculík. Méno presne pasovalo k jeho baculatej postavje. Ked ráz nekdo spadl z postele a narobil neprimjeraný rachot, vyjádřil sa Joža: „Priam ako keby súdruh Baculík spadol.“ Potom bylo šecko „ako súdruh Baculík“. Byl to človjek, kerý vjedel vjeci zadržít a vjedel si aj vypít. A vjedel sa aj baviť, co bylo na chmeloch najdůležitější a vjedel aj tú chmelovou robotu robit. Mám ho pred očama, jak nám vysvjetluje zavjesování štoků na háky na česačkách. Velice šikovno sa tam obracal. V r. 1967 vykonával aj funkciú predsedu chmelovej obce. Potom už enom s nama dojel do Kryr, neco zadržil, neco popil a nakonec za tým istým účelem dojel do Kryr pro nás.

Dlího sem sa s ním stretal v Senici. Bohužel, obyčajne pred lekárňu na náměstí, kde si chodil pro léky, lebo byl dost

nemocný. Dicky sme si fajn pokecali o chmeli. Ked sem ho dlhší nevidel, pýtal sem sa na neho jeho syna Maroša a ten mi rekel, že tata umrel.

V ďalších rokoch už pán Baculík /vtedy súdruh/ nevykonával funkciu predsedu chmelovej obce. Toto v rokoch 1968-71 a 1974-79 robil profesor z Gymnázia Senica Vlado Horňák. Menší, trochu zavalitý a vtedy mladý človek. Jeho smrť vloni v lete mja dokopala k tomu, že sem sa rozhodol dat tí chmelové brigády na papír. Byl to velice vtipný človek, hlavne ked si trochu vypil. Vedel ohromne napodobniť Viliama Širokého, bývalého predsedu vlády. Je jasné, že ve funkcii predsedu chmelovej obce mjel aj plno roboty. O tej moc nevím, ale kedže nebyli skoro žiadne problémy, iste to zvládel a robil to dobre. Co ale vím určite, že ohromne zvládel srandu, kerú často robil. Jeho humor byl taký tichší, nevtrivý ale velice účinný.

Jedenkrát hlavný doktor štábu západoslovenského kraja Dodo rozhodol, že zdravotníčka Soňa nebude sídlit na ošetrovni v Kryroch, ale na štábje v neďalekých Strojeticách. Zlé jazyky /hlavne mój/ tvrdili, že tak urobil proto, že Soňa sa mu lúbi a chce ju zbalit. Vlado byl velice najedovaný, zbral mja ze sebú a jeli sme to na štáb reklamovať. Enomže sme nikoho nezastihli. Bavili sme sa o tem, že ten Dodo je taký prček a Soňa je vysoká a neúspešne sme rešili problém, jak na ňu vyleze. Jeli sme spátky a videli sme o dúm, v kerém sídlili doktor a zdravotníčky, opritý veľký asi šestmetrový žebřík. Vlado sa dal smít a rekel: „Podívaj na ten žebřík, už vím, jak na ňu vyleze“.

Vlado vjedel vtipne vyrešit situácie, aj ked nechcel. Na chmel chodil vedúci Štefan. Ten dosť vyžadoval disciplínu, co sa ale pri uvolnených mravoch na brigádách ťažko dosahovalo. Častokrát došel okolo večerky na ubytovňu a domľúval nám a vyzýval /dosť márne/ ke slušnému správaniu. Ráz, už dlúho po večerke, sme kecali a nekdo komusi rekel na naše pomjery velice slušnú nadávku hovado. Vtem sa otvorili dvere a vešel Štefan s otázkú: „Kto použil vulgarizmus hovado?“ Nikdo neodpovídal a Štefan túto otázku víckrát opakoval. Venku išel trochu podpitý Vlado a asi myslel, ked

začul Štefanův hlas, že je tam sám, tak zakričal na Štefana: „Pišta, nevíš, kde je ten kokot zdravoťák?“ Po tejto otázce Štefan prestal zisťovať, kdo použil vulgarizmus hovado.

V rokoch 1972 a 1973 byl predseda chmelovej obce Gejza Domin ze senickej SEŠ. Byl to, vtedy, pro nás starší pán s vječne zapálenú cigaretú, kerý hrával šachy. Též to byl človek velice veselý a též asi dobre védel chmelovú obec, protože ani v rokoch jeho pontifikátu nebyli žiadne problémy. Mám ho pred očama, jak šoféroval auto delegácie senického okresu na pohreb Sášu Vyhnálka. Vtedy ešte nebyla dálnica a jeli sme južnú cestú. Dojeli sme do obce, kerá sa volá Pičín. Domin zastavil auto, že on ďalej nejede, on v temto mjestě vzhledem k svojému vysokému vjeku nemá co delat.

Z pedagogických vedúcich treba spomenút Lajko Nemečkaya ze senického gymnázia, kerý často pôsobil jak rozhodca ve fotbalových zápasoch strhávači - česačkári a brigádnici - Kryrani. Byl už na dúchodku, teda musel mjet víc jak 60 rokú, ale pri jeho rozhodcovskej činnosti to vúbec nebylo videt, lebo bjehal jak najatý. Umrel ešte v roku 1978.

Roky na chmel chodívala Viera Wagnerová ze senickej SEŠ. Velice milá a veselá žena, kerá ale vjedela byt aj prísna pri zjednávaní porádku ze študentkama. Aspoň tak to tí študentky ríkali. Spomínám si jak sem s ňú tancoval pri nejakém posezení profesorů a vedúcich z JZD. Hrál magnetofón a já sem s ňú divoko skákal. Na parkete sem skočil na schodek a stačil sem enom zahrešit a reknút, co mají co delat na parkete schody. Ale nastalo ticho. To nebyl schodek ale magnetofón, kerý nám nekdo neprozretelne postavil pod nohy.

Viera umrela pomjerne mladá, ešte ked učila, a spomínky u žáků na ňu nevybledli. Její pohreb ve Skalici roku 1997 byl okrem inšího aj veľkým stretnutím chmelárů.

Enom ráz byl na chmeli Štefan Vereš, ale stálo to za to! Bylo to v roku 1969, kedy v důsledku politickej situácie sa často používalo slovo deformácia, keré jeden z politiků vyslovoval dēformácia. Toto sme potom opakovali furt. Pán profesor Vereš velice nerád jedel z ešusu. Od kuchárek si vypýtal talérky. Ráz mjel službu kuchár, kerý mjel velice červené líca. Ten ho presvjdčil, že to klidne može jest přiborem aj

z ešusu tak, že si dá do jedného ešusu knedle a zelé a do druhého maso. Ked s tým súhlasil, tak mu nakoniec žiadné maso nedal, enom takú kosť a žlaže. Ani sa teho masa nedotkel, enom co si ešus zasvinil. Krútil hlavú a rekel: „Nielenže mi mäso nedali, ba čo viac, ešte si aj dva ešuse musím umývať. Čajsi ma obľafli. Ten červený kuchár, to je hlavný deformátor.“

Večer sme postávali pred ubytovňú a bylo treba brigádníku zahnat na večerku spat. Pjekne to urobil pán Vereš: „Súdruhovia, situácia je vážna a aby neprišlo k deformáciám, rozíd'te sa v pokoji!“ Nikedy nekričal a dicky najlepší zabezpečil večerku.

Často sme s ním chalani sedeli a on nám vyprávjal o rôznych spôsoboch, jak zbalit kočky. Potom sme sa dozvedeli, že devčatám zas vyprávjal, jak nás majú odbit, ked použijeme nekerú fintu, kerej nás učil. Pomenovali sme ho teda aj podlá vtedy často omílanej publikácie o J. Smrkovském: „Politik dvojí tváře.“

Pán Vereš vjedel byt velice poetický. Písal sem adresu na dopis mojej vtedajší kočce: Sidónia. On si všimel adresu a rekel: „No, Sidónia, to sa ohromne hodí k citrónovému čaju.“ Velice sa mu lubili lastovičky, keré akurát odlétali. Ked ich videl na drátoch, ríkal: „Títo spia na drôtoch, neviem, čo tým chcú svetu povedať.“

Z Kryranú začnu s pani Miloslavú Krátkú. Táto byla predsedkyňa MNV od voleb v roku 1960. V tejto funkcii vydržala aj počas šeckých mojích brigád. Jak sem už napísal, byla delegátkú vysočanského zjazdu KSČS v r. 1968 a její energické napomenutí brigádníků prispjelo k tomu, že počas chmelu 1968 nedošlo k nejakému stretnutí s okupačným vojskama.

V tem roku 1968 jedna pjekná kočka mjela prezývku Metla. Abych si z ní urobil prču, chytil sem metlu na ubytovni a chodil sem s metlú za Metlú. Ked sem už tú metlu mjel v ruce, dal sem sa ze srandy zametat chodník pred ubytovňú, pričem sem robil všelijaké voloviny. Išla okolo starší pani a prohlásila: „Jací jsou ti letošní brigádníci slušní!“ Já sem í úplne ze srandy rekel, že zametám proto, aby sem sa stal

čestným občanem Kryr. Až neskúr sem sa dozvedel, že táto pani je predsedkyňa MNV. Dávno sem na túto událosť s metlú zapomjel. Ked sem ale byl v Kryroch na chmeli po sédmé, tak mi pani predsedkyňa, s kerú sem sa mezičasem stal velký kamarád, rekla, že ked dojdú do Kryr po desáté, tak sa tým čestným občanem stanu.

V roku 1976 došli brigádníci z okresu Senica do Kryr po desáté. Já, kedže sem nebyl prvýkrát, sem tu byl po deváté. Nečekal sem teda nic. Jednak sem na to už zapomjel, a jednak nebyla to žádná jubilejná brigáda. Išli sme z chmelnice hrozne oblečení, špinaví, neostrihaní, neoholení, já navíc v tem hrozném širáku, ked od MNV mi kričí pani predsedkyňa, abych došel za ní do kancelárie. Já, tak jak sem byl, sem aj s Mikim došel do její kancelárie, kde sedeli šeci členi Rady MNV Kryry pjekne oblečení. A probjehlo moje vymenování za čestného občana obce Kryry. Dostal sem k temu pjekný diplom a symbolický pozlátěný klíč od obecní brány. Potom bylo velice pjekné a příjemné posedení. Vtedy mja skutečne nenapadlo, že za 16 rokú od tejto události bez teho, že by na tem mjeli vinu Kryrani lebo já, to bude znamenat, že su občanem obce, kerá leží v druhém štáte, než v kerém bývám.

Pani predsedkyňu sem navštevoval v Kryroch pri každej mojej návštěvje. Dicky sme si fajn povyprávjali a dicky pripravila luculské hody. Po prevrate zreštituovala nejaké masárstvo v Drustovej. Sem sa odstehovala aj ze synem, kerý mi krátko na to poslal její parte.

Manželem predsedkyne MNV byl František Krátký, riditel tihelne. Velice sem s ním dobre vychádzal a vypili sme spolem nejedno pivo a nejeden rum. Často sem manželú Krátkých navštevoval v jejich domje naproti horného šenku. Frantovi sa velice lubilo moje méno Krivský. Furt ríkal, že vzhledem k mojím častým chmelovým brigádám v Kryroch, bych sa mjel volat Kryrský. Fakt to neni moc odlišné.

Prvé tri roky byl predseda JZD Herbert Růther. Tento sa fakt neštítal žádnéj roboty. Ráz došlo nejakému traktoristovi zle a Herbert jak predseda JZD jezdil celú smjenu za neho. S nama brigádníkama vychádzal velice dobre, dicky sa nás pýtal, esli nám neco nechýbá. Ked sem došel za ním, že po-

trebujeme volejbalový a futbalový balón, tak bjechem hodiny oba donéssel na ubytovňu.

Herbert vjedel robit, ale vjedel sa aj velice dobre bavit. Víckrát s nama brigádníkama aj jak predseda JZD, aj neskúr sedel v hospode, popíjal a velice dobre sme sa bavili pri gitari alebo pri magnetofóne. Vjedel ale aj zábavu oddálit. Ked sme utrhlí posledný štok a došli na česačky, tak nás vyzval, aby sme pomohli, aj strhávači česačkárom a až ked bylo dočesané a ukludené, vtedy nás zavolať na oldomáš. Vjedel zabezpečiť dosť vína na to, aby oslava byla bujará.

Pri jednej z mojich návštev sem išel Herberta a jeho ženu navštívit do domu u kostela. Bohužel, Herberta sem nestihel a pokecal sem enom s jeho pani a jejich synem. Našťestí, ked sem odchádzal stopem na zastávku autobusu, sem Herberta stretel v neďalekém Očihově. Stačili sme si podat ruky, prehodiť pár slov a já sem odjel. Pár dní na to sem dostal Herbertove parte. Pri ďalších návštevách sem už navštívil enom vdovu po nem. Naposledy v roku 1998 a tá bjechem mjesíca po našem stretnutí išla za Herbertem.

Ďalší štyri roky byl predseda JZD Alexander Vyhnálek, kerému sa říkalo Sáša. Byl to člověk, kerý přešel s armádú generála Svobodu z Buzuluku až do Prahy. Též sa objetavo staral o to, aby JZD prospívalo a též sa staral o to, aby sa brigádníci v Kryroch cítili co nejlepší. Tento člověk spúsoobil, že moje chmelové brigády pokračovali aj po tem, co sem ich oficiálne zakončil v r. 1973. V temto roku sem sa rozlúčil s chmelem a s Kryrama v důsledku zaradeňá do pracovného procesu. Aby mja to nelákalo na chmel, tak sem si vymyslel zájezd do Paríža v půlce augusta 1974. V júli ale dojel Sáša Vyhnálek aj s manželkú do Senice podpísat zmluvu. Už vtedy sem byl považovaný za starožitnost a osobne mja títo lidé vyhledali na súde. Ten deň sem ze Senice dom trízvy nedošel. V dobrej nálađe sem slúbil Sášovi a jeho pani, že do Kryr sa dojeđu aspoň na skok podívat.

Skutečne sem odjel do Paríža. Lúbilo sa mi tam, ale mysel mi furt blúdila po chmelnici a po Kryroch. Doletel sem do Prahy a protože ten rok sa chmel začínal dosť neskoro, došel sem přímo z Paríža do Kryr enom s trojdnovým meškáním.

A moja chmelová kariéra pokračovala dálej. To už ale Sáša Vyhnálek asi tušil, že sa s ním deje něco nedobré. Nikedy sa tolko nepilo, jak roku 1974. Bylo to posedení na posedení. A skutečne, po dočesnej išel Sáša do nemocnice. Jeho pani mja prosila o pomoc pri zehnáni léku Fluoro-uracil Roche. Léč sa aj podarilo zehnat, ale Sášovi už nebylo pomoci. Umrel ve februári 1975 a na pohreb išla delegácia ze senického okresu. Byl sem členem tejto smutnej delegácie, kerú z karu na Sášovu počest' pozvali na oslavu.

Symbolicky v deň Sášového pohrebu 28.2.1975 probjehla slávnostná zlučovací schůza nekerých JZD do kooperácie, kerá byla enom predstupnem k vytvoreňu mamutího družstva ze sídlem v neďalekých Blšanoch. V jeden deň byl pochovaný Sáša Vyhnálek aj JZD Kryry. A na oboch karoch sem byl. Jeho pani Milušku sem na každej brigáde navštívil a dicky sem si s nů fajn pokecal o literatúri. Byla vedúcí místní knihovny. Aj pri mojich pochmelových návštevách sem sa dicky stavil v jejím malém byte. Bohužel, ani ona tu už není. Naposledy sem její vynikající salát jedel v roku 1994.

Výborný člověk a výborný odborník na chmel byl Jarda Šperl. Tento často používal slova drobet a drobátko, a proto mjel prezývku Drobátko. Ze začátku půsoobil jak chmelár v JZD. Neskúr byl už důchodca, navíc byl nemocný a půsoobil jak dozor na chmelnici. Byl pri zakládání šeckých chmelnic v Kryroch. Byl velice dobrý hospodár a skutečne dával pozor, aby ani jedna šiška chmelu nevyšla nazmar. Mjel přirozenú autoritu a lidé a aj my brigádníci sme ho počúvali. Aj ked vjedel byt velice přísný, mjeli sme ho rádi a dá sa reknút, že aj on nás. Roku 1975 byl nemocný, ležal dlůho v nemocnici a my starší brigádníci sme sa velice potešili, ked sme čuli, že Šperl je doma. Išli sme ho navštívit, lebo sme vjedeli, že musí ležat a má zakázané chodit. Došli sme k nemu a videli sme, jak ho jeho žena celého zamazaného od červeney hlíny odstrojuje. Nemohel vydržat bez chmelu, bez červenice a aj ked mu to zakázali, přešel šecky chmelnice.

Sedeli sme si s ním a počúvali jeho řeči o chmeli. Vyprávjal nám, že chmel, kerý zbíráme, je chmel samičí. Okrem toho roste nadívoko chmel samčí. Ten samčí chmel

dokáže oplodniť samičí chmel v okruhu 4 km. Oplodnením sa jednak znižuje obsah lupulínu a jednak sa robjá guličky, keré zacpávajú sita v pivovaroch. Proto sa organizujú školské brigády a tento samčí chmel sa ničí. Vím, že sa potom šecí smíli, keď sem sa najedoval a začal nadávať na ženy. Ríkal sem: „V ľudskej ríši ženy ničá chlapú, v živočíšnej ríši sa napr. samica pavúka nechá oplodniť a potom chudáka samečka zežere. A ešte k tomu aj v rastlinnej ríši, nás chudákú chlapú, takto ničá.“

Šperl nám toho o chmeli navypráľal velice moc a my sme obdivovali né enom jeho znalosti, ale aj jeho lásku k tejto plodine. Já sem sa od začátku chmelových brigád divil, jak sa mohlo začať robiť z chmelu pivo. Ríkal sem, že vím pochopiť, jak nekoho napadlo z hrozna robiť víno, ale nemožu pochopiť, koho mohlo napadnúť z chmelu robiť pivo. Na túto otázku mi odpovjedel mój menovec Dušan takto: „Myslím, že starého Šperla.“ Umrel ešte v dobje, keď sme jezdívali na chmel v roku 1978.

Dozor na chmelnici byl aj Fedor Svisták. Ríkali sme mu Fedor Svisták - paša. Bylo tomu tak proto, že ten člověk byl trikrát ženatý a ani ráz rozvedený. Tento člověk toho přešel ešte víc jak Sáša Vyhnálek, protože do Kryr došel pješky až ze Sibíru. Prvýkrát sa oženil na Sibíri, odkád utékel a o žene už nikdy nic nečul. Potom sa oženil na Ukrajine, ale žena nekde zmizla a už ju nenašel. Též došel ze Svobodovú armádú až do Prahy. V Kryroch sa oženil po tretí a zbral si velice fajn ženu. Moc z nás chodilo k nemu na návštěvu. Býval vedlá predsedkyne MNV naproti horného šenku. Dicky nám něco dobré pripravili a chodili sme tam hlavne na jabka.

Fedor často používal: „Ajajajajáj!“ Toto používal jak povzdych, jak citoslovce, jak vyhrážku a vůbec, mjelo to všeobecné použití. Tak nás tým nainfikoval, že sme to používali aj my a to né enom brigádníci, ale aj pedagogický dozor. Fedor umrel chvílu pred mojím příjezdem do Kryr roku 1993 a já sem mu už mohel enom položit kvítka na hrob. Dnes, bohužel, navštívujú enom vdovu po nem.

Další dozor na chmelnici byl Venca Lahvička. Tento roku

1969 vozil na koňoch jezení na česačky. Neskúr byl dozor na chmelnici. V tejto funkcii sa mi moc nelúbil, protože podlá mja byl zbytečně přísný. Neskúr působil jak podpredseda JZD a až vtedy sem sa s ním skamarádil a ocenil sem jeho kvality. V dobje, keď sem sa s ním ešte nekamarádil, sa stala pječná příhoda.

Pán Lahvička /tak sem mu vtedy ríkal/ na chmelnici každého buzeroval a dával plno příkazů. Chceli sme mu něco vyvést, ale furt sa nám to nedarilo. On chodil po chmelnici a keď videl, že nekdo nerobí něco podľa jeho představ, tak sa zryčleným presunem dostal k delikventovi a zvozil ho. Pohyboval sa tak, že mjel ruky zastrčené v kapsách. Nadával traktoristovi Peťovi a vtem si všimel, že nekdo robí cosi zle. Chcel sa rozbjehnúť za ním, ale jednu nohú pristúpil ustříhlý štok a druhú sa zavadil o takto vytvořený oblúk, potkel sa a spadel doleznáčky. Spadel do kaluže blata a přilehel si ruky, keré mjel v kapsách, takže sa nemohel postavit. Peťa na neho trúbil a kričal, aby nezavadal, protože sa musí ponáhlát, lebo na česačkách nemajú chmel.

Po tem co sa stal podpredsedú a skamarádili sme sa, sem pochopil, proč sa volá Lahvička. Bylo to na alkoholickém chmeli r. 1974. Když už bylo šecho vypité a myslelo sa, že nikde nic neni, Venca Lahvička dicky nějakú lahvičku rumu odnekád vytáhel. Dodnes mi je záhadú, kde to dicky našel. Bohužel, já sem ho už nenašel při mojej prvej pochmelovej návštěvje Kryr.

Posledný rok mjel dozor na chmelnici Franta Růther, Herbertův bratranec. Ten na rozdíl od nekerých Kryranů, kerí došli ze Svobodovú armádú, slúžil v nemeckém vojsku. Vyprávjal nám, jak čtyři roky slúžil až za severným polárným kruhem, vyprávjal o polárném dni a polární noci. Byl to velice vtipný člověk a dicky ríkal, že on by mjel dostat štátné významení, protože pomohel rozložit Hitlerovu armádu tým, že zežral dicky tři porcie ídla.

Franta si vjedel ze šeckým poradit. Tá služba za polárným kruhem ho zocelila. Vjedel poradit aj nám. Když sa jeden chalan stežoval, že byl furt s dvoma kočkama a né a né sa nekerej zbavit, Franta mu poradil: „Měl si povědět té jedné, ty

počkej, já jsi jdu píchnout s touto. Tak tá, která spěchá ať jde.“ Často sem s ním debatoval a on furt říkal, že mja namaluje tak, že v hubje budu mjet chmelový pukét a budu oblečený v talári. Škoda, že to neurobil. Pritem žil velice dlúho. Ešte v r. 1994, keď sem ho navštívil s najmladším synem, pjetasedemdesátročný vykupoval železný šrot.

Ekonomem JZD byl Vláďa Záhorský z nedalekých Podbořan. Byl to skutečně zodpovedný a seriózný pán, fakt si nespomínám, že by sem ho videl nekedy pod vplyvom alkoholu, alebo že by vyvédel nejakú hovadinu. Aj tak sme si s ním rozumjeli a chodili sme k nim na návštevy do Podbořan. Pán ekonom mjel dvje céry, keré chodili do Kryr na brigády, Atinu a Evu. Tí asi po nem moc nebyli a byla s ni-ma ohromná sranda. Podobne aj s jeho synem Vláďú. Parte p. ekonóma sem dostal roku 1993 a v tomto roku sem už navštívil v Podbořanoch enom jeho vdovu. Pri návšteve v roku 2004 nežila už ani ona.

Dlúhý čas byl doktorem v Kryroch MUDr. Hofman. Byl to velice příjemný a vtipný člověk. Spomínám si, jak sem sedel v hospode s Boženú, kerá užívala jakési slabé léky, a proto si nechcela dat ani malé pivo. Išel sem k vedlajšímu stolu za Dr. Hofmanem a ten mi na bloček napísal písenny súhlas, že Božene sa dovoľuje na tieto léky vypit malé pivo. Naposledy sem s ním sedel v hospode v roku 1993, ale v roku 1994 pri návšteve cintera mja prekvapil jeho náhrobný kameň.

Určite každý, kdo robil v Kryroch na česačkách, si pamatuje Pepu Šica. Byla to místní postavička v Kryroch, neco podobné jak byl ve Skalici Milánek Hutač. Asi každé mjestečko má takúto postavicku. Naposledy sem sa s ním bavil v roku 1994.

Jak sem už napísal, více brigádníků už na tomto svjete neni. Neni tu Pišta Matuský, kerý sa tak úspěšne staral o dobrou náladu na ubytovni v r. 1968. Neni tu už Maroš Kalka, kerý na chmeloch fotíval a vydával noviny „Travič“. Neni tu Peťo Kohút, Dušan Šula, Bubla, Castrol ani Milan Leška, brankár fotbalového mužstva brigádníků z r. 1970.

Bohužel, tu neni ani Alfi Čapka z Jablonice, kerý na dvoch chmeloch vymyslel plno zaujímavých a smješných situácií.

Roku 1969 si zlomil pri nejakej volovine klúčnú kosť, ruku mjel v sádri, robit nemohel, tak chodil ze zdravotáčkama a mjel na krku zavjesenú jejich brašnu. Říkali sme mu proto zdravotný sestr. Moc srandy s ním bylo další rok, keď sem s ním robil na valníku. My dvá sme potom cestú spátky bavili celý vagón. Byl to velice vtipný člověk a velice dobrý kamoš.

V tem vlaku sme né enom sedeli, ale chodili sme aj do druhých vagónů robit blbosti. Strelili sme devčicu, kerej sa říkalo Kaki. Nevím proč í Alfi išel polúbnút ruku. Já sem si z teho chcel spravit randu, ale trochu sem to prehnal. Drgel sem tú Kakinu do ruky a ona rozbila Alfinovi pysky. Alfi sa vůbec nenahneval. Já sem ho potom napodobnil a chcel sem í polúbnút ruku. Alfi mi nic nevrátil, ale Kakina mi tak elegantne rozbila oba pysky, že sem celú cestú musel mjet na nich kapesník.

Neni tu krásná kočka Mária Petrovičová, kerú sem nazval Ozdoba chmelu 1974. Neni tu ani Silva, s kerú bylo plno srandy též na chmeli 1974. Neni tu už ani kapitánka fotbalového družstva žen z r. 1975 Elena. Neni tu ani nezapomenutelná divadelníčka Anka Gamanová.

Šecky úmrťá na mja působili velice negativne. Myslel sem si, že negativnější než smrt Alfiho Čapku, Viery Wagnerovej a Vlada Horňáka už na mja nemože působit nic. Velice sem sa mýlil a presvedčil sem sa, že nikedy nemože byt tak zle, aby nemohlo byt ešte horší. Dal sem sa do písaná tejto knihy a chcel sem ju spestrit nejakýma fotkama. V rokoch 1970 - 76 chodil na chmel Miki, s kerým sem sa skamarádil najvíc. Už jak 16-ročný chalan chodil na chmel s foťákem. Chcel sem po nem nejaké fotky, a proto sem ho išel navštívit.

Vybral sem sa na Myjavu do pohádkového domku, v kerém býval, a dúfal sem, že tam najdu buď jeho alebo jeho sestru. Domek byl rovnaký, a proto sem vešel a to mi už po predzahrádce išla naproti jeho sestra. Já sem, jak je to mo-jím zvykem, hned začal řeč o tem, jak potrebuju fotky. Ona mi začala cosi vyprávjat, čemu sem vůbec nerozumjel, až sem si myslel, že je nejak nemocná. To isté si asi ona myslela o mne, keď sem nerozumjel temu, co vyprávjá. Konečne sem

pochopil, že Miki umrel a že zajtra má pohreb. Málem sem ho nasledoval na vječnosť, ale Viera mja vskrisila studenýma obkladama a vrelú kávu.

Mikiho sem dlúho nevidel a keďže sem došiel ešte pred pohrebom, považoval sem za svoju povinnosť dójť aj na pohreb. Doma mám už dlúho jedno ťažítok z kryrskej hlíny, keré používám v kancelárii. Mjel sem aj takú menší guľičku z tejto hlíny. Túto sem zbral a keď Mikiho spustili do hrobu, tak miesto myjavskej zemi sem na jeho truhlu hodil túto tvrdú guľičku kryrskej hlíny.

Mikiho žena a deti, kerých sem nepoznal, mja pozvali aj na kar. Pán farár prednésel krátkú reč a vyzval prítomných, aby vypili pohár cinzana na památku zesnulého. Každý chytil pohár, ale enom pán farár a já sme ho vypili do dna. Na památku a na zdraví sa pije do dna. To mja naučil kedysi dávno na chmeli sám Miki. Hned sem tú prírodu na kari povjedel. S Mikim sme často pili pivo a rum a rum sme pili obyčajne na ex. Ráz sme sedeli s dvoma kočkama z Borského Mikuláša, teda s Búrankama, a dali sme si štyri rumy. Rekli sme na zdraví a pred kočkama sme sa robili nóbl a odpili sme asi tretinu, zatát co kočky vypili rum na ex. Keď sme sa na nich prekvapene poďivali, rekli nám: „Na zdraví sa predsa pije na ex!“ Miki na to hned reagoval: „To je fakt, sme my ale burani.“

Potom sem, ale to už enom jeho synom a jeho žene, vyprávjal, jak sme byli najstarší brigádníci Miki mjel 22, já 27 rokú. Na chmel chodili študenti 16 - 18roční. A skoro šeci chalani mjeli zbalené nejaké kočky, okrem nás dvoch. My sme sa vjenovali popíjaňú s kamarádama z Kryr. Išli sme z nejakej slopačky a filozoficky sme sa zamysleli nad sebú. Konštatovali sme, že by sme mjeli ménej pit a poohlédnúť sa po nejakej babje. Já nejsu vůbec trpelivý, a proto sem sa ohlédel hned. Išli sme okolo nejakého staveniska a tam byli dvje káre, kerým sa po zednícky říkalo japonky. Rekli sme si, že kočky nebudeme nejak balit, ale že ich hned pretáhneme. A protože títo japonky byli pri nás, tak já sem chytil jednu a Miki druhú. Pretáhel sem káru prez cestu na druhú stranu ulice. Tá Mikinova byla privázaná retazú, co Miki skomento-

val slovama: „Túto nepretiahnem, tá má pás cudnosti!“ Potom chytil tú moju japonku a pretáhel ju prez cestu spät-ky. Ráno sme každému vyprávjali jakí sme chlapi, keď sme pretáhli japonku.

Skončím túto smutnú kapitolu nekým, kdo ešte je a dúfám, že ešte nejaký čas bude - mojím najlepším kamošem z rad pedagogického dozoru. Víckrát je tu spomenutý. Na prvém chmeli sem hrál na ubytovni karty. Hrála aj sympatická kočka z Brezovej, kerej sa říkalo Metla. A tá mi domlúvala, abych tak moc nenadával, keď mi nejde karta. Já sem sa í opýtal, esli í to vadí. Ona odpovjedela, že í né ale... A pohľadom zamírila na malého, štíhleho brigádníka. Já sem nelenil a opýtal sem sa ho: „Počuj, ty kokot, tebe vadí, keď nadávám?“ Až potom mi ho predstavili jak pána profesora senickej SVŠ-ky. Tak sem spoznal Rudu Gembeša.

Už na prvém chmeli sme sa skamarádili a párkrát sme spolem posedeli. Pri jedném takémto sedení v hospode sem sa tohoto neuvjeritelne mlado vypadajúceho človjeka opýtal, kolko má rokú. A on mi rekel, že dvadsetšest. Já 19-ročný sem rekel: „Uhm, starý kokot!“ Musím napísať, že Ruda byl a dodnes je ohromný športovec, co mu ale vůbec neprekážalo v popíjaní. Ale asi mu to prekážalo v nadávání, protože je to mimorádne slušný človjek, kerého sem já čul enom jedenkrát, jak rekel sprosté slovo.

Za 7 rokú sme byli, jak obyčajne, zase na chmeli a išli sme z chmelnice a Ruda mi rekel, abych si dneska nic nezačínal, že mja chce pozvat na pivo. A dodal, abych sa nejak slušnejší oblékel. To sa nejak kór moc splniť nedalo, ale jakš-takš sem sa upravil a išli sme do šenku. Byl tam jeden pjekne upravený stolek, kerý byl rezervovaný. Išel sem dálej, ale on rekel, že to je pro nás. Donéslí nám pivo, ťukli sme si a on sa mja opýtal: „Dušan, kolko máš rokov?“ Já sem nic netušil a po pravde sem rekel, že dvacetšest. A on na to: „Uhm, starý kokot!“ Na tem istém míste jak já pred 7 rokama použil tí isté slova na moju adresu.

Momentálne je naše vjekové skóre né 19:26, ani 26:33, ale bohužel 55:62. Pri príležitosti písaná tejto knihy sem Rudu navštívil v Senici. Velice sme sa narehotali nad zážit-

kama z chmelú. Nakonec nášeho stretnutá sme spoločne vydali opravné komuniké, že ja v r. 1968 a on v r. 1975 sme sa totálne mýlili, keď sme jeden druhého označili za starého kokota, pretože my sme a ešte dlúho budeme svježí mladíci.

Je to zvláštne. Fakt sa mi zdál v r. 1968 dvacetšestročný človek starý a fakt sa mi dnes nezdá ani šedesátvaročný človek starý. Človek nemusí byť Einstein, aby pochopil teóriu relativity.

X. Chmelové lásky a proč sem žádnú nenašel

„Miluj, miluj máš-li koho, neohlížej se na nikoho...“ „Chodili spolu z velké lásky a sedmnáct jim bylo let a do té lásky bez nadsázky se vešel celý širý svět...“ „I pro tvé oči, moje milá, čas dávno lék svůj uchystal, kdyby sis je vyplakala slepý bych tu stál“. „Život je bílý dům s vyhlídkou do zahrady, k největším zázrakům patří fakt, že jsi tady. Život je bílý dům od pólu až k pólu, k největším zázrakům patří, když dva jsou spolu.“ A hlavne: „Když dva se rádi mají, i v lednu je jak v máji...s tebou“ Tak títo úchvatné básničky a písničky ze Starců na chmelu mja očarili, nadchli a buhvíco se mnú spravili. A očarujú a nadchýňajú mja furt, aj keď dnes už vím, že né enom v lednu je jak v máji...s tebou, ale ono to môže byť a často bývá v máji jak v lednu... bez TEBE.

Mjel sem osemnást, keď sem videl ten čarokrásny muzikál. V takém vjeku a navíc v tej dobje - v 60-tých rokoch nemohel nezaujať príbeh Filipa a Hanky. Určite sem išel na chmel aj preto, že sem tam chcel stretnúť nejakú Hanku. Nikomu sem o tom nevyprávjal a ani sám sem si to nepripúšťal, ale určite sem to chcel. A preto sem sa nekedy choval jak Filip. Bohužel, častejší sem sa choval jak Honza a ten Hanku nezbalil... Aj keď ju velice chcel...

Chmel mi dal moc, velice moc. Dal mi skoro šecko. Enom jedno mi nedal. Nedal mi Hanku. Dostal sem tam šecko, enom to né, kvúli čemu sem tam išel. Možná aj preto sem tam išel toľkokrát. Najbližší temu krásnému príbehu Filipa a Hanky sem byl v r. 1969. Byla to Viera z myjavskej SVŠ-ky. To sem ale zase nechodil do hospody, nešportoval sem a nezažíval sem také srandy jak inokedy. Buď Mara lebo fara, oboje nejde! Aspoň já to nevím sklúbit.

S Vierú sem sa zeznánil na druhém chmeli pri rozhledni, kde sem išel s Jožú. Sedeli sme na lavečce a pred nás sa postavili tri kočky, kerým sme začali vysvjetlovat, kde je naša ubytovňa a vůbec, kde je co v Kryroch. A vysvjetlovali sme im

to celú brigádu. Púvodne sme zase chceli íť robiť na chmelnicu, ale chceli sme mjeť rovnakú smjenu, jak títo tri kočky, a proto sme súhlasili s robením na česačkách. Mja by ani moc nenapadlo si neco začať, ale Joža sa s Janú nejak oddeľil a Žola zmizla. Co sem mjeľ delať?

Byl sem s ňú v miestním kine na filmje Viva Mária. Každý mja poznal jak brigádníka, kerý teho zí za dvoch a navíc to sporádá velice hltavo, až oblhútne. V tem filmje Brigitte Bardotová nekolko dní nejedla a potom sa jaksik dostala k jezeňú. Jedla skutečne oblhútne, co Viera komentovala na celé kino: „Priam ako ty!“

Procházali sme sa po Kryroch a já sem si furt vymýšľal, co šecko vím, velice sem sa chválil. Furt sem říkal, že já vím šecko a ona skoro nic. Nakonec sem sa í opýtal, esli vůbec neco ví. Ona na to rekla: „No, neco vím!“ Ked sem furt chcel vjedet, co to je, tak mi dala dobrou po papuli a rekla: „Toto vím!“ Musel sem uznať, že to vjedela dobre.

Porádali sme aj oslavu Jany a keďže kočky byli tri, navédlil sme Paču, aby išel s nama, aby Žola nebyla plonkovní. Ked už sme byli dohodlí, tak Žola sa vymylúvila, že je nemocná a plonkovní zoštal Pačo. Vypili sme trochu víc, než bylo treba, a robili sme voloviny. Já sem sa furt gúľal a říkal sem, že to je proto, že su volvox globator - válač gúľavý. Potom sme našli kombinačky /né ženský odev, ale kléšte kombinované/ a zadržovali sme mreže na rozhledňu, na kerej byli dva páre. Tí potom mjeli co delať, aby sa z rozhledne dostali.

Možná to nevyšlo proto, že já sem nebyl Filip, možná proto, že ona nebyla Hanka. Jedno je isté. Já sem musel odéjít z Kryr o 5 dní skúrej na vojenské sústředení. Viera mja vyprovádžala na jakú-takú vojnu. A namýšľám si, že akurát tých 5 dní je na vine, že sem to nedotáhel do konca. Takže nejsu na vine já ale okolnosti. Jak dicky... Dodnes mám odložený její rozlúčkový dopis. Je neuvjeritelné, jak mja tá 17-ročná kočka odhalila a ešte neuvjeriteľnejší je, že šecko, co v tem 16 stránkovém dopisi napísala, platí aj dnes, po 35 rokoch. Nejak sem sa asi zasekel ve vývoji.

Marná sláva, Hanku sa mi na chmeli zbalit nepodarilo. A keďže sa mi to nedarilo, tak sem si robil ohromnú prču

z tých, kerí byli v tejto oblasti šikovnejší a úspešnejší. A o tem vlastne bude táto kapitola.

Ale nerobil sem si enom prču. V r. 1969 mja vyhlásili za boha chmelu a poznali mja dicky šeci brigádníci. Též sem byl starší a oni omylem predpokládali, že mám tým pádem aj více rozumu a skuseností. Proto sa na mja obracali s radama. Ked sem vjedel, tak sem pomohel, aj ked sem si z teho následne spravil prču. Tak sem teho opravdického literáta, kerého sem spomjel v úvode, Jožu, seznámil v r. 1969 ze zdravotáčkú a sú manželé dodnes deň. Aj vícerých sem seznámil, ale tí až tak špatne nedopadli.

Nekedy sem byl nútený rešit spor o ženu. Hvjezdú jedného chmelu byla búranka Anežka. Na chmelnici sme mjeli všelijaké hesla, keré rači nebudu zverejňovat. Jedno ale možu: „Ked chmel, tak na vlečku - ked ženu, tak Anežku!“ Sedeli sme s ňú v hospode a Laca a Vlada o Anežku tvrdo bojovali. Aj ked sa Anežka lúbila aj mje, boja sem sa zúčastnil enom pozorováním tých dvoch. Lúbilo sa mi, jak ju Laca držal za koleno a furt nic. Poradil sem mu, že to musí postupovat dálej. Anežka rekla: „Najít parkovisko.“ Rekel sem, že dnes sa velice řažko hledá parkovisko treba v Praze lebo v Bratislavje. Anežka mi poradila: „Musíš dojet na Búre.“

Ked mi to jejich zbytečné hádání išlo na nervy, poradil sem im, aby rozhodel osud. Vytáhel sem pjetikorunu /musím dodať, že né tento dnešný šmejď, ale pjetikorunu, za kerú človjek dostal 3 velké piva alebo jedno pivo malé s velkým rumem/ a dal sem ju Anežce, aby si ju hodila. Číslo bude Vlada a znak Laca. A dodal sem, že ked tá pjetikoruna zostane stát na hrane, tak Anežku vyhrajú já. Zázraky sa dejú aj v Kryroch a pjetikoruna sa zakotúlala ke stene a zostala stát na hrane oprítá o stenu. Chalanom sem akurát povjedel: „Páni, dovidenia!“

Byl sem ešte vcelku trízvý, a tak sem Anežku volal do hospody na pivo. Ona prohlásila vjetu, kerá by sa klidne mohla volať Anežkina vjeta, podobne jak Pythagorova alebo Thalesova. Tá vjeta znela: „Dobre, ale enom na jedno pivo, protože po tretím pivje sa na mja nasereš a po pátém pivje nebudeš vjedet, že tam s nekým si.“ Anežku sem potom

pozval na svoju svadbu za nevjestu. Ona súhlasila, ale rekla: „Enom bys mi musel objednat schopnejšieho ženicha.“

Tu napíšu jednu príhodu, kerá trochu osvetlí, proč sem žádnú kočku nenapopácal. Ivan sa začal kamarádit s Evú a trávil s ňú plno času. Je jasné, že nás zanedbával a chýbal nám u stola v hospode a pri všelijakých posedeňách. Ráz sme z chmelnice išli na pivo, z čeho sa vyklulo piv vícej. Už dosť dlúho sme tam sedeli, ked sa objavil Ivan s Evú. Sedli si ke stolu, kde byla enom jedna stolička. Ivan išel pro druhú a ked ju nésel k Evje, já sem sa dal tléskat a celá hospoda mja na Ivanovu ohromnú radosť následovala. Potom Ivan donéšel Evje ale aj sebe malinovku. Byla to jeho prvá malinovka v Kryroch, a proto sem zahlásil: „Láska - to musí byt krásná vjec, ked človjek kvůli temu aj malinovku pije.“

Na Ivana a Evu sa mi podarilo zložit najsprostější coververziu známěj pjesničky Sugar, sugar, honey, honey. V tejto pjesničce byli slušnýma slovama enom predložky a zvratné zámeno sa. Ivanovi sme to na chmelnici furt spívali, čemu sa tento nesmírne těšil. Gastona napadlo, že by sme to mohli zaspívat aj pred Evú. Keďže k tejto pjesničce sem mjel autorské práva, kategoricky sem s tým nesúhlasil. Eva byla velice příjemná devčica, kerej sem říkal, že je ozdoba chmelu a Ivana. Proto sme sa rozhodli, že í tú pjesničku síce zaspíváme, ale seriózne a slušne. Náš spjev znel asi takto:

„hmmmmmmmm, hmmm, hmm, hmmm v hmmm, hmmm, hmm za hmmm hmmm na, hmmm, hmm sa, hmmm, hmmm ke hmmm“

Eva byla skutečne pječná a milá a bavívala sa aj s druhým chalana. Ivan pri jedném posedení v hospode bez Evy domlúval Mikimu a Gastonovi: „Tys mi lézel do zelá, tys mi lézel do zelá...“ Sedel tam aj Vlada, kerému neríkal nic, ale on dodal: „... takže sem byl vcelku nenápadný.“

Enom o rok méněj než já, chodil na chmel Joža. Tento, na rozdíl ode mja, každý rok mjel velkú chmelovú lásku na úrovni vážnej známosti. Jedenkrát išel s takúto vážnú známostú po Kryroch a stretel mja. Mjel z teho ohromný úžitek. Kočka byla velice pječná a velice sa mi lúbila. Já sem mu vyčítal, jak to, že má také štěstí a dicky najde nějakú pječnú

kočku. Stežoval sem sa, že já také štěstí vůbec nemám. Konkrétne sem sa ho opýtal, kde našel túto pječnú kočku. On dosť dlúho neodpovídal, já trpjelivý nejsu, a proto sem si odpovídal sám: „Cos ju našel lehce pohozenou v trávje?“ Kočka sa na túto moju otázku aj odpovjed' zamračila a Joža sa enom trošku usmíl. To vyvolalo nečekanú reakciju tej kočky. Uderila ho ešusem, pričem vyléla naňho mléko a odešla přeč. Zapomjela si tam aj svetr. Chudák Joža si potom musel hledat novú vážnú známost, ale je nutné dodat, že moc roboty mu to nedalo.

Na jedném chmeli Joža zbalil Vieru z Podbořan. Ten rok nastupoval výkon základnej vojenskej služby coby mladý inžinír. Bavili sme sa o tem, kde by chcel slúžit. On rekel, že najvíc by sa mu lúbilo, keby ho dali do Podbořan. Vierin tata tam robil velitele, a tak sa ho Viera opýtala, či by nechcel slúžit pod jejím tatú. Ešteže mjel Joža takého dobrého kamaráda jak su já, kerý mu poradil: „Né, Jožo, to neber, to bys byl furt jebaný! Prez deň od tatu a večer od céri.“

Pri záchodoch sem chytil jednu kočku, kerá sa mi lúbila za ruky a začal sem s ňú točit. Nelúbilo sa í to a kričala na mja, abych ju pustil. Já su gentleman a jejímu želáňu sem vyhovel. Ona ale jak byla roztočená kúsek odletela a dopadla na zem. Velice dlúho a úplne márne sem í vysvětloval, že sem enom splnil její želání. Dodám, že zbalit sa mi ju nepodarilo.

Podarilo sa mi, jak sem byl napitý a najedovaný na šecky baby, vyvést velkú nepřijemnost Monice. Vúbec sem o tem nevjedel, rekli mi to až ráno chalani, kerí si k temu aj neco přidali. Utrhel sa mi gombík na riflách, nemohel sem ho nájít a Monice sa nechcelo gombík hledat. To mja najedovalo a reagoval sem neadekvátne. Ked sem sa to dozvedel, utrpjel sem šok, utrhel sem růžu a smutný-neveselý sem sa išel omlúvat a žehlit si to. Monika omluvu hned přijala a ked sem sa na sebja rozčuloval, že to šecko bylo kvůli „posranému gombíku“ tak mi rekla: „To neni vůbec bezvýznamná vjec, taký gombík. Stlačením gombíka sa dá rozpútat aj atomová vojna.“ Dlího potom byla moja dobrá kamoška.

Devčat bylo na chmeli vícej a né každej sa ušel nějaký chalan. Proto na sebja trochu žárlili. Čím byla kočka krajší,

tým viac všelijakých rečí na ňu vymysleli. Asi tri roky na chmel chodila velice pječná Veronika. Bavil sem sa s Myjavčankama, ale keď prešla okolo, chvíľu sem sa bavil s ňú. Keď odchádzala jedna z Myjavčanek rekla: „Nese sa jak kletka, enom vtáka do ní treba.“

Nekedy kočky nechceli kamoškám zradit, s kým strávili večer. S Mikinem a s malým Janem sme sa bavili s Bjetkú a tá nám ríkala, že jej kamoška došla na ubytovňu neskoro, po večerke. Enom im rekla, že bola s nejakým Janom, s takým malým. Bjetka sa poďívala na malého Jana a opýtala sa ho, esli to nebyl náhodú on. On sa ubránil jednoducho: „Já sem to nebyl, já nejsu Jano s takým malým.“

Devčata mi podobne jak babka Lehká radili, abych sa oženil. Platil sem vtedy staromládeneckú daň a rekel sem im, že rači dám o pár stovok víc štátu, než abych dal šecky peníze žene. Jedna kočka sa mja zastala a mój názor chválila slovami: „Máš pravdu, ty bys í dal šecky peníze a mjel bys z toho piču.“

S jednu kočku sem sa na túto tému bavil vážnejší, a to sem už mjel pomály tricet. Bránil sem sa tým, že jej spolužáci sú fajn chalani, dá sa s nima o šeckém bavit, je s nima sranda a uprednostňá chlapeckú zábavu pred babama. Nejsú nejak moc na kočky. Ona mi domlúvala: „To nejsú, enomže oni nemajú ešte ani osemnást, ale ty už si starý a máš tricet.“

Je jasné, že všelijaké kočky si ze mja robili srandu a párkrát im to velice dobre vyšlo. Sedel sem s nejakým v hospode na káve. Dopil sem kávu a zistil sem, že tam zostalo strašne moc socu a rekel sem: „Proboha, to byla káva pro hovado!“ Silva na to hned dodala: „Dostala sa na správnú adresu!“

S ekonómovú cěru Evú sem sa bavil tak, že sem í vytýkal, že ju zbalil Joža. Lamentoval sem nad tým, že na tomto svete ju už nezbalím a na druhém svete také né, protože ona bude hore v nebi a já půjdu tam, kde je plač a škřípaní zubů. Ona sa mja hned opýtala: „A čím tam budeš škřípat ty?“

Roku 1974 sem dostal hrozný hexnšus a byl sem na ošetřovni, aby mi Janka nejak zmírnila bolest. Pokazila sa í baterka a furt ju opravovala a mje sa nevjenovala. Rekel sem í:

„Janka, furt sa otravuješ s baterkú a na moje kříža sereš!“ Ona odpovídala: „Protože baterka mi dá světlo a z tebe mám hovno!“

Je jasné, že šecky tyto hovadiny si nepamatuju, ale mám ich zapísané v deníku. V Kryroch sem sa pohyboval dicky s noteskem a pérem a voloviny sem si zapisoval. Zrovna sa cosi stalo, co bylo hodné zápisu. Zistil sem ale, že sa mi nejak stratilo péro a urobil sem strašný nárek nad tuto stratu. Potešila mja Zuzka slovami: „Nedělaj si z toho nic, asi sa nejaké líbilo tvoje péro.“

Spívali sme s Martú, kerá byla spěvákka súboru Borinka. Lubka ríkala, že též robila nejaký konkurz na spěvákku, ale nevyšlo í to. Já sem í rekel, že sa mohla prihlásit na nejaký inací konkurz. Ona rekla, že by sa prihlásila na konkurz za moju sekretárku, ale co, keď už sekretárku mám. Poradil sem í, aby sa prihlásila za neco inší, treba za moju milenkú. Ona pohotovje odpovjedela: „Ná klidne, aspoň bych sa moc nenarobila!“ Já sem na to rekel moju životnú múdrost: „Ženy sú jak růže. Kerú ženu a růžu chytну, tá mja zraní.“

Mockrát, vlastne furt, sem si robil z koček srandu a jeden rok mi to vycházalo na pječnú kočku Alenku. Ve šeckém sa mi podarilo ju dobjehnút. Rozčulovala sa, proč si dicky vyberu ju. Vysvětlil sem í to velice racionálně: „Víš Alenko, keď ty tak blbo vypadáš...“ Potom sem í vysvětloval, aby sa nedivila, keď neco nechápe, protože ženy mají o štvrt kila lehší mozek než lidé. Moc ju toto vysvětlení neuspokojilo.

Skoro každý deň sem jedel melón ve výklenku a pječným kočkám sem z neho kúsek ukrójl. Ukrójl sem aj búrance Milade a ona to jedla pri mje. Jáderka nejedla a házala ich na zem. Ráz mi hodila dvje - tri jáderka do klína, na co sem reagoval: „Je síce pravda, že semena mám málo, ale nevím, esli mi zrovna toto pomože?!“

Sedeli sme v hospode, byli sme zmoklí a bylo nám zima, proto sme pili čaj, pochopitelne s rumem. Mje sa podarilo trochu čaju vyšplechnút Martinovi mezi nohy. Nic moc sa nestalo, ale keď furt brblal, rekel sem mu, že aspoň Janka konečne bude mjet varené vejca, nemusí mjet furt enom surové.

Ked došla na chmelnicu Julka, kerá mja deň predtým trochu najedovala, tak sem í rekel: „Juli, ty si najkrajší ženská, kerá byla dneskaj na chmelnici. Byli tu ešte dvje, ale to byli úplné špaty.“

Helene sem vyprávjal o Napoleonovi a o jeho bitkách. Rekel sem, že na nekerých místách jeho bitek sem byl a vyhýbám sa Bruselu, abych nemusel navštívit Waterloo, kde Napoleon definitívne prohrál, pretože odtát by mja poslali už enom na Svatú Helenu. A já dúfám, že sa na Helenu dostanu aj bez Waterloo a nemusí byť ani svatá. Ale ani Napoleon mi nepomohel.

Ked sem sa blížil k tricítce byla na chmeli krásná medička Alica. Byla to jedna z mála koček, kerej sem sa lúbil, možná jediná. Často sem byl na ošetrovni, ale k ničemu sem sa nemjel. Furt sem í říkal, že mi chýbá to, co je ke svadbje u muža dosť potrebné. Ležal sem na divane a ona mi varila čaj. Ked mi čaj podávala, trochu mi ho vyšplechla mezi nohy, co sem komentoval slovama: „Víš jak su rád, že to nemám. Včil bych mjel právě obarené vajca.“

Alica sa o mja fakt starala, aj mja krmila a furt sa mja pýtala, co by mi spravilo najvječší radost. Mje sa vtedy lúbila Mariška a já blbec sem í rekel, že najvječší radost by mi spravila, keby zbalila Mariškiného frajira a Mariška by byla volná pro mja. Vječší vůl jak já na tejto zemi nebyl, neni a asi ani nebude.

Dosť podobný vztah k ženám jak já mjel Gaston a též aj dosť podobne dopadel. Razil zásadu: „Baby, ked neco chcú, nech dojdú!“ Táto zásada sa velice ujala na chmeli v roku 1976. Vyprávjali sme aj vtip, jak sa pásli tré býci vedla stáda krav. Vnuk býk navrhel, aby okamžite utekali za krávama na vjec. Tata býk ho krotil tak, že pújdú jakože okolo a dojdú k vjeci. Stareček býk prohlásil: „Ked krávy neco chcú, nech dojdú.“ Stareček býk byl teda jak Gaston. Já sem ešte dodal, že kebych tam s týma býkama byl já, tak reknu: „Budťe ticho vy hovada, lebo nás tí krávy učujú, dojdú sem a budú neco po nás chcet.“

Na jednej zábavje sem sedel s Miminú a Alenú. Furt mja navádali tancovat, ale mje sa nechcelo. Nejak sa im to nako-

nec podarilo a já sem neco odtancoval. Potom ale zahráli čardáš a pri nem já skáču jak hovado. Vúbec mi tí kočky pri čardáši nestačili. Ked sme si išli sednúť, tak sa mja opýtali, esli su taký bujný aj v posteli jak na parkete. Rekel sem im, že aj na parkete, aj v posteli sa musím rozskákat a dobrý su až po tretím koli. Nedočkavé ženské ale nečekajú na tretí kolo a hledajú inde. Ešte dobre, že to nechceli vyskúšat. Mjeli by sa načekat...

Na chmeli byla Zuzka, kerá mjela nádhernú postavu, ale ksicht moc pječný nemjela. Prešla okolo a já sem Alfimu rekel, aby mi donésl Rudé Právo, abych í ho dal na ksicht. Alfi odešel a já sem na neho zapomjel. Zuzka sa vrátila, dala sa se mnú do řeči a zistil sem, že to je velice sympatická baba a dobre sme si rozumjeli. Jak sme sa bavili, došel Alfi s Rudým Právem a rekel: „Musíš to ale roztrhnút, lebo púlka dojde na její ksicht a púlka na tvúj.“ Zuzka to nemohla nepochopit, ale celý chmel byla moja dobrá kamoška.

Viera byla nejak najedovaná na chalanú asi tak, jak já často na baby. Furt nadávala a furt opakovala, že šecí chlapi sú baby. Na toto í Řiša rekel, že on baba určite neni a že í to može aj dokázat. Volal ju, aby s ním išla za roh, kde nikdo neni a on í dokáže, že je chlap. Furt říkal, že vytáhne z gatí pádný argument, kerým ju presvjedčí, že je chlap. Ked s ním Viera nechcela íť za roh, tak sa rozhodel, že pádný argument z gatí vytáhne na místo samém pred šeckýma. Strčil ruku do kapsy, vytáhel odtát svůj rodný list, kde mjel napísané: pohlavie mužské. Nepamatuju si už, esli týmto pádným argumentem Vieru presvjedčil, že zrovna on neni baba. Též nevím, nač mu byl rodný list.

Na jedném chmeli sem sa ze začátku kamarádil ze Zuzkú. Potom sem jaksik presedlal a Peřa chcel na Zuzku najet. Furt sa ale oščádal, protože mjel hrúzu z toho, jakú si z neho budu robit prču. S tým sa mi priznal až na spátečnej ceste ve vlaku a přitem vyprávjal jak slavný filozof Hegel: „Postavil sem najprv tézu: Zuzka je bohovská kočka. Potom sem postavil antitézu: Co by rekel Dušan, kebych ju začal balit. A z toho vyšla syntéza: Seru na ňu.“ Myslím, že pán Hegel sa v ten deň v hrobje obrátil.

Mjel sem už pomáľy tricet, byl sem advokát a kočky sa mja vytytovali na nejaké prípady z mojej praxe. Velice nerád sem o tem vypráľal, ale ráz sem im ríkal o tem, že kedysi, asi pred štyrma rokama, sem zastupoval jednu 17-ročnú kočku v konaní o povolení uzavrieť manželstvo. A nedávno došiel za mnú do kancelárie její muž, aby sem ho zastupoval v konaní o rozvod tohoto manželstva. Bylo mi divné, že tá kočka má 21 rokov a už je aj rozvedená. Vzhľadom k mojému veku sem dodal, že toto sa mje už stat nemože. Jedna z koček hned zareagovala: „No, tebe sa to stat nemože, ale može sa to stat tvojej žene.“

V roku 1977 sem dojel na chmel autem. Dvera na kufrí mjeľi jakési péro a kufr sa otevíral tak, že sem stlačil zámek a dvera išli automaticky hore, pričem uhel zdvihu byl asi 160 stupňú. Tento automatický a rychlý zdvih sem komentoval povzdychem: „Keby to mje tak fungovalo.“ Pán Boh mja vyslyšal a moje želání splnil. Automatické zdvíhaní dverí pre-stalo fungovat.

Išiel sem na poštu s lvetkú, kerá išla na česačky. Nejak sme sa zavypyráľali a já sem išiel s ňú skoro až na česačky. Ked sem si to uvjedomil, tak sem í brblal, že ví velice ľahko obľbnúť starého chlapa. Ona odpovjedela: „No ano, starého chlapa obľbnu ľahko, ale víš, co to dá roboty obľbnúť mladého?“

Nejak sa mi ľúbila Anička a ked sem ju stretel, chytil sem ju okolo krku a začal sem spívať „O nás dvou už Goethe psal“. Ona na to rekla, že to je už velice stará piesnička. Já sem enom smutne konštatoval: „Bohužel, furt je ešte o deset rokov mladší než já.“ Ona mja potešila slovama: „Ty si enom o dva roky mladší jak Stará Boleslav.“

Kočkám sem dával všelijaké prezývky. Tí, keré robili na vlečce s vidlama, byli čertice. Jedna išla pomáhat pri zvážání slámy a kedže nemjela frajára, prezval sem ju slamjená vdova. Jedna kočka mjela svetr v tvári šachovnice, tak sem ju nazval Gaprindašviliová, podľá vtedajší majsterky svjeta v šachu. Též sem rekel, že by sem chcel byt kúň v prostrídku tej šachovnice. Jednej sem ríkal, podľá motýľa na tričku, Butterfly. Ked došla v druhém tričku, rekel sem í, že ten but-

terfly byl hlúpy, ked z takého výhodného místa odletel. Já bych tam zostal! Dokedy?

Ked sa mi nejaká kočka ľúbila, tak sem to vyjádřil po slovensky týmato slovama: „Tvoja krása je rovná krásě nerozvínutého puku šípovej ruže, na ktorom sa v rannej žiare vychádzajúceho slnka trblietajú kvapôčky rosy.“ alebo „Si krajšia ako Tadž Mahal v svite srpku mesiačika.“ Rekel sem to za den aj pjetím kočkám a tí kače si to mezi sebou rekli a potom mi žádná nevierila. A já sem to myslel tak úprimne... V Kryroch sa ešte dalo nájit sladké drevo - lékořice. Často sem s tým chodil a bákerej kočce sem ríkal, že kvúli ní musím jest lékořicu a začal sem spívať skoro jak Vašek Neckář: „Rozhodl jsem se léčit lásku lékořicí...“ Ani títo krásné výrazy, ani spjev mi ale nepomohli k temu, abych nejakú kočku zbalil. Ženy sú moc náročné.

Tak a včil napíšu, proč já sem tu žádnú chmelovú lásku nezažil. V prvém rade proto, že tu bylo strašně moc bab, jak sem ríkal: „sú tu tri baby na hlavu.“ No a navíc moc chalanů bylo ešte mladých a já sem byl boh chmelu, tak na moju hlavu toho ešte bylo daleko více. A jak sem si mjel v tem množstve vybrat? Já si nevím vybrat ani košelu, ani tričko, né to babu. To platí aj dnes a tým duplem to platilo, ked sem byl ešte mladý.

Dokonca aj po chmeloch sa tí baby objavovali naráz. Na jednom chmeli sem sa kamarádlil s Erikú. Dobře sem vycházel aj s jejíma rodičama. Ešte z minulého chmelu byla kamoška Zuzka a tá mja navédla, aby sme jeli na večeru do Piešťan. Sedli sme si do Magnólie k večeri a k vedľajšímu stolu si na moje zhrození prisedla Erika ze svojima rodičama. A bylo po Erike.

Skrátka, išiel sem po Kryroch a videl sem pječnú kočku. Hned sem sa k ní primlúvil. Než sem sa ale k něčemu dostal, videl sem ít druhú a tá sa mi zdála krajší a přešel sem k ní. Dohodli sme sa, že dojdú za ňú na česačky. Nekedy do toho došla další, takže sem za ňú neišel. A ked sem išiel, tak mjela robotu a volná byla nejaká další a tak furt dokola. Nikedy sa na mja žádná nenajedovala, mjel sem tam hrozne moc kamarádek, ale lásku žádnú. Ked sa aj zdálo, že sa s nejakú

bavím víc než obyčejně, nastúpila druhá prekážka, kerú sem nikdy neprekonal - hospoda.

Jak sem už napísal, do prírody sa dalo íť jedine tak, že človek musel prejsť okolo horného lebo dolného šenku. A nedalo sa do nich nevlézt. Jednak mja tam tahal mój „vnútorný hlas“, a jednak mja tam tahali známi, kerí sa tam poneviralí. A tak, keď sem sa konečne pro nejakú rozhodol, že sa s ňú pújdu prôjít, išel sem s ňú najprv na pivo. Skutečne sem vlézel do hospody s dobrým úmyslom dat si jedno pivo a po 10 minútách pokračovať s tú kočkú. Ale... Osudu človek neuteče! Keď nečemu uteče, neni to osud. A mojím osudom bylo zetrvať v tej hospode a vjenovať sa kamarádom až do tej doby, keď to kočku prestalo bavit a odešla. Kolkokrát sem ani nevjedel, že odešla. Krásne to zhodnotil Olda: „Dušan je mistr v navazování známostí s kočkama. Nikdo tak lehce nezbalí kočku jak on. Pak ji přivede do hospody, představí ji kamarádům a má po kočce.“

A keď sem aj zbadal, že tá kočka z hospody odešla a vybral sem sa za ňú, tak sem ju obyčejne našel v ďalšej partii a to mja nebavilo omlúvať sa íť a presvídčať ju znova, aby se mnú nekam išla. Vrátil sem sa teda do hospody a konštatoval sem, že su schopný akurát v tem šenku sedet.

Pri jednej z mojich neskurších cest do Kryr si ke mje v hospode prisedel človek a začal mi vytýkať, že kedysi sem mjel rande z jeho cérú a nedošel sem. Nevjedel sem, kdo to byl a teda ani kdo byla jeho céra. Díval sem sa ale do mojich zápiskú a došel sem na to. Byla to Alenka, velice pječná a milá Kryranka. K temu, abych ju oslovil sem potreboval odvahu. Získání odvahy sem rešil všelékem pivem s rumem. Odvahu sa mi podarilo získat, išel sem za ňú a rande si dohodol.

Bohužel, prehnal sem tí prostredky na získání odvahy a ráno sem nevjedel ani kedy, ani kde to rande mám. Išel sem za Oldú, kerý byl se mnú. Ten si pamatoval, že rande mám o troch, ale též nevjedel kde. S Oldú sme sa stretli o jednej a rozdelovali sme rajón Kryr tak, aby sem Alenku stretel. Aby sme neco nezapomjeli, tak sme sa zase posilňovali pivem a rumem až sme zistili, že sú štyri hodiny. Ze žalu nad tým, že sem zmeškal rande s tak pječnú kočkú, sem sa potom

s Oldú opil. On pil ze žalu nad tým, že má tak nemožného kamaráda. Netušil sem, že po dvaceti rokoch od tohoto nezdaru mi to Alenkin tata vytkne v hospode.

Celý výsledek týchto mojích známostí byl ten, že sem konštatoval, že jedínú ženskú, kerú sa mi na chmeli podarilo pretahnúť, byla večerka. Skrátka na temto svjete a na chmeloch obzvlášť mám vyšší životní poslání, než sa flákat s babama.

Jedna z koček, kerá chodila na chmel víckrát, byla přijatá na štúdium speciálnej pedagogiky pro zvlášť ťažko vychovatelných. Kamarádila sa se mnú a šeci ju presvídčali, aby sa mja pokúšala prevychovať, lebo má byt na výchovu takýchto lidí vlastne odborníčka a že já budu její prvá prax. Ona rekla krásnú vjetu, kerá sa mi dodnes velice lúbí: „Dušana sa nám nepodari prevychovať. A keby sa to nekomu podarilo, byla by to velká škoda.“

Túto kapitolu zakončím optimisticky a pječne. V dobje spisováňá týchto zážitkú sem išel, jak obyčejně, stopem ze Senice do Skalice. Zastavil mi šofér, kerý sa ke mje mjel jak ke známému. Keď mja nekdo taký stretne a já nevím odkát ho poznám, napadne mja, že to je z nekerého chmelu. Aj tento šofér byl na troch chmelových brigádách. Tak sem mu rekel, že spisuju knihu o chmeli. Pýtal sem sa ho, esli o to budú mjet bývalí brigádníci záujem. On byl nadšený a rekel, že na to furt spomíná a aj spomínat musí, protože aj ženu má z Kryr. A hned dodal, že to neni Kryranka ale Búranka, s kerú sa zeznánil na chmelovej brigáde v Kryroch. Včil budú mjet 30. výročí svadby a pújdú to oslávít do Kryr, kde sa zeznánil.

Pri spomínkovém strhávání chmelu v r. 2004 sem brigádníkom vyprávjal, co sem tu šecko kedysi zažil. Na druhý deň došel jeden z nich a ukazoval mi fotku, na kerej sem sedel já na lavičce a okolo mja 13 koček. Málem sem spadl z noh a opýtal sem sa ho, odkád tú starú fotku má. On ukázal na jednu z tých koček a rekel, že to je jeho mama. Byla to Mirka Hoštická, kerá sa tu na chmelovej brigáde do jedného Kryrana zamilovala, vydala sa za neho a bývá v Kryroch už skoro tricet roku.

Teda né každý sa choval jak já a nekerým Filipom sa podarilo Hanku nájit.

XI.

Babka Božena Lehká

20.8.1968 sem dorazil prvýkrát do Kryr. Odvzli nám vjei a my nalahko sme išli k ubytovni. Než nás ubytovali, hráli sme volejbal. Trvalo to dosť dlúho a nekerí dojíдали to, co mjeli nabalené z domu a vícerí museli íť na záchod. Po asi dvoch hodinách rázným krokom došla k nám babka. Krívala podobne jak moja krsná a jednu rukú držala ohromný prútený koš, kerý mjela oprítý o bok. Tým košem treskla o stúl, až nejaký odpad, kerý byl v nem, z neho vyskočil. Dala si ruky v bok, šlahla po nás úžasným bosoráckým pohledem krásnyma modrýmá očama a neopakovatelným, pisklavým hlasem pronésla vjetu, kerú si každý, kdo tam byl, zapamatoval: „Hele, hoši, nevochávejte mi tí prkýnka na záchodech, nebo vám tí čuráčky pouřezují“. Byla to prvá osoba, s kerú sem sa v Kryroch spoznal.

Táto zvláštná osoba a osobnosť byla babka Božena Lehká, ročník narodeňá 1897, teda mjela 71 rokú a byla prvý rok vdova. Byla to moja največší chmelová láska, kerá nikedy nesklamala, kerú sem mjel dicky rád a kerá mjela dicky ráda mja. A vúbec, mjela ráda lidí, hlavne mladých. Protože aj ked mjela 71 a nakonec až 83 rokú, byla mladá. Co tú šecko zaujímal! O šeckém možném sa s ňú dalo bavít. A hlavne srandovat. Sranda, to byl její živel, proto sme si tak rozumjeli. Celých 12 rokú sme byli vyhlášená dvojica.

Dodnes, ked su najedovaný na ženy /a to u mja neni nic zvláštného/, ríkam, že na svjete bylo enom šest dobrých žen - dve starenky, dve tety, krsná a babka Lehká. A to pjet z nich stálo u mojej kolébky a v živote sem teda stretel enom jednu - babku Lehkú. A dodávám, že šecky už umreli a posledná z nich byla babka Lehká.

Táto neuvjeritelne energická žena až do r. 1974 teda do 77 rokú robila pri chmelových brigádách. Mjela kedysi vlastnú chmelnicu a po združstevnení robila v JZD Kryry a pomáhalajak dúchodkyňa. V rokoch 1968 - 74 robila upratovačku na ubytovni a umývačku ešusú. To ju poznal každý brigádník, protože každému rekla nejakú srandu. Musím napísať, že

tá sranda málokedy byla slušná. Babka sa vjedela úžasne vyjadrovat a sprosté slova z její huby nebyli zas až tak sprosté. Za každú príhodú dodávala: „Jo, jo to musí bejt.“ Babka moc zubú nemjela a šišlala. Od r. 1975 už babka na ubytovni a v jídelni nerobila a chodil sem ju navštevovat.

Málokedy sem k ní došel sám. Dicky sem tam dotáhel pár mladých brigádníků hlavne koček. Babka dicky napékla koláčů, navarila kávy, my sme si donéšli pití a bavili sme sa, spívali, kecali a počúvali babku a její zvláštné řeči. Moje kamarádky si k ní chodili umývat hlavu, prat, žehlit a co já vím, co ešte. Dicky byla každému ochotná pomoci. Ked sem tam védel nejaké nové kočky, tak sem im ríkal, že ideme k mimorádne slušnej pani, aby si dávali pozor na jazyk. Oni sa snažili a babka ich už ve dverách privítala takýmá slovama, že skoro spadli z noh.

S babkú sem sa zeznánil ešte v ten deň, co nám chcela pourezovat čuráčky. Její povinností bylo aj zehřít vodu a dávat ju chmelárom aj s jarú na umytí ešusú, z kerých sa jedlo. Videl sem jak nosí v kýbloch vodu do kotla. Nedalo mi to a nanosil sem tú vodu já. A tak vzniklo kamarádstvo na život a na smrt. No, na smrt asi né, lebo ona je už z tohoto svjeta preč od r. 1981. Tú vodu sem í nosil na šeckých 7 chmeloch a ked sem nejak nemohel, dicky sem nekocho určil, aby vodu babce nanosil. Chalani to robili ochotne, lebo babku mjel každý rád.

Pri umývání ešusú nám babka spívala všelijaké pjesničky, vyprávjala různé příběhy, keré nejsú moc vhodné na uverejnení. Proto tu napíšu enom tú najslušnejší pjesničku:

„Slíbila mi dáti v kanceláři,
že prý mi dá jak se patří.
V kanceláři, jak se patří - péro namočit.
Ale ona mi tam nedala, protože se hnevala.
Hnevala, nedala - zatřkat.

Slíbila mi dáti ve sklepě,
že prý mi dá při světle.
Ve sklepě, při světle - vína natočit.
Ale ona mi tam ...

Slíbila mi dáti ve dřevníku,
že prý mi dá na špalíku.
Ve dřevníku, na špalíku - dříví naštipat.
Ale ona mi tam ..."

Často sme spívali pjesničku Hejbá se to hejbá, u našeho mlejna. Naše pani máma hejbávala ráda, hejbávala vesele, až prkýnka popadali z postele. Treba dodat, že babka slovesem hejbá nahrádala různé slovesa, keré vyjadrujú činnost predchádzajúcú rozmnoženú. Bavili sme sa treba o nejakej hostine a babka říkala, že sa tam jedli „gratulované kuřata“. Ked sem sa temu smíl a opravil sem ju, že to byli asi grilované kurata, tak rekla: „No tak grilované. Kdopak by si vzpoměl na grilování, to si spíš vzpomenu na hejbání.“

Spívala nám: „Nemakej mě na kolínka, tam je samá kost. Sáhni si ty trochu výšej, tam je masa dost.“ Potom nám vysvetlila, že túto pjesničku spívá u řezníka.

Babka mjela jednu velice pječnú říkanku. Postavila sa k nekomu, pječne to ukazovala a pri tem vyprávjala:

Hore jsou vlasý - dole jsou časy,
hore je čelo - dole by to chtělo,
hore jsou oči - dole se močí,
hore jsou líce - dole je svíce,
hore je nos - dole je kos,
hore jsou zuby - dole jsou chlupy,
hore jsou ústa - dole se šústá,
hore je brada - dole je zrada,
hore je krk - dole je prd,
hore jsou prsa - dole se prcá.

Další říkanka byla:

Medvěď má chlupatou packu,
ty máš chlupatou chcapku.
Medvěď má chlupaté záda,
a ty máš chlupaté ráda.
Já mám chlupatý ráda,
mám přitom kamaráda.

Škoda, že sa dajú napísať enom slova. Vúbec sa nedá popísať hlas, jakým to babka vyprávjala, nedajú sa popísať její pohyby a hlavne sa nedá popísať výraz jejího ksichtu. Na

prvém chmeli mjela babka 71 rokú a šecky títo pjesničky a říkanky vyprávjala až do konca života, do 83 rokú. Pri týchto blbosťách úplne omládla a její krásné oči sa úplne rozzárili.

Ked sa babce neco nelúbilo, tak na to rekla: „Túdle! Dvě kulatý a jedno dlouhý.“ Ked sem išel na vojnu, tak nevjedela pochopit, jak mja mohli zebrať za vojáka. Říkala: „Dyť máte prdel ve dvě půle a přes pytlík šev.“

Často dávala devčatom pri jezení alebo pri návštěvách u ní otázku, o co dojdú ženy, ked ich budú oplodňovat motorový býci. Ked na to nikdo neodpovjedel, tak rekla: „Vo funění do ucha.“ Dodávala k temu, že ženy potrebujú moc vitamínu C. Podla ní vitamín C spočívá v temto: „Dej Culíka, dej ho sem, ať tu dlouho nejsem.“

Ked teho moc navyprávjala, tak ponúkala víno alebo vodu týmato slovama: „Zapite to, holky, honem, ať to neumíte naspaměť.“ Potom říkala: „Já tí holky řečemi podráždím a voni vám pak nedají pokoj a budete muset s nimi v noci se všechněmi spát a vy říkáte, že ho nemáte, no to bude boží dopuštění.“

Ked sem babce rekel, že sú tu moc mladé devčata, musí sa bavit slušnejší, tak mi rekla: „Ale voni už taky ví, odkud jim nohy rostou. Jenom aby napřezrok neplakali, že chovají malého chmeláčka.“ Reagoval sem povzdychem, že je s nů trápení. Ona odpovjedela: „A s vámi je ještě horší, když vám to ultimo nestoupne.“

Já sem babce domlúval, že takéto řeči nemože vést a že sa kvůli ním dostane do pekla. To í nevadilo a rekla: „Dyť tam je dobře, tam je všechno. Víte, jak se říká, že čert to vzal. Proto v pekle je všechno a v nebi není nic.“ Babka byla už vdova, a tak sem sa í pýtal, co í na takéto řeči říkal její děda. Ona na to: „No, co by říkal, že to dobře umím, to říkal.“

Babka nám dávala všelijaké dobré rady. Devčatom vysvetlovala, že nejlepší sú chlapi, kerí dokážú urobiť jelení skok. Říkala, že to sa muž musí postavit na kredenc a z kredenca skočit na ženu. Ked sem nad tým krútil hlavú, tak zakončila: „No jo, to je jelení skok z kredence nebo támhle z rozhledny.“ Těž nás, aj chalanů aj devčata, poučala, aby sme si všímali oči, protože „jakové vobočí, takové rozkročí“.

Ráz sem babce rekel, že sem nejakú kočku pozval do hospody a zaplatil sem i pivo a brambúrky. Babce sa to nelúbilo a poviedela mi na to svoj názor: „To si dajte raději pojištit klobouk, ať vám ho kroupy nerozbijí, než dát nějaké peníze za ženskou.“

Babka vjedela prekvapit. Nemjela problém s tým, že oslovila človeka, kerého videla poprvé. Ked v jídelni stál nejaký chalan enom tak, hned k nemu došla a opýtala sa ho: „Já se na vás tak koukám, vlasy se vám třepetají, že vy se bojíte, že za vámi nejaká přijde?“ Na dalšího, kerý stál opodál, rekla: „Zvedá se mu barometr, bude bouřka.“

Další případ jak babka lahko nadvázala kontakt. Išel sem po Kryroch s chlapem, kerý mjel fúza a bradu a fakt vypadal v tem hrozne. Stretli sme babku, tá zalomila rukama a rekla na adresu mojého kamoša: „Dneska jsou ti mužští tak zarostlí, že udělají hubou jen takhle a mají piču hnedka u huby.“ Myslím, že ani Michelangelo Buonaroti by nevjedel namalovat taký ksicht, jaký pri tem „tákhle“ urobila babka.

Nám chalanom dávala rady, co máme robit, aby sme ženy nesklamali. Najlepším povzbudujúcim prostredkom pro chlapú byla podľa ní potopa: „Von se bude bát, že se utopí a půjde nahoru.“ Dalším takýmto prostredkom byli podľa babky žiletky: „Položit pod to žiletky, vono se to bude bát, že se řízne, pude to nahoru.“ Též nám radila, že s kočkama máme íť do přírody, do chrampejčí: „V tom chrampejčí jí to odspodu píchá a ona pak přiráží líp než národní výbor.“

Babce sa vůbec nelúbilo, že su v mojém pokročilém vjeku furt slobodný. Tvrdila: „Když se neoženíte, půjdete do pekla písek vázat.“ Namlúvala mi neúspešne každú kočku. Ríkala, že ju mám přeríznout a když nebude chtít, tak ona ji přerízne koštětem. Furt mja navádala, abych sa oženil. Já sem sa furt bránil tým, že mja žádná nechce. Ona dicky dodala: „nechat“. Domlúvala mi: „Kdyby jste byl pořádný, dávno jste ženatý a máte čtyři děti. Vyndal by jste tu hloupost a dělal by jste tu darebnost.“ Ked sem i říkal, že skutečne mja žádná nechce a nic mi nezostane enom si zebrať ju, rekla: „Copak by jste dělal se starou bábou? Vy by jste plakal, že už nemůžete a já bych plakala, že mám málo.“

Na to ženení mja navádala furt a ríkala, že na moju svadbu dojde bosky do Skalice a bude mi péct koláče. Rekla, že mi půjde aj za družičku a dodala: „... a v noci vám ho půjdu pomociť zavádět.“ Velice často a já musím dodat, že velice pravdivo mi ríkala vjetu: „Pane Dušan, vy jste kudibába, vy když vidíte ženskou, leze na vás horečka.“ Co je to kudibába, nevím dodnes.

Takto mja celé roky volala. Byl sem pro ňu: „Pane Dušan“. Písal sem tu o fotbali aj to, že sem pri jedném důležitém střetnutí dal rozhodující gól. Išli sme ze štadióna a došli sme na náves. Byla nedela, bylo pěkne a na návsi bylo plno lidí. Jak sme vcházali, tak křížem prez náves na lavičce u starej pošty sedela babka s p. Šperlovú. Já sem prez celú náves zakřičal: „Babi, dal sem gól!“ Babka hned z fleku, bez přípravy a prez celú plnú náves zakřičala snád ešte prenikavejší: „Ale, pane Dušan, jděte do prdele s vašim fotbálem. Tam, kdyby jste nějaké holce dal gól. Ale vy se, myslím, bojíte, že by vám tam zůstal! Anebo ho nemáte!“ Jak všelijak sa dá odpovjedit na slušný oznam o vstrelení gólu.

Babka spívala velice sprostú pjesničku, kerú svojsky na můj účet vylepšila. Tá pjesnička znela: „Kunda, čurák to jsou dva rytíři - kunda pořád naskakuje, čurák do ní míří.“ Ráz to babka zaspívala pred návštěvú o neco slušnejší, takže ten závjer znel: „... Dušan do ní míří.“ Nastal ohromný rehot a ked sa pomaly končil, babka dodala: „... a nikdy netrefí.“ Rehot pochopitelne pokračoval ve zvýšenej frekvencii.

Nekedy sa to babce nejak rozležalo v hlavje a začala chápat, proč sa nežením. Zdúvodnila si to tým, že kvůli jednej nechcu opustit další a že su: „jak nebožtík Tuhej, každou chvíli na druhaj.“ Také ríkala dvje pěkne hesla: „Pro jednu krávu tráva neroste.“ a „Pán Bůh Vás proto stvořil, aby jste se jeden po druhém vozil.“

Ráz sem došel k babce dost neskoro a čudoval sem sa, že už je osem hodin večer. Babka na to: „No jo, von hraje fotbal a pak se mu to zastaví na půl šesté a diví se.“ Byl sem tam s nejakýma kočkama a její fenka Ťapka sa motala okolo mojich noh. Babka mi poradila: „Dejte si pozor, vona cítí maso, aby vám neuchlamtla tú štangličku.“

Sedeli sme na divane a aby mja nestudenila stena, dala mi babka za chrbet polštár. Ten mi ale zebrala jedna z koček, kerú též stena studenila. Babka mi podala taký menší polštárek a rekla: „Je to malinkej polštár, ale vono mu to stačí, von ho má taky malýho.“ Došel tam aj Joža, kerý byl menší postavy a dosť dlúho stál. Babka mu poradila: „Sedněte si, máte těžké závaží, tahá Vás to nadolů.“

Já sem rekel, že to je jedno, malý nebo velký, stejne mi nanic není, lebo mja žádná nechce a ked mi neni nanic, tak ho zahodím. Babka zase reagovala okamžite: „Né, nezahazujte to, budete to potřebovat, dyť za chvíli budou ořechy, budete je roztloukat. Anebo se podívejte, jaké mám veliké kaštany před okny. Dělej mi stín a když ho máte tak zachovalej, můžete je vyklátit.“

Babku se mnú chodívali navštevovat aj vedúci aj pracovníčky ONV. Došel sem tam s dvoma pracovníčkama odboru pracovních síl a sociálních vecí ONV Senica a babka tento jejich dlúhý titul skrátila na „sociální pracovnice“. Ponúkala ich ringlama takto: „Vemte si, sociální pracovnice, vitamín!“

Ráz sem tam došel s jednú vedúcí. Babka si ju musela s nekým poplést, protože í tvrdila, že vloni sa kamarádila s takým chlapem a byl to velký samec. Ked sa tá vedúcí bránila, že to určite není pravda, babka rekla: „Je, je to tak, byl to velký kanec.“

Babku sme častokrát stretali, ked už nerobila v jídelni, na nákupoch v Kryroch. Jedenkrát sem sa ponáhlal a nemjel sem čas bavit sa s ňú. Vytykala mi to, ale její kamošky pani Šperlová a babka Pidrmanová í rekli, že mám pravdu, co sa mám co bavit ze starýma babama, ked je tu plno mladých. Na to babka rezolútne vyhlásila: „A hergot, já hejbám zrovna tak, jako ta mladá a možná ještě líp. Copak si myslíte, že to nechám zahálet tak jako vy?“ Ale potom rekla svojim kamoškám: „Jo, copak Dušan, ten když dostane nějakou mladou holku, bude se na tom pást jako zajíc na mladém jetele.“

Babka mjela aj dobrý pozdrav pri stretnutí na ulici. Žili tam furt nejakí Nemci a tí zdravili Guten Tag. Babka na tento pozdrav odpovedala tak, že to vypadalo Guten Tag, ale ked to človjek dobre počúval, tak zistil, že babka odpovídá: „Kunda

neni pták.“

Pochopitelne, že sme sa bavili aj o normálnych vjécách. Babka vyprávjala, jak sa vydávala. Bylo to po vzniku Československa a ona aj její frajír vystúpili z katolíckej cirkvi a vstúpili do cirkvi československej husitskej. Babka byla tehotná a nebylo farára z tejto cirkvi. Byla zima, sneh a babka byla už v 8. měsíci tehotenstva, ked našli asi 20 km od místa, kde žili farára. Najali si kočíša ze saňama, kerý ich do toho místa vézel a zároveň robil svjedka. Po svadbje sa ženich aj svjedenek napili jak my na chmelovej brigáde. Naštěstí kone zostali trízvé a babka v 8. měsíci naložila na sane muža aj kočíša a dovézla ich v porádku dom. Vjedela si tá žena poradit ze šeckým.

Celých 12 rokú sme si s babkú dopisovali. Ona obyčajne nadiktovala svojej céri, co mi má napísať. Málokedy napísala neco vlastnoručne. O to víc mi a vůbec nám brigádníkom vlastnoručne napékla koláče. Málem sem spadl z noh, ked sem sa s ňú došel rozlúčit do jídelne r. 1972, ked sem išel na vojnu. Babka aj ked od rána do noci robila v jídelni, mi stačila napéct koláčů a vůbec mja vybavit na cestu, jak kebych išel na konec svjeta. Aj do kasární v Piešťanoch mi posílala balíky ze všelijakýma dobrotama. Byla velice šťastná, že sa dožila mojej svadby a dala mi aj svadebný dar.

Musím sa pochválit tým, že dicky ked sme došli babce na návštěvu, tak za sklem kredenca byla moja fotka a byli tam aj šecky pozdravy, keré sem í za rok poslal ze všelijakých výletů.

Naštěstí šecky títo reči, keré babka védla mám nahráté na kazete. Natočili sme to s Mikim pri našej mimochmelovej návštěvje Kryr v roku 1976, teda babka mjela 79 rokú. Kazetu uschovávám jak najvzácnější relikviju.

V r. 1980 sem už došel enom na rozlúčku s Kryrama. Babka už mjela 83 rokú a chcel sem ju ešte videt. Hned po příjezde do Kryr sem išel k jejímu bytu a búchal. Ale nic. Až mi nekdo rekel, že babku pred pár dňama dali do domu důchodců, kerý stál naproti jejího bytu. Hned sem letel tam. A tam sem sa dozvedel, že minulý týden dostala mozgovú mrtvicu a leží v nejakém zařízení pro dlouhodobje nemocných

ve Vroutku. Hned sem jel za její cérú p. Hřebcovú, aby sme jeli za ňú. Tá mi ale rekla, že to je zbytočné, že ona nikoho nepozná, ani ju, jedínú cέρu. Ale aj tak sem trval na tem, aby sme za ňú jeli, Vrutek je nedaleko.

Nebyl to povzbudivý pohled na vječnú mladícu, jak bezvládne leží na posteli a oči má zavřité. Babka mjela krásné modré oči, vážne sem krajší nevidel. A také sem ju ešte nikdy nevidel ze zavřítýma očama. Stál sem aj s její cérú bezradne pri posteli a bylo mi všelijak. Naráz babka otevřela oči a její pohled sa zastavil na mje. A potichu mi rekla: „Jé, pane Dušan, to je hezký, že jste se přišel se mnou rozloučit...“ Cέρu zase nepoznala a zavřela oči. Po chvíli ich priotevřela a na můj úžas a na úžas svojej céry táto 83 ročná vzácná žena začala spívat jednu z jejich rozverných pjesniček. Velice, velice pomály a velice, velice potichu, ale predsa sme čuli: „Slíbila mi dáti v kanceláři, že prý mi dá jak se patří, péro omočit. Ale ona mje tam nedala, protože sa hněvala. Hněvala, nedala...“

Cítil sem, jak napjetí povoluje a dal sem sa smít. Né tak nahlas, jak u ní, šak ani ona nespívala tak nahlas. Aj ona sa usmíla a zdálo sa mi, že mi chce podat ruku. Tak sem i podal ruku a rekla mi zbohem. Nemjelo význam si neco nalhávat, a proto aj já i sem rekel zbohem. Zavřela oči a já sem jel do Kryr. Její parte mi došlo až za 5 mjesíců. Mjela dobré srdce...

Je to už skoro štvrtstoročí, co tu babka neni. Za tento dlhý čas nebylo dňa, kedy bych si na babku a na nejaký její výrok nespomjel. Myslím na to, co by mi říkala, že aj 10 roků po rozvodu su furt sám. Asi to isté co na chmeloch a byla by velká sřanda. Škoda, že tu už neni a škoda, že nikoho podobného sem už nestřetel.

Závjer alebo nic netrřvá vječne

Ani můj boj s okolnostřama nebyl vječne vítězný. Písal sem o tem, jak úspěšne sem bojoval s okolnostřama, keré sa snažili skončit moje působení na chmelových brigádách. 12 roků úspěšného boja sa skončilo a okolnosti mja donútili zavjesit chmelový širák a rukavice na hřebík.

Nevím, či mi okolnosti umožňá vřhledem k mojému pokročilému vjeku ešte nejakú návštěvu Kryr. Ale jedno je jasné. Okolnosti a hlavne můj chvílu úspěšný boj s nima spúsoobil, že sem na chmelových brigádách a vůbec v Kryroch zažil moc pěknych vřcí.

Určite né každému sa bude šecko z teho lúbit. Ale dúfám, že každý si neco z tohoto vybere a každý sa aspoň něčemu zasmjeje. A já dekuju okolnostřám, že byli ke mje tak milé a dovolili mi títo moje zážitky napísat.

V úvode sem napísal, že sem sa velice divil mojej krsnej, kerá skoro 40 roků po tem, co byla na chmelovej brigáde, vřdela o ní pěkne vyprávřat. Ona o tem knihu nenapířala. Asi proto, že si nerobila poznámky. Já sem si poznámky robil, a proto sem mohel, skoro po 40 rokoch od mojého prvého chmelu, neco o tem aj napísat.

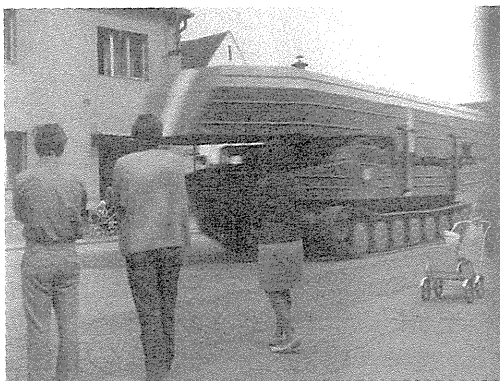
12 roků sem chodil na chmel. 12 roků ležali moje zápisky ladem, než sem ich jakš-takš napířal ve formje vhodnej na čítaní. A zase to ležalo 12 roků ve skrini, než sa z teho stala táto kniha. Důfám, že to nebude ležat dalších 12 roků, než si to nekdo přečítá...

Na zadní strane obálky videt, že sem zase „definitívne“ zavjesil můj chmelový širák - na kotvu chmelnice „U Brunnera“. Můj „vnúřorný hlas“ mi říká, že ho ešte zvjesím. Ked to takto půjde dále, tak sa mi podarí splnit to, co sem kedysi dávno rekel z mladíckej nerozřáznosti: „Na chmel sem došel poprvé jak devatenářročný a naposledy sem dojdř jak devadesářročný!“ Šak už je to enom 35 roků...

Obrazová príloha

Fotky sú vječinú z mojého archívu. Nekeré mi poskytlí p. Kopasová z Myjavy, M. Baculík ze Skalice a V. Milota a M. Růžther z Kryr. Srdečné díky!

Šecko to
spískali títo dvá
J. Baculik
a H. Růther.

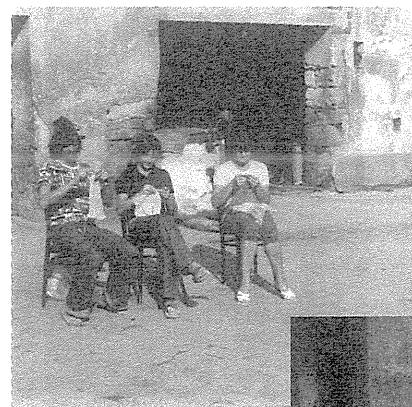
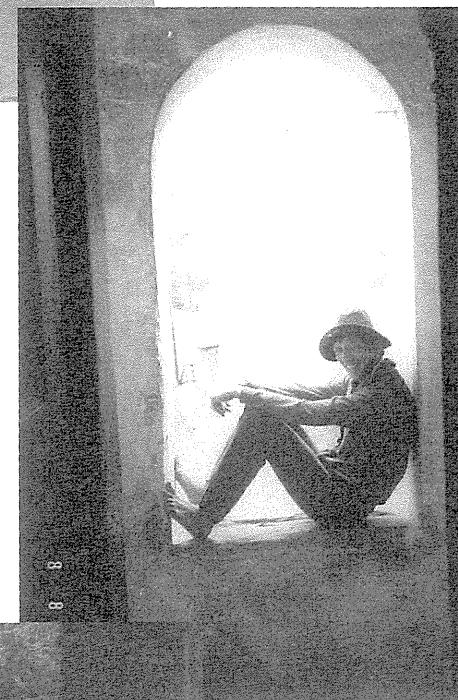

Návšteva
z Východu
r. 1968.

Dočesná r. 1968.

*Ubytovňa a babské kadibudky.**Dvůr ubytovne
a „můj“ výklenek.*

*Kucharky
a výdaj stravy.*

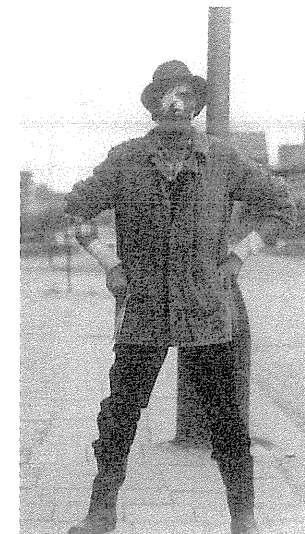
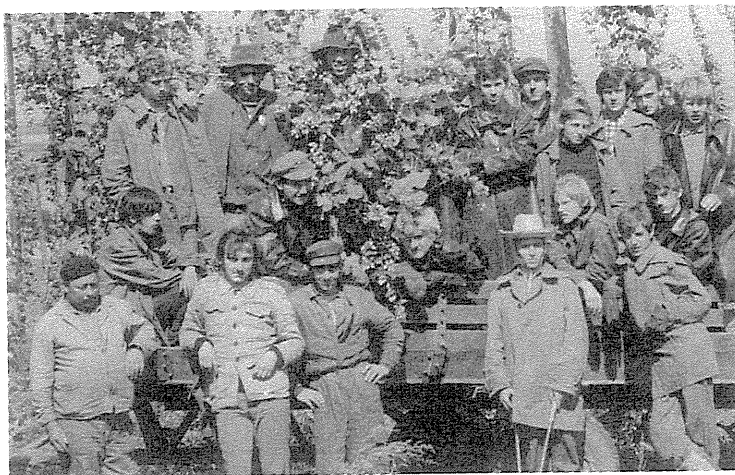

*Strihač Miki
a parta na valníku
za ním.*

Občerstvování, ošetrování a fotení na chmelnici.
Vlevo dole V. Lahvička, s nožnicama Ruda Gembeš.

Probůh, copak je
masopuštěnej outerek?
Vlevo dole J. Šperl.

*Nakonec
sme sa dotrhali.*

Posledný štok a ideme na česačky.

*Na česačkách bylo koček jak maku.
Vpravo dole Pepa Šic.*

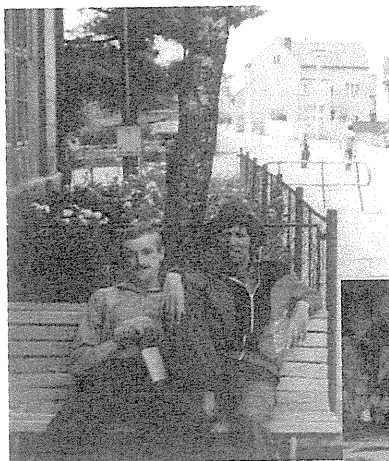

Bože, kolko z nich už neni ...

Mejdan u Tomanů.

Olda Žila.

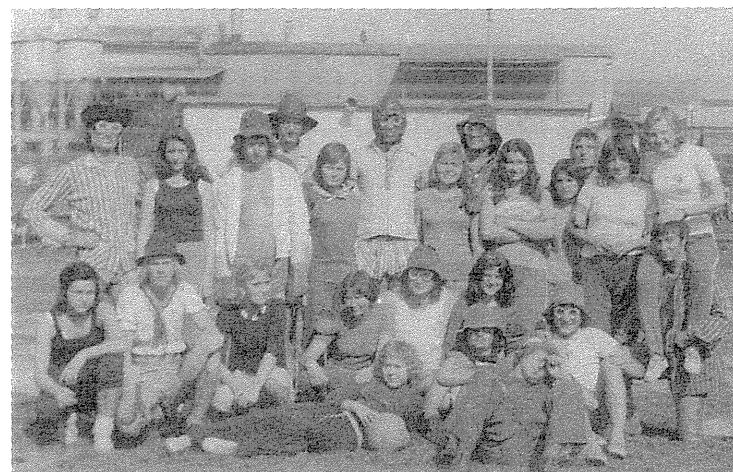

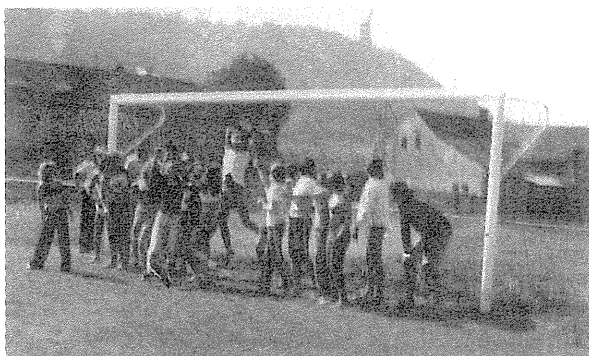
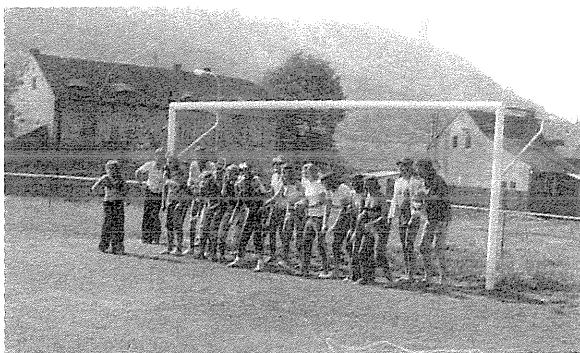
Vodu sem pil enom
v Karlových Varech.

Fotbalové mužstvo brigadníků r. 1970 a strhávačů r. 1976.

*TJ Rum Muži - SK Ženy.**Ludé - Ženy.*

Strílám gól z 11-ky a dostávam pupkáča.

Tri kočky na hlavu a na moju aj trinást.

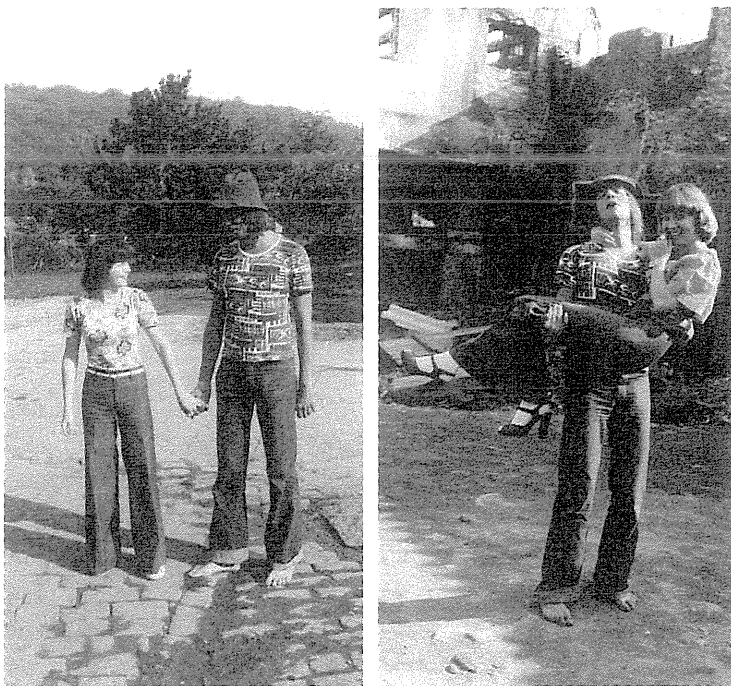

Najbliž k Hance byla
Viera.
Zdenka a další kočky
z česaček.

Gaprindašviliová a další kočky.

No, dalo sa z tych koček vybrat?

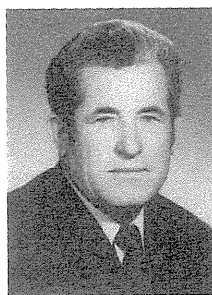

Často sem mjel nátačky.
V rámci trojpolného systému sa mi ušlo vození mjechú.

H. Růther, Zd. Ladman a S. Vyhnálek
zamlada.

Saša Vyhnálek

Herbert Růther

„Zavjesovač“ J. Baculík.

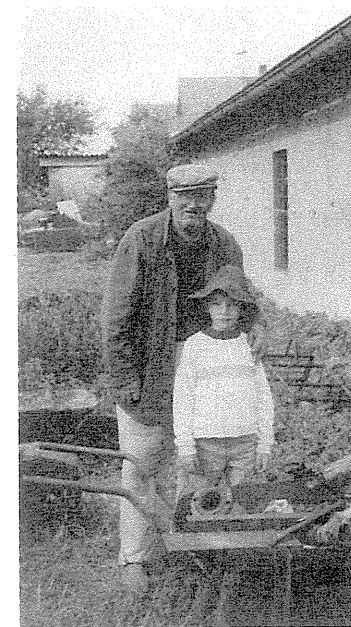
Preds. MNV M. Krátká.

ekonom Záhorský

Fedor Svisták.

Franta Růther.

Miki a Máňa sa kamošili.
Kdoví či sa stretli...

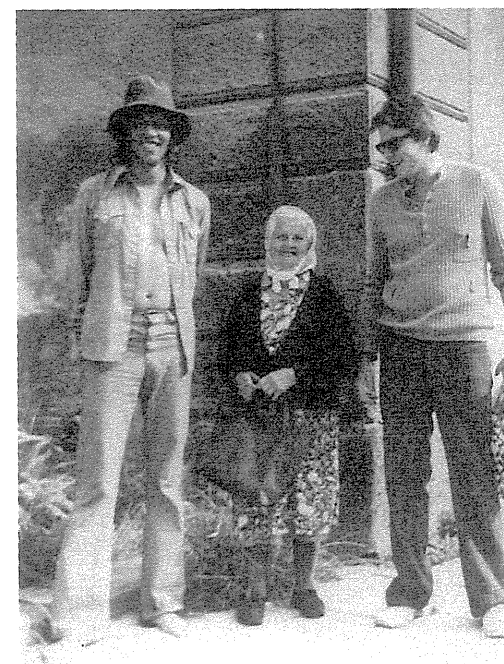
M. Krátká v dúchode.

V čiernom svetri Vlado Horňák. Dole v strede Alfi Čapka.

Babka Lehká v kuchyni a na nákupoch.

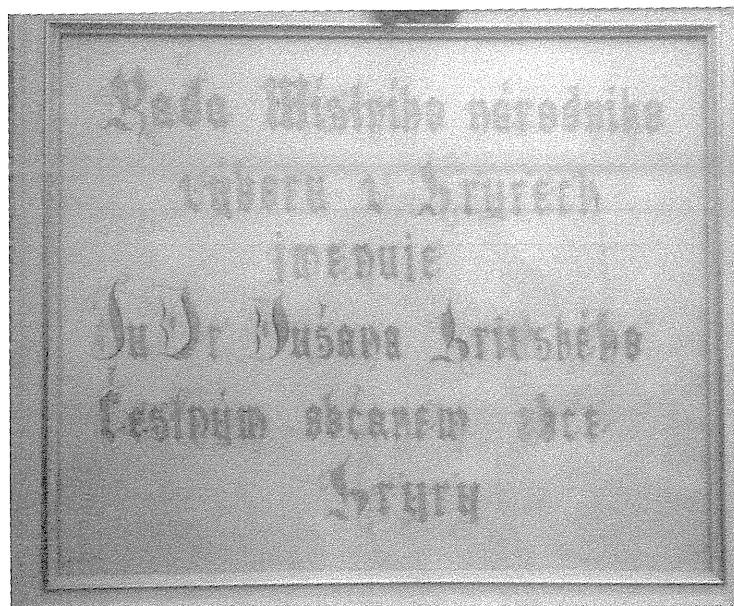

U babky.

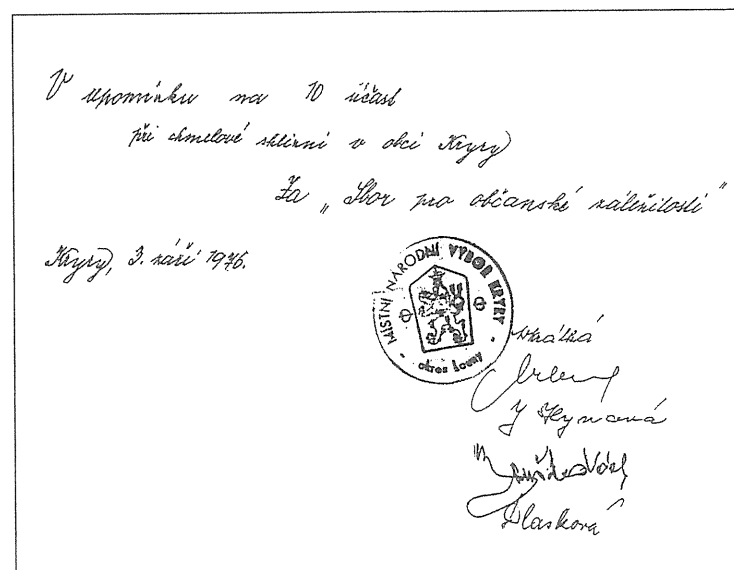

V Kryroch končíme, ve Skalici pokračujeme.

Čestný občan Kyr.

Mjeňá sa starosté, mjeňá sa prezidenti ...

